

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

MISSIONSHUS OCH MISSIONSKYRKOR Herrljunga, Borås

Missionshusinventering inom Svenska Missions-
kyrkan i Västra Götaland av Stig Florén

Älvsborg 3

Missionshusinventeringen inom Svenska Missionskyrkan i Västra Götaland

Arkitekt Stig Florén, Uddevalla, har sedan 1997 inventerat missionshus, missionskyrkor, sommarhem, ungdomsgårdar och lägergårdar tillhöriga församlingar anslutna till Svenska Missionskyrkan (SMK) i Västra Götalands län.

Arbetet med inventeringen har utförts på ideell basis. Svenska Missionskyrkan (numera Equmeniakyrkan), Västra Götalandsregionen/Västarvet och Länsstyrelsen i Västra Götalands län/kulturmiljöenheten har på olika sätt stöttat arbetet med inventeringen.

De enskilda objekten finns registrerade i Riksantikvarieämbetets Bebyggelseregister. Inventeringsmaterialet är arkiverat hos Västarvet. Rapporterna publiceras och tillgängliggörs i PDF-format genom Länsstyrelsens rapportserie.

Byggnadsdokumentära färgbilder i rapporterna är generellt tagna av Stig Florén. Övriga bilder och illustrationer utgörs av material från föreningsarkiv och från privatpersoner.

Rapportnr: 2014:34, bilaga 5

ISSN: 1403-168X

Rapportansvarig: Mats Herklint

Omslagsfoto: Nya Immanuelskyrkan, Borås kommun

Utgivare: Länsstyrelsen i Västra Götalands län, kulturmiljöenheten

Rapporten finns som pdf på www.lansstyrelsen.se/vastragotland under Publikationer/Rapporter.

Förord

I takt med den ökade religionsfriheten växte under 1800-talet fram en stark svensk frikyrkorörelse. Så framgångsrik blev väckelsen att dess fysiska uttryck – missionshusen, bönehusen, frikyrkorna – kom att bli utmärkande inslag i landskapet såväl på landsbygden som i städerna. Störst bland frikyrkosamfunden är Svenska Missionskyrkan, numera en del av Ekuмениakyrkan.

Till skillnad mot Svenska Kyrkans kyrkobyggnader som omfattas av kulturmiljölagen, har frikyrkorna inte getts någon uppmärksamhet i bevarandelagstiftningen. Många missionshus och missionskyrkor har försvunnit genom rivning eller försäljning. Det har inte heller gjorts några systematiska försök att dokumentera dessa innan det varit för sent. I själva verket förvaltar frikyrkan ett värdefullt kulturarv bestående av såväl anspråkslösa gamla missionshus som konstnärligt påkostade och arkitektoniskt gestaltade kyrkorum. Frikyrkans kulturarv berättar viktig samhällshistoria om hur väckelserörelsens folk levde och arbetade, bad och firade sin gudstjänst.

På initiativ av arkitekt Stig Florén och förre distriktsföreståndaren för Svenska Missionskyrkan i Västra Götaland, Pär Sandstedt, påbörjades 1997 ett arbete med att inventera missionsbyggnaderna. Varken Stig Florén eller Pär Sandstedt kunde då ana hur omfattande och tidskrävande detta arbete skulle komma att bli. I början av 2000-talet vände sig Stig till Regionmuseet (numera Västarvet) för att få hjälp med att systematisera dokumentationen. Länsstyrelsens kulturmiljöenhet har stöttat genomförandet med bl a bidrag till vissa omkostnader.

Samarbetet, men framför allt tack vare Stig Floréns enastående ideella arbetsinsats, har resulterat i att inte mindre än 627 missionshus och missionskyrkor inom Västra Götalandsdelen av distriktet kunnat identifieras och dokumenteras. Inventeringen är kommunvis uppställd och följer huvudsakligen de gamla länsområdena inom Västra Götaland; Göteborgs- och Bohus län, Älvsborgs län samt Skaraborgs län.

Av länets 49 kommuner ligger samtliga utom Mellerud, Färgelanda, Åmål, Bengtfors, Dals-Ed samt Tranemo och Svenljunga kommuner inom Svenska Missionskyrkans Västra Götalandsdistrikt. Eftersom Ekuмениakyrkans västra region numera även omfattar Dalsland kommer inventeringen efterhand förhoppningsvis att kunna kompletteras med dessa kommuner.

Originalhandlingarna från inventeringen finns deponerade i Västarvets arkiv i Vänersborg, tillgängliga för intresserade. Större delen av materialet är även inlagt i Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.

Västra Götaland, våren 2014

Mats Herklint
Länsstyrelsen

Karl-Arne Karlsson
Västarvet

Urban Erestam
Ekuмениakyrkan

Innehållsförteckning

HERRLJUNGA KOMMUN NORRA DELEN, sid 5

HERRLJUNGA MISSIONSHUS
HERRLJUNGA MISSIONSKYRKA
TARSLEDS MISSIONSHUS
HERRLJUNGA SOMMARHEM
KULLINGSVIKS SOMMARHEM
REMMENE MISSIONSKYRKA
BRÅTTENSBY 1:A MISSIONSHUS
BRÅTTENSBY 2 :A MISSIONSHUS
EGGVENA MISSIONSHUS
JÄMNESJÖ SOMMARHEM
FÖLENE MISSIONSHUS
FÅGLAVIKS MISSIONSHUS
BALLABERGETS MISSIONSHUS, KÄLLERYD
KÄLLERYDS MISSIONSKYRKA
KÄLLUNGA MISSIONSHUS
HUDENE MISSIONSHUS OCH
MISSIONSKYRKA

HERRLJUNGA KOMMUN SÖDRA DELEN, sid 59

MELLTORPS 1:A MISSIONSHUS
MELLTORPS 2:A MISSIONSHUS
SKRÅKÅS MISSIONSHUS
VESENE MISSIONSKYRKA
MOLLARYDS MISSIONSKYRKA
LJUNGS MISSIONSKYRKA
SÖDRA BJÖRKE 1:A MISSIONSHUS
SÖDRA BJÖRKE 2:A MISSIONSHUS
JÄLLBY MISSIONSHUS
JÄLLBY MISSIONSKYRKA
ODS GAMLA MISSIONSHUS
ODS MISSIONSKYRKA
ALBOGA MISSIONSKYRKA
ÖRA MISSIONSHUS
ERIKSBERGS MISSIONSHUS
MJÄLDRUNGA MISSIONSHUS
SÄMSJÖBORGS SOMMARHEM

BORÅS KOMMUN DEL 1, sid 111

SÖDRA MISSIONSHUSET, BORÅS
GAMLA IMMANUELSKYRKAN, BORÅS
NYA IMMANUELSKYRKAN, BORÅS

HASSELBACKENS SOMMARHEM, BORÅS
BETANIAKAPELLET, TULLEN, BORÅS
TULLENKYRKAN, BORÅS
BREDAREDS MISSIONSKYRKA
BRÄMHULTS MISSIONSHUS och MYRÅS
MISSIONSHUS
MYRÅSKYRKAN, BRÄMHULT

BORÅS KOMMUN DEL 2, sid 139

VIAREDS MISSIONSHUS
VIAREDS MISSIONSKYRKA
SJÖMARKENS MISSIONSKYRKA
SANDAREDS MISSIONSHUS
SJÖBACKENS MISSIONSHUS
RÅDDEHULTS UNGDOMSGÅRD
MISSIONSHUSET BETANIA, ROGSHOLM
SVANEHOLMS MISSIONSKYRKA

BORÅS KOMMUN DEL 3, sid 162

TÄMTA MISSIONSHUS
TÄMTA MISSIONSKYRKA
VÄNGDALA MISSIONSHUS OCH
MISSIONSKYRKA
SÄVSJÖVIKS SOMMARHEM
SKOGSHYDDAN, VRALEN
ÅSENGÅRDEN
ESPEKULLENS MISSIONSHUS, BORGSTENA
BORGSTENA MISSIONSKYRKA
TORPET KÄLLEBERG
FRISTADS BÖNHUS
FRISTADS MISSIONSHUS
FRISTADS MISSIONSKYRKA
GINGRI MISSIONSHUS
SOLVIKENS SOMMARHEM
TÄRBY MISSIONSHUS
RÅNGEDALA 1:A OCH 2:A MISSIONSHUS

BORÅS KOMMUN DEL 4, sid 205

MÅLSRYDS MISSIONSHUS
MÅLSRYDS MISSIONSKYRKA
DALSJÖFORS MISSIONSHUS
DALSJÖFORS UNGDOMSGÅRD
GÅNGHESTERS MISSIONSHUS
GÅNGHESTERS SMU-GÅRD

MISSIONSHUS I HERRLJUNGA KOMMUN NORRA DELEN

Herrljunga Missionshus
Herrljunga Missionskyrka
Tarsleds Missionshus
Herrljunga Sommarhem
Kullingsviks Sommarhem
Remmene Missionskyrka
Bråttensby 1:a Missionshus
Bråttensby 2:a Missionshus
Eggvena Missionskyrka

Jämnesjö Sommarhem
Fölene Missionshus
Fåglaviks Missionshus
Ballabergets Missionshus
Källeryds Missionskyrka
Källunga Missionshus
Hudene Missionshus
Hudene Missionskyrka

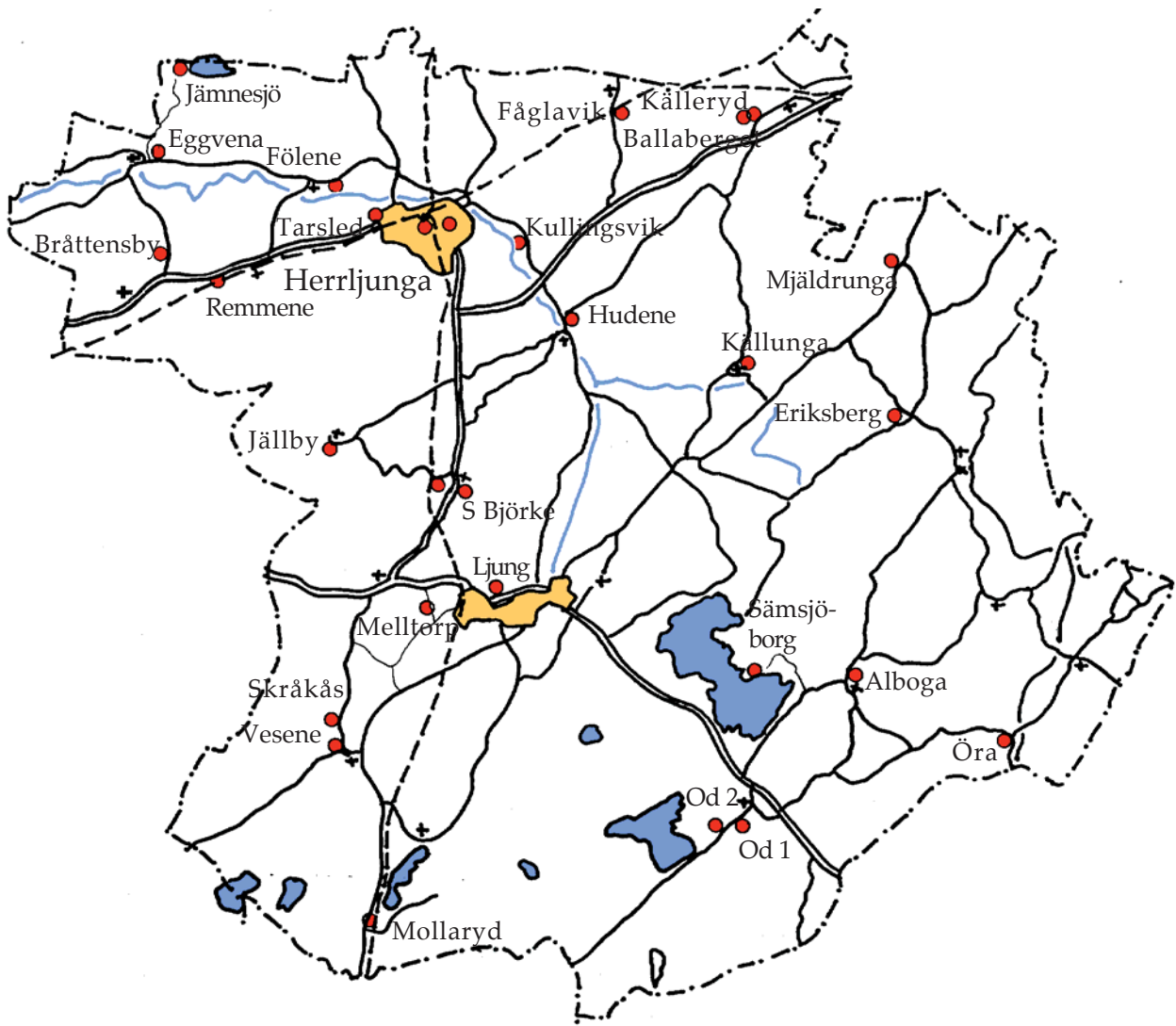
*Missionshusinventering i Västra Götalands distrikt av SMK
Stig Florén 2004*

Missionshus och missionskyrkor i Herrljunga kommun

Nr	Missionshus och -kyrkor	Byggd år	Nedlagd år	Ursprungligt antal platser	Nuvarande status
1	Herrljunga mh	1881	1897	110	Flyttat till Fölene 1897
2	Herrljunga mk	1898	-	160	I funktion
3	Tarsleds mh	1931	1993	40	Verkstad
4	Herrljunga sh	1933	2004		Bostad
5	Kullingsviks sh	1954	2003	40	Nedbrunnet 2003
6	Remmene mk	1877	-	110	I funktion
7	Bråttensby 1:a mh	1877	1953		Rivet
8	Bråttensby 2:a mh	1953		80	Bostad
9	Eggvena mk	1902	-	80	I funktion
10	Jämnesjö sh	1965	-	70	I funktion
11	Fölene mh	1897	1996	110	Föreningslokal
12	Fåglaviks mh	1890-t	2000	90	Lager
13	Ballabergets mh	1870-t	1955		Rivet
14	Källeryd mk	1955	-	90	I funktion
15	Källunga mh	1903	1990	80	Oanvänt
16	Hudene mh		1941		Rivet
17	Hudene mk	1941	-	110	I funktion
18	Melltorps 1:a mh	1878	1891	?	Flyttat till Hällestad
19	Melltorps 2:a mh	1906	1953	?	Rivet
20	Skråkås mh	1892	1933		Nedbrunnet
21	Vesene mk	1933	-	70	I funktion
22	Mollaryds mh			80	Verkstad
23	Ljung mh	1953	-	140	I funktion
24	Södra Björke 1:a mh	1900	1933		Nedbrunnet
25	Södra Björke 2:a mh	1933	1970-t	60	Verkstad
26	Jällby mh	1878	1955		Rivet
27	Jällby mk	1956	-	60	I funktion
28	Ods 1:a mh	1879	1838		Rivet
29	Od 2:a mh	1938	-	75	I funktion.
30	Alboga mh	1895	?	80	Bostad
31	Öra mh	1902		75	I funktion
32	Eriksberg mh	1908		75	Användes ej
33	Mjälldrunga mh	1881		100	I funktion
34	Sämsjöborg sh	1946		80	I funktion

Nr 1-17 redovisas i *Missionshus i Herrljunga kommun norra delen*

Nr 18-34 redovisas i *Missionshus i Herrljunga kommun södra delen*

**Herrljunga kommun
missionshus och
missionskyrkor**

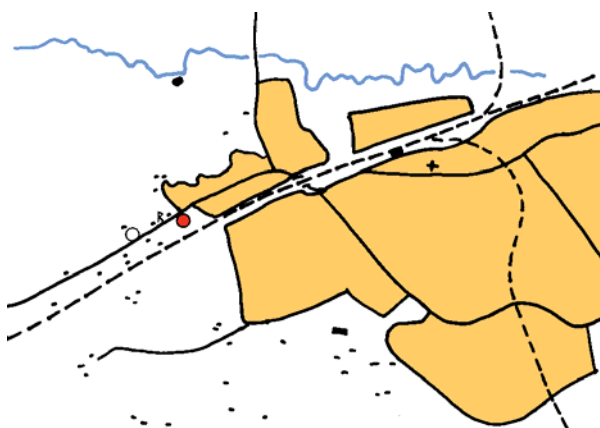
HERRLJUNGA MISSIONSHUS

Missionshuset efter flyttningen till Fölene

Läge:

Herrljunga kommun, Tarsled, Horsby

Västra delen av Herrljunga, missionshuset markerat med rött

Byggnadens historia:

Kolportörer från Fosterlandsstiftelsen besökte Herrljunga på 1860-talet, och möten hölls hemma hos makarna Anders och Anna Charlotta Renström. 1877 bildades en församling, som 1881 beslutade att uppföra ett missionshus. Makarna L G och Britta Setterberg upplät en tomt i Horsby, Tarsled och missionshuset stod klart redan samma år.

Under 1890-talet drog en stor väckelse fram över bygden. 1897 beslöt församlingen att flytta missionshuset från Tarsled in till stationssamhället. En tomt köptes in i samhället, men missionshuset flyttades inte

dit utan församlingen beslutade istället att bygga ett nytt missionshus på tomten. Det gamla missionshuset flyttades till Fölene, där det tjänat som hem för Fölene Missionsförsamling under många år.

Byggnadsmaterial:

Se Fölene missionshus.

Verksamhet:

Gudstjänster, söndagsskola, syförening

Källor:

- *I Jesu spår, Herrljunga Missionsförsamling 100 år* av Lars Dunberg m fl
- *Herrljungaboken 1956* av Valter Ferm och Eric Linnarsson
- *Herrljunga - Tarsled, två socknars historia* av Herrljunga Hembygdsförening

Äldsta bilden av missionshuset

HERRLJUNGA MISSIONSKYRKA

Herrljunga Missionskyrka 2004

Läge:

Herrljunga kommun, Herrljunga socken,
Fabriksgatan 5, Herrljunga
Fastighetsbeteckning: Köpmannen 2
Ägare: Herrljunga Missionsförsamling

Herrljunga, missionshuset markerat med rött

Besök:

2004 05 06, foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Pastor Claes-Göran Ahlbom, Herrljunga

Byggnadens historia:

Församlingen bildades 1877. Första missionshuset byggdes i Tarsled 1881. 1897 beslöt församlingen att flytta missionshuset

Missionskyrkan efter 1921 års ombyggnad

Efter 1952 års ombyggnad

till en nyinköpt tomt i Herrljunga stations-
samhälle, men ändrade sig och uppförde
istället ett nytt missionshus på den nya
tomten. Det stod färdigt på våren 1898.
Byggnadskostnaderna uppgick till 14.000
kronor, av vilka 9.000 samlats in.

1921 gjordes en genomgripande om-
och tillbyggnad av kyrkan. Bland annat
flyttades talarstolen, som förr stod ome-
delbart vid sidan om ingången, till lokalens
andra kortsida, och hela kyrksalen vändes.

1952 gjordes en ny omfattande om- och
tillbyggnad av kyrkan, projekterad av
arkitekterna Bergh och Svänsson i Borås.
Estraden förstörades genom en tillbyggnad
bakåt, och den gamla predikstolen och
balustraden i målat utförande byttes ut
mot nya i ädelträ. Entrén byggdes om.

1966 restaurerades kyrkan på nytt.
Bland annat flyttades predikstolen, och
estraden fick en öppen trappa mot fond-
väggens nattvardebord.

1974 gjordes ytterligare en omfatta-
nde om- och tillbyggnad. Entrén till kyr-
kan flyttades, en stor tillbyggnad gjordes
med utrymmen för församlingens olika
verksamhetsgrenar. Estraden fick en öpp-
nare karaktär.

Kyrksalen före 1952 års ombyggnad

Efter 1952 års ombyggnad

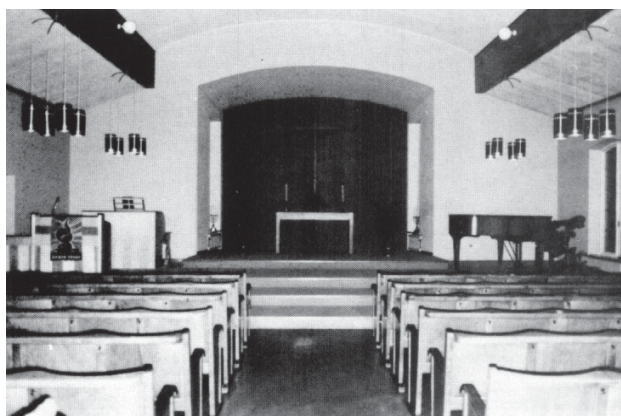
Musikföreningen samlad på estraden 1967

Missionskyrkan från nordost

Från sydost

Estraden efter 1974 års ombyggnad

Kyrksalen 2004

Byggnadsmaterial:

Grund och stomme av stenmaterial, putsad fasad, tak av tegel

Verksamhet:

Gudstjänster, möteskampanjer, söndagskola, scout- tonår- och senior- grupper inom SMU, konfirmationsundervisning, blandad kör, ungdomskör, flick-kör, hornmusikkår, musikförening, rockband, syförening, pensionärsverksamhet

Kyrksalen från estraden

Nattvardebordet vid fondväggen

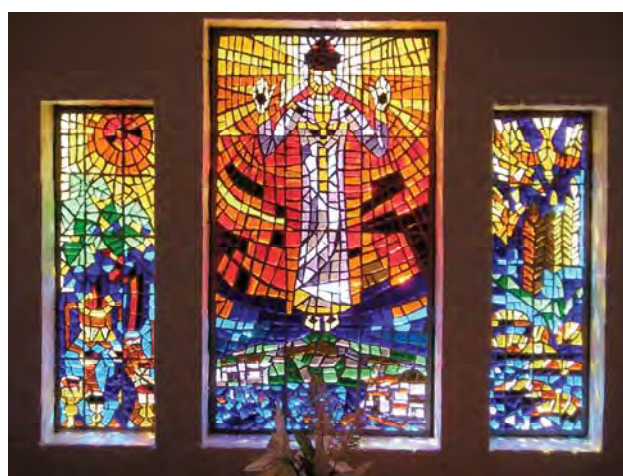

Gobeläng i lilla salen

Kyrkans lokaler hyrs tidvis ut till kommunen för barnverksamhet och kursverksamhet.

Källor:

- *I Jesu spår, Herrljunga Missionsförsamling 100 år* av Lars Dunberg m fl
- *Herrljungaboken 1956* av Valter Ferm och Eric Linnarsson
- *Herrljunga - Tarsled, två socknars historia* av Herrljunga Hembygdsförening

Andaktsrummets fönster

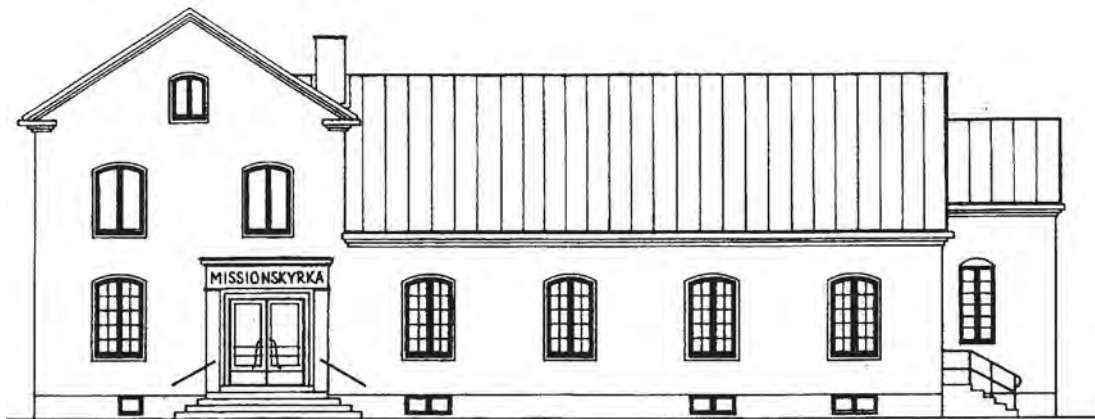
Från lilla salen mot kyrksalen

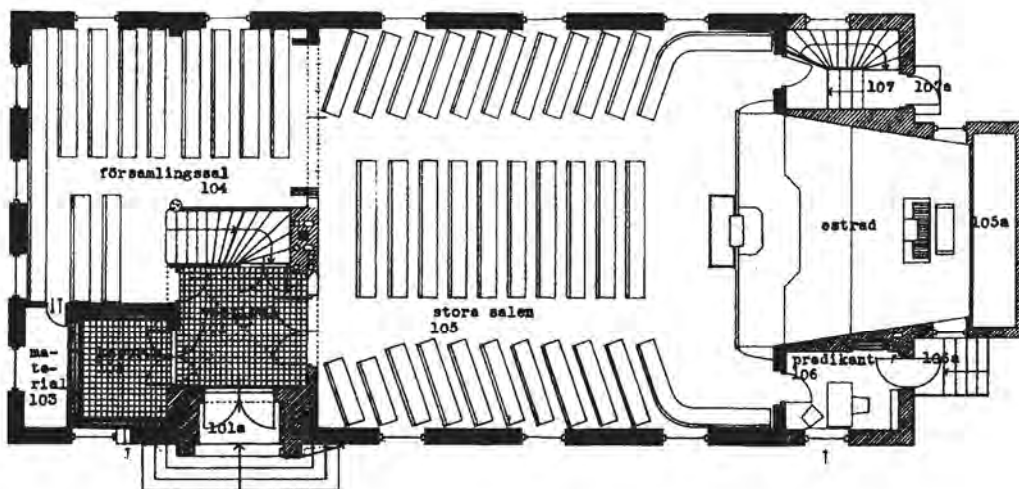
Källarplanets samlingsrum

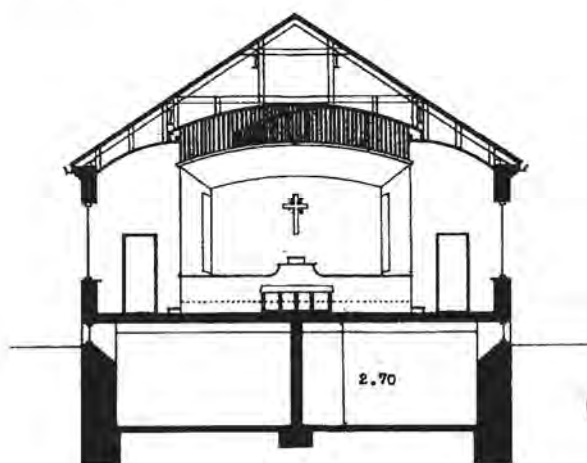
Kyrkorget

Fasad mot söder

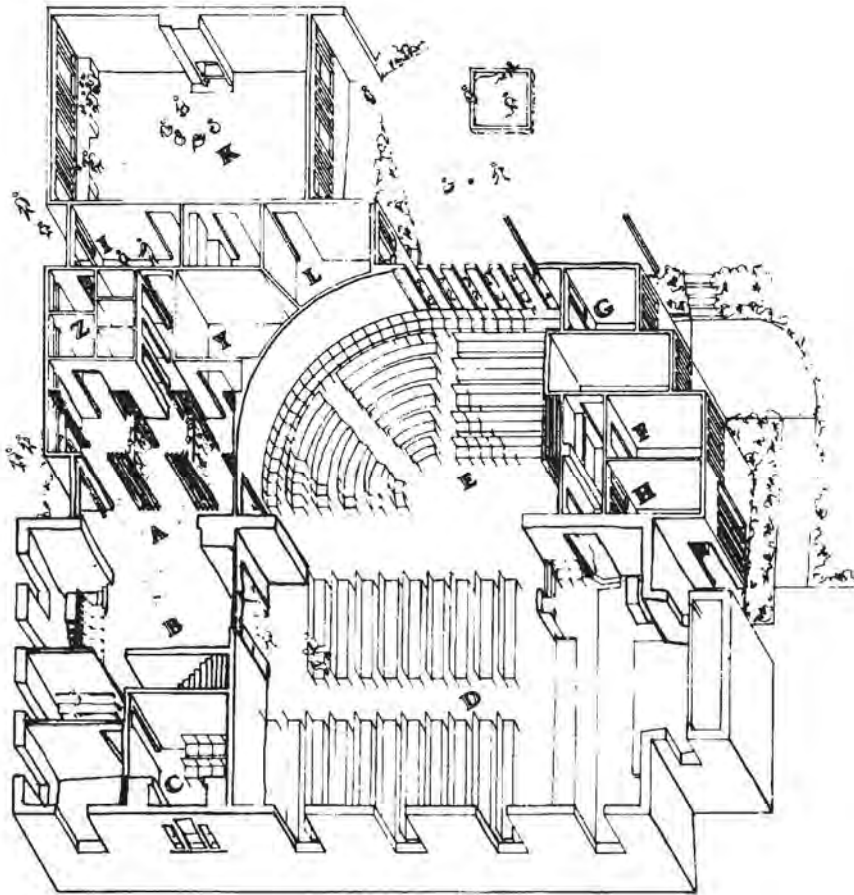
Plan av bottenvåningen

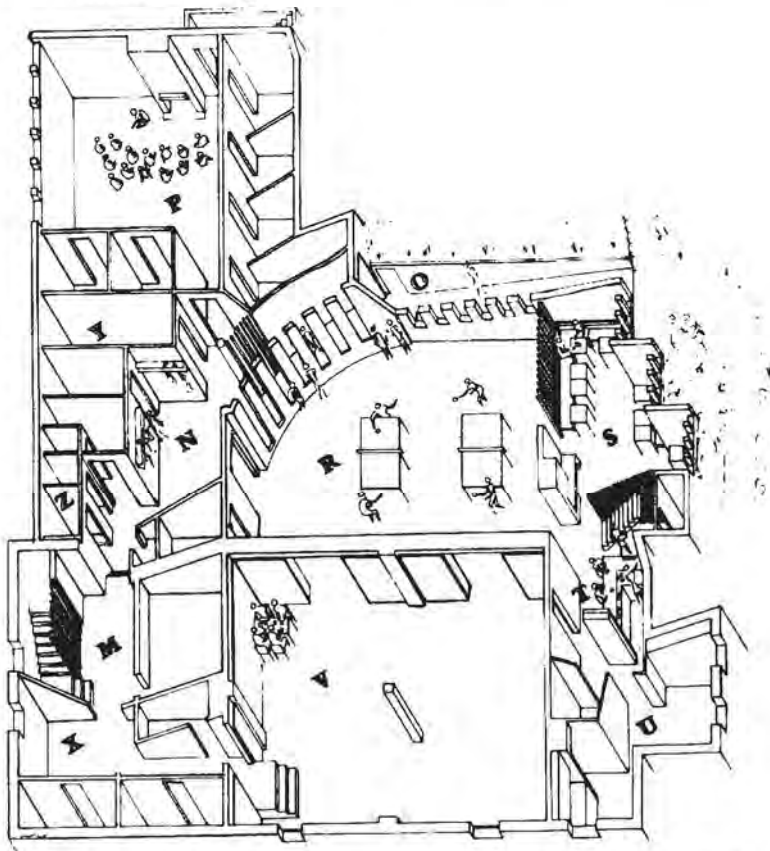
Sektion

HERRLJUNGA MISSIONSKYRKA
Från ritning av Berg & Svensson
arkitekter Borås, daterad 1951 11 24

Bottenvåning

Källarvåning

HERRLJUNGA MISSIONSKYRKA
Snedperspektiv av kyrkans inre efter
1974 års ombyggnad

TARSLEDS MISSIONSHUS

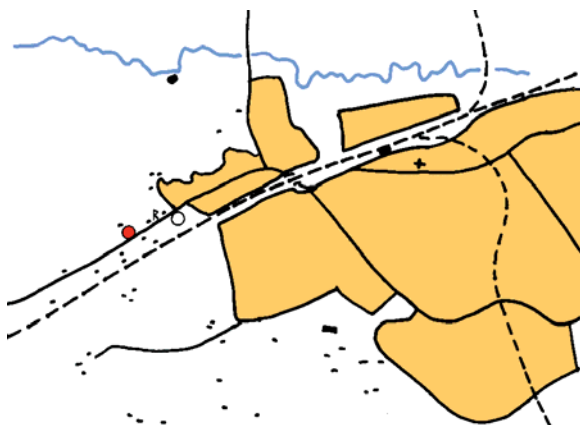
Tarsleds Missionshus sett från vägen

Läge:

Herrljunga kommun, Tarsled. I Herrljunga samhälle omedelbart nordväst om utfarten mot Vårgårda

Fastighetsbeteckning: Backgården 4:6

Ägare: privatperson

Herrljungatrakten, Tarsleds Missionshus markerat med rött

Besök:

2002 03 15, foto, uppmätning

Byggnadens historia:

1883 uppfördes Herrljungas första mis-

sionshus i Tarsled. 1897 beslöt församlingen att flytta missionshuset till Fölene, och att bygga ett nytt större inne i Herrljunga stationssamhälle. 1931 uppfördes ett nytt litet missionhus i Tarsled av Herrljunga Missionsförsamling för att rymma söndagsskolan i Tarsled. Söndagsskolan, som dittills hade inrymts i en privatbostad, hade vuxit och behövde större utrymme. 1993 lades verksamheten ned och missionshuset såldes till en privatperson. Huset användes numera som hantverksverkstad och förråd.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, fasadbeklädnad av stående panel, taket belagt med takpannor.

Verksamhet i byggnaden:

Söndagsskola

Källor:

- *I Jesu spår, Herrljunga Missionsförsamling 100 år* av Lars Dunberg 1977

- *Herrljunga - Tarsled, två socknars historia* av Herrljunga Hembygdsförening

Gammal bild av missionshuset

Missionshuset från sydväst

Från nordost

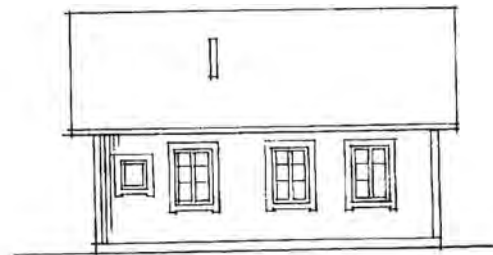
Plan

Mot nordost

Mot sydost

Mot nordväst

TARSLEDS MISSIONSHUS
Uppmätning
2002 03 16 / S Florén

HERRLJUNGA SOMMARHEM

Sommarhemmet vid Nygatan, gammalt foto

Läge:

Herrljunga kommun, Herrljunga socken,
Nygatan, Herrljunga
Ägare: Privatperson

Karta över Herrljunga, sommarhemmet markerat med rött

Besök:

2004

Uppgiftslämnare:

Pastor Claes-Göran Ahlbom, Herrljunga

Byggnadens historia:

Sommarhemmet uppfördes 1933 av Herrljunga Missionsförsamlings ungdomsförening på en tomt som skänkts till församlingen för detta ändamål.

1967 byggdes sommarhemmet om till scoutstuga.

2004 såldes sommarhemmet till en privatperson för att tas i anspråk som bostad.

Byggnadsmaterial:

Stomme av trä, tak av tegel

Verksamhet:

Ungdomssamlingar och scoutverksamhet

Källor:

- *I Jesu spår, Herrljunga Missionsförsamling 100 år* av Lars Dunberg m fl

KULLINGSVIKS SOMMARHEM

Kullingsviks Sommarhem uppfört 1954

Läge:

Herrljunga kommun, Hudene socken, 5 km öster om Herrljunga kyrka, omedelbart norr om Nossan

Fastighetsbeteckning: Lättorp 1:242

Ägare: Herrljunga Missionsförsamling

Karta över området öster om Herrljunga, Kullingsviks sommarhem markerat med rött

Besök:

2002, foto

Uppgiftslämnare:

Pastor Claes-Göran Ahlbom, Herrljunga

Sommarhemmet från söder

Byggnadens historia:

Familjen Blomdahl skänkte 1947 ett markområde vid Nossan till församlingen. 1952 anlade församlingen en fotbollsplan på området. Det kostade många frivilliga arbetstimmar, dynamit och 1.400 kronor.

1954 uppförde församlingen ett sommarhem. Kostnadsberäkningen låg på 22.000 kronor. Arbetet tog cirka 6 månader med många frivilliga arbetstimmar, och det blev pengar över till både ny väg och ett piano.

1962 byggdes sommarhemmet till med altan under tak och toaletter i källaren.

Sommarhemmet från sydost med grillplatsen i förgrunden

2003 brann byggnaden ner, efter att ha tänts på av en pyroman. Församlingen planerar att bygga upp sommarhemmet igen.

Byggnadsmaterial:

Stomme av trä, fasad av liggande träpanel (stockpanel), tak av tegel

Verksamhet:

Gudstjänster, söndagsskolfester, ungdomssamlingar och scoutverksamhet, idrott

Källor:

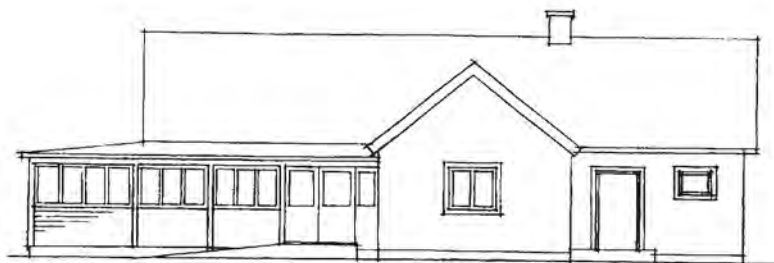
- *I Jesu spår, Herrljunga Missionsförsamling 100 år* av Lars Dunberg m fl

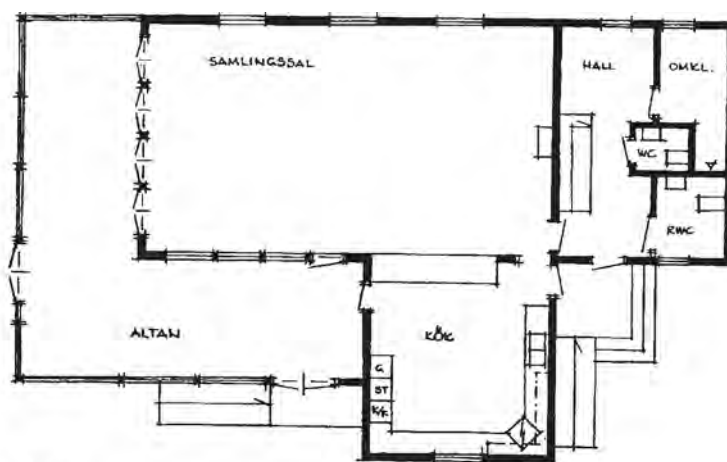
Från nordost

Invigningsmötet 1954

Fasad

Plan

0 10 m

KULLINGSVIKS SOMMARHEM
från bygglovsritning dat 1987
2004 05 21 / S F

REMMENE MISSIONSKYRKA

Remmene Missionskyrka byggd 1877

Läge:

Herrljunga kommun, Remmene socken,
1,3 km väster om Remmene kyrka i Rem-
menedal mellan vägen och järnvägen
Fastighetsbeteckning: Venavalla Östergår-
den 3:20

Ägare: Remmene Missionsförsamling

Remmenedal, missionshuset markerat med rött

Kyrkan före 1964 års ombyggnad

Besök:

2001 03 16, foto, uppmätning
2004 utv foto

Uppgiftslämnare:

Ann-Kristin Larsson, Vårgårda
Karin Remdahl-Lind, Uddevalla

Kyrkan från sydost

Från väster

Kyrksalen

Byggnadens historia:

Vid mitten av 1870-talet besöktes trakten av kolportörer från Evangeliska Fosterlandsstiftelsen, och möten hölls i hemmen. Vid större möten fick man tillåtelse att samlas i sockenkyrkan, men efter en tid förbjöds detta, och då aktualiserades tanken på att uppföra ett eget missionshus. 1877 inköptes därför ett hus i Närunga för 600 kronor och transporterades till den nuvarande tomten i Remmenedal. Byggnaden återuppfördes och stod klar i november samma år, och då bildades även församlingen. 17 personer anslöt sig.

1884 renoverades lokalerna. Försam-

lingen bestod då av endast fyra personer, men vid ett enda möte ökade medlems-talet till 11.

Missionshuset har varit föremål för flera om- och tillbyggnader under årens lopp. 1938 byggdes huset på med en våning, och kyrksalen fick nytt inner- och yttertak. I bottenvåningen anordnades ett nytt kök, och i övervåningen iordningställdes en lägenhet om ett rum och kök. 1953 installerades centralvärme.

1964 byggdes missionskyrkan, som den nu kallades, till och fick nya entré-rymmen med kapprum och toaletter. Kyrksalens fond ändrades genom att den

Estraden

Kyrksalen från estraden

Lilla salen

gamla predikstolen och ballustraden togs bort, och en öppen estrad skapades med sidoställd predikstol. Kostnaden uppgick till 27.000 kronor. Byggmästare var bröderna John och Helge Jarl.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, utvändigt klädd med stående locklistpanel, tak av tegel

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, scoutverksamhet, juniorförening, ungdomsförening, syförening, sångkör

För närvarande består verksamheten av gudstjänster varannan vecka, bibelstudier, bönegrupp och sommarkafé.

Källor:

- *Remmene socken, Herrljunga kommun*, en bok utgiven av en studiecirkel i Remmene 1987-1991

- *Herrljungaboken 1956* av Walter Ferm och Eric Linnarsson

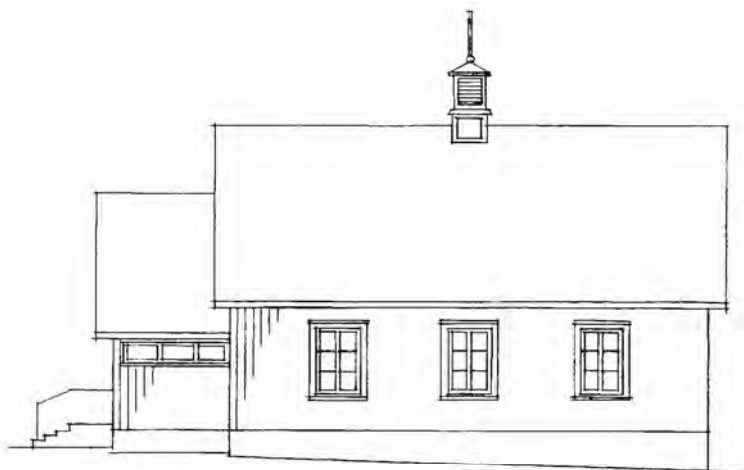

Barnrummet

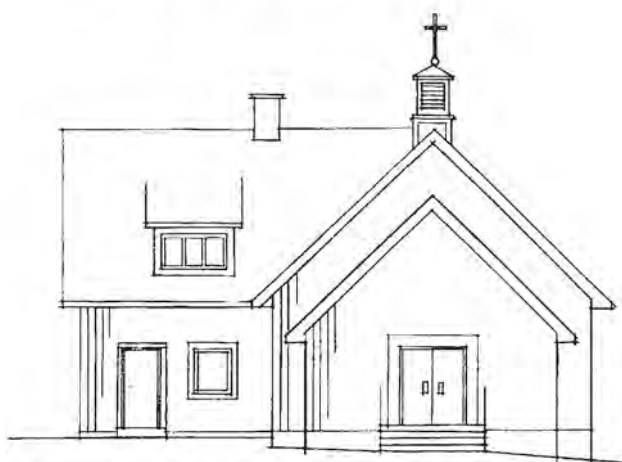

Ungdomsrum

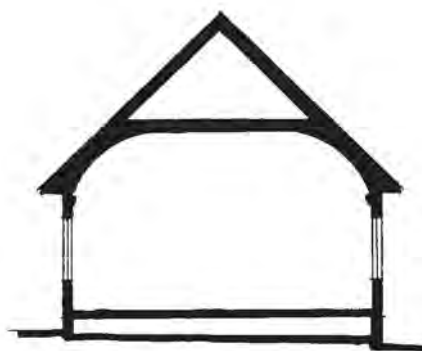

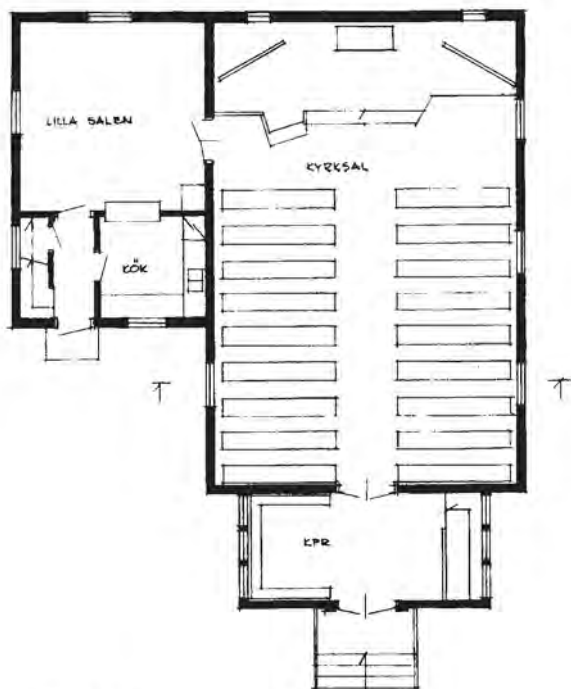
Fasad mot nordväst

Fasad mot nordost

Sektion

Bottenvåning

0 10 m

REMMENE MISSIONSKYRKA
Uppmåtningsritning 2001 03 25 / S Florén

BRÅTTENSBY 1:A MISSIONSHUS

Bråttensby första Missionshus uppfört 1877

Läge:

Herrljunga kommun, Bråttensby socken, 1,5 km nordost om Bråttensby kyrka, väster om vägen mot Eggvena, vid kullens fot
Fastighetsbeteckning: Lunda 2:7

Trakten nordost om Bråttensby kyrka, missionshuset markerat med rött

Besök:

2004 04 07, intervju

Uppgiftslämnare:

Paul Johansson, Bråttensby

Byggnadens historia:

Församlingen bildades 1867. Samlingar ägde rum i skolan och ibland i kyrkan, men 1877 uppförde församlingen Bråttensby Missionshus. Ursprungligen bestod byggnaden av en enda sal och saknade uppvärmningsanordning. Först 1898 installerades en kamin. Salen delades i en större och en mindre sal. I den mindre salen hölls tidvis skolundervisning. 1953 uppfördes ett nytt missionshus på kullen strax bakom det gamla missionshuset som därefter revs.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänst, söndagsskola, juniorförening, ungdomsförening

Källor.

- Herrljungaboken 1956 av Walter Ferm och Eric Linnarsson
- Bildgalleri ur Svenska Missionsförbundet redigerat av A. Ohldén 1906

BRÅTTENSBY 2 :A MISSIONSHUS

Bråttensby andra Missionshus uppfört 1953

Läge:

Herrljunga kommun, Bråttensby socken,
1,5 km nordost om Bråttensby kyrka
Fastighetsbeteckning: Lunda Gäddegården
2:7
Ägare: Tore Aronsson

Besök:

2004 04 07, intervju

Uppgiftslämnare:

Paul Johansson, Bråttensby

Byggnadens historia:

Missionshuset uppfördes 1953 som en ersättning för Bråttensby 1:a missionshus. Byggnadskostnaden uppgick till 54000:-. Verksamheten är numera nedlagd, och huset har sålts. 1985 byggdes huset om till bostadshus.

Verksamhet i byggnaden:

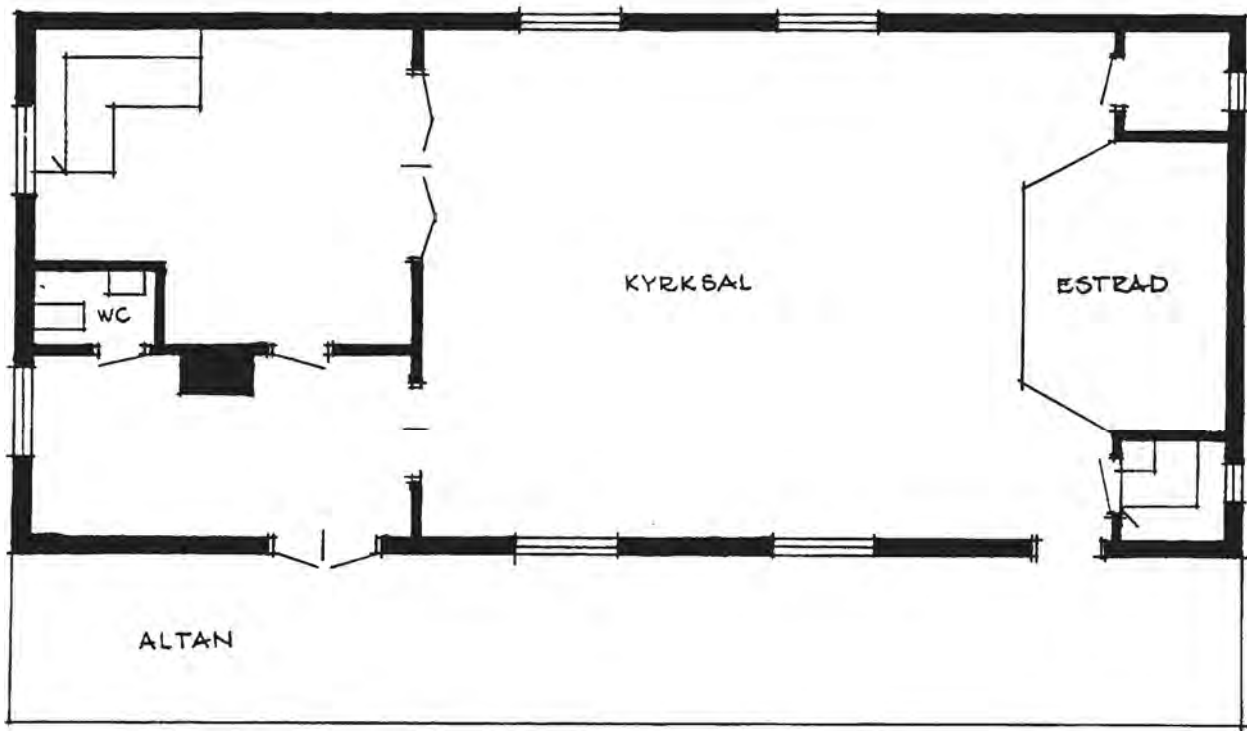
Gudstjänst, söndagsskola, juniorförening, ungdomsförening

Källor.

- *Herrljungaboken* 1956 av Walter Ferm och Eric Linnarsson

Området nordost om Bråttensby kyrka, missionshuset markerat med rött

Plan

BRÅTTENSBY 2:A MISSIONSHUS
efter bygglovsritning
2004 05 10 / SF

EGGVENA MISSIONSHUS

Eggvena Missionshuset sett från sydost

Läge:

Herrljunga kommun, Eggvena socken, 0,4 km öster om Eggvena kyrka, omedelbart norr om vägen

Fastighetsbeteckning: Eggvena Köparegården 7:14

Ägare: Eggvena Missionsförsamling

Området vid Eggvena kyrka, missionshuset markerat med rött

Teckning visande missionshusets utseende före rivningen av verandan

Missionshuset från sydväst

Missionshuset från nordost

Besök:

2001 04 11, foto, uppmätning, intervju

Uppgiftslämnare:

Petrus Hermansson, Eggvena

Byggnadens historia:

1880 började de troende i Eggvenatrakten samlas till möten i hemmen. Kringresande predikanter från Västkustens missionsförening och från Västergötlands missionsförening medverkade i mötena. Ibland kunde mötena hållas i folkskolan. I januari 1902 kom frågan upp om att bygga ett missionshus, och man beslöt att bygga ett hus, som var 12 x 16 alnar. Man beslöt också att genom listor samla in pengar till bygget. Det fanns dock olika förslag om var missionshuset skulle byggas. Slutligen kunde man enas om den plats, där missionshuset nu ligger. Tomten uppläts gratis av handlaren Engblad.

Missionsvänner och övriga sockenbor hjälptes åt att samla in pengar, köra virke och bygga, och hösten 1902 var huset klart att tas i bruk. Huset bestod av ett enda rum, men 1910 byggdes huset till med utrymme för kaffekokning och kaffeservering.

På 1950-talet byggdes missionshuset till med ett kor och ett nytt kök. 1973 gjordes en ny tillbyggnad innehållande kapprum, toalett, förråd och en övervåning med ungdomsrum. Huset tilläggsisolerades och försågs med utvändigt klädsel av lackerad aluminiumplåt.

Kyrksalens estrad har byggts om vid flera tillfällen senast 1999.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av timmer, som ursprungligen var utvändigt beklädd med träpanel. Denna har senare ersatts med lackerad plåt. Taket är belagt med tegel.

Från norr

Från väster

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, scouter, tonår, ungdomsförening, symöten och ungdomskör

Kyrksalen

Källor:

-Eggvena Missionsförsamling 1902-1972,
Sjuttioårsberättelse av Evert Eggelind
-Eggvena Missionsförsamling 1902-1987 av
Ella Öberg och Petrus Hermansson

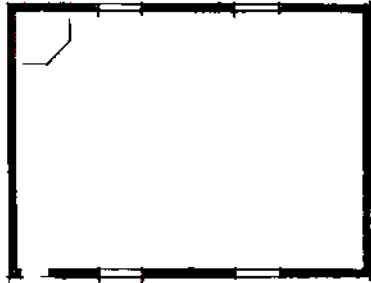
Lilla salen

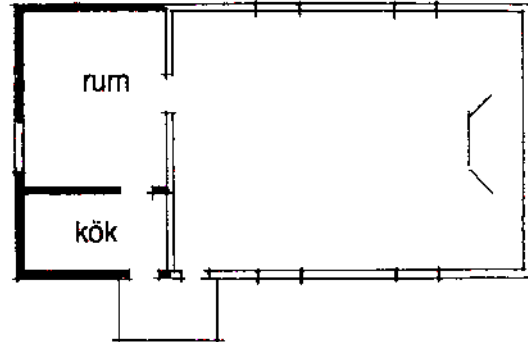
Estraden

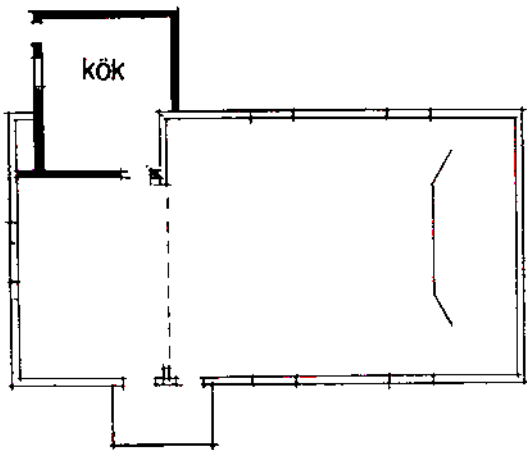
Köket

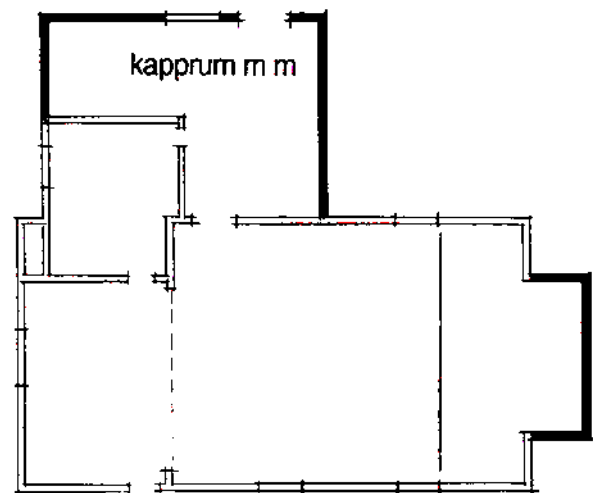
Ursprunglig utformning
Predikstolen i nordvästra hörnet

1910 byggdes kök och rum till.
1928 flyttades predikstolen till
östra kortsidan

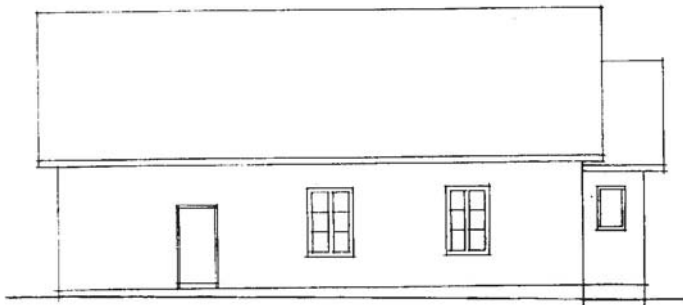
1952 tillbyggnad med nytt kök

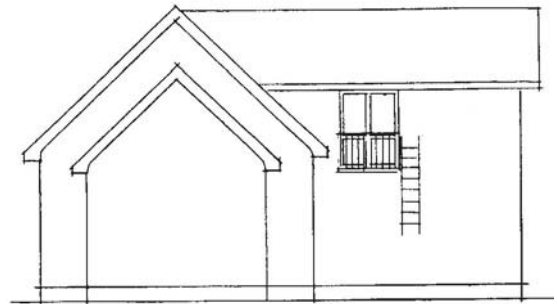
1965 byggdes estraden ut
1973 tillbyggnad med kapprum
wc, förråd och ungdomslokaler i
en övervåning

Utbyggnadsetapper

Fasad mot söder

Fasad mot öster

Plan

Sektion

EGGVENA MISSIONSHUS
Uppmättningsritning
2001 04 23 / S Florén

JÄMNESJÖ SOMMARHEM

Jämnesjö Sommarhem uppfört 1965

Läge:

Herrljunga kommun, Eggvena socken, 3 km nordost om Eggvena kyrka, vid Jämnesjöns västra strand

Fastighetsbeteckning : Eggvena 23:1

Ägare: Eggvena Missionsförsamling

Sommarhemmet från sydost

Eggvenatrakten, sommarhemmet markerat med rött

Verandan

Besök:

2001 04 11, foto, intervju

Samlingssalen

Serveringen med öppen spis

Uppgiftslämnare:

Petrus Hermansson, Eggvena

Byggnadens historia:

1960 skänkte Elis Johansson och Åke och Linnea Andersson tomtmark vid Jämnesjön för sommarhemmet. 1965 var byggnaden klar för invigning.

1991 byggdes huset till med en samlingslokal, och en logementsbyggnad uppfördes.

Byggnadsmaterial:

Grund av betongplintar, stomme av trä, utvändigt beklädd med träpanel. Taket är belagt med korrugerad plåt

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, samlingar och läger

Källor:

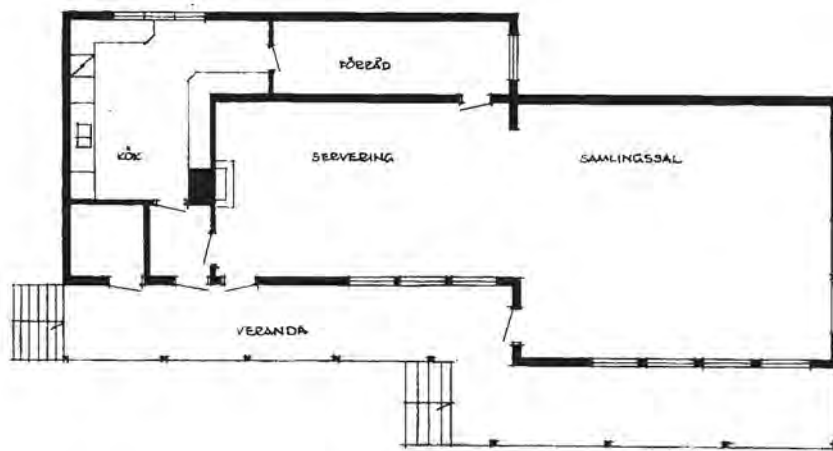
Eggvena Missionsförsamling 1902-1972, Sjuttioårsberättelse av Evert Eggelind

Logementet

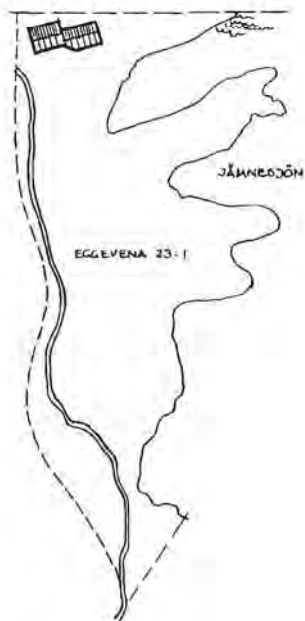

Utsikten från verandan

Plan

0 10 m

Situationsplan

JÄMNESJÖ SOMMARHEM
 Efter ritning dat 1991
 2001 04 21 / Stig Florén

FÖLENE MISSIONSHUS

Missionshuset i Fölene byggt 1900

Läge:

Herrljunga kommun, Fölene socken, c:a 600 meter öster om Fölene kyrka, omedelbart söder om vägen mot Herrljunga

Karta över Fölene, missionshuset markerat med rött

Gammalt foto visande missionshusets ursprungliga utseende

Gammalt foto visande missionshuset före ombyggnaden på 1940-talet

Från sydväst

Besök:

1997 02 12, foto, uppmätning, intervju

Uppgiftslämnare:

Harry Danielsson, Fölene
Harald Johansson, Fölene

Kyrksalen vid nedläggningen 1997

Byggnadens historia:

Byggnaden uppfördes ursprungligen i Horsby, Tarsled väster om Herrljunga. Omkring år 1900 erhöll Fölene Missionsförening en tomt av August Floberg på dennes mark väster om hans eget bostadshus. Föreningen inköpte missionshuset i Tarsled och flyttade det till den nya tomten i Fölene. Sannolikt utfördes arbetet av föreningens medlemmar. Huset har troligen ej blivit tillbyggt, men en väsentlig ombyggnad har skett, sannolikt under 1940-talet. Därvid minskades kyrksalen och lilla salen ökades. På bifogad rekonstruktionsskiss redovisas ett försök att återge byggnadens ursprungliga planutformning.

Byggnaden har renoverats och försetts med nya ytskikt på golv, väggar och tak. På 1960-talet byggdes estraden om till nuvarande utformning. Omkring 1992 försågs huset med tilläggsisolering och ny fasad av plåt. Verksamheten i huset lades ner i slutet av 1996 och huset har försålts och användes nu till föreningslokal.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten. Byggnadsstommen sannolikt av timmer. Fasaden var ursprungligen av träpanel, numera av plåtpanel.

Taket ursprungligen av spån, numera av korrugerad plåt.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänst och söndagsskola har i regel hållits varje söndag. Seriemöten har förekommit vintertid. Sommartid har tältmöten hållits i närheten. Blå Bandet har hållit möten i lilla salen. Det gamla fotot visar just ett blåbandsmöte. Födelsedagsfester och begravingar har också ägt rum i byggnaden. Under senare år har verksamheten varit mera begränsad. Antalet församlingsmedlemmar var 1996 6 st. Församlingen har numera uppgått i Herrljunga Missionförsamling.

Källor:

- *I Jesu spår, Herrljunga Missionsförsamling 100 år* av Lars Dunberg m fl
 - *Herrljungaboken 1956* av Valter Ferm och Eric Linnarsson

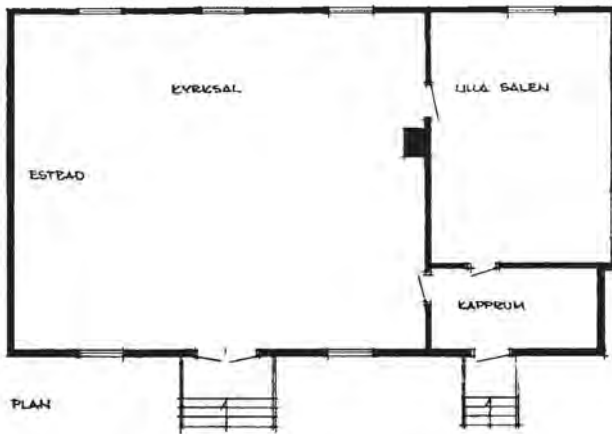
Kyrksalen från estraden

Gammalt foto från väster

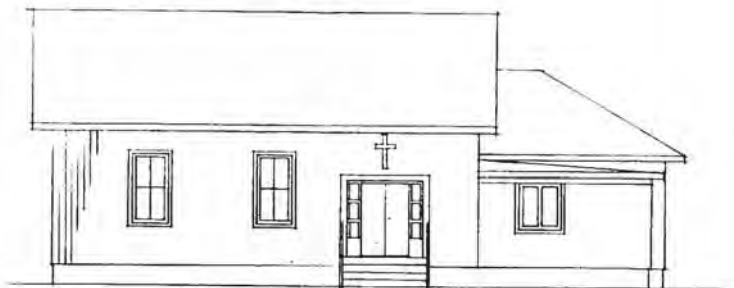

FASAD MOT NÖRRE

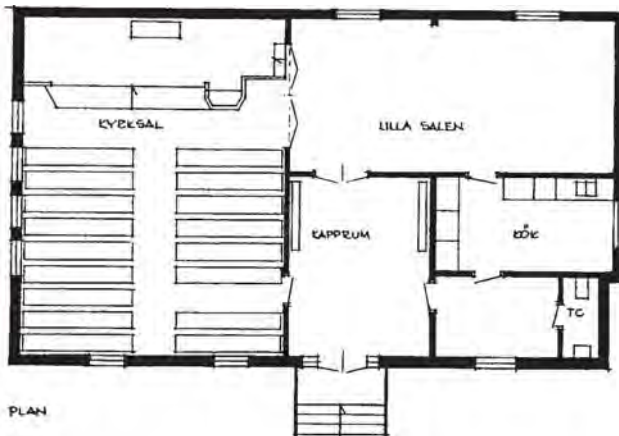

PLAN

FÖLENE MISSIONSKYRKA
Rekonstruktionsritning
1997 03 04 / Stig Florén

FASAD MOT NÖRRE

PLAN

0 10 m

FÖLENE MISSIONSKYRKA
Uppmättningsritning
1997 03 04 / Stig Florén

FÅGLAVIKS MISSIONSHUS

Fåglaviks Missionshus byggt på 1890-talet

Läge:

Herrljunga kommun, Hudene socken,
Fåglaviks samhälle, 100 m öster om järn-
vägskorsningen i Fåglavik
Fastighetsbeteckning: Amundehult

*Karta över Fåglavik, missionshuset markerat
med rött*

Besök:

00 03 09, foto, uppmätning, intervju

Uppgiftslämnare:

Arne Larsson, Herrljunga

Missionshuset från sydväst

Från sydost

Byggnadens historia:

Missionshuset uppfördes sannolikt i slutet
av 1890-talet och omfattade då den nuva-
rande kyrksalen. Huset uppvärmdes san-
nolikt av en kamin i kyrksalens främre

Kyrksalen möblerad för kyrkkaffe

Bokbrädan

Kyrksalen från estraden

vänstra hörn (östra hörnet). Senare gjordes en tillbyggnad av lilla salen, av materialvalet att döma omkring 1920-talet.

Innerväggarna som ursprungligen sannolikt var klädda med träpanel, blev omkring 1950-talet klädda med släta träfiberskivor. Huset försågs med vatten och avlopp. Ett pentry och en vatten-toalett installerades. Huset utrustades med elvärme.

1969 hade Fåglaviks Missionsförsamling 4 medlemmar och uppgick då i Herrljunga Missionsförsamling. Huset hade dock kvar sin funktion som missionshus fram till år 2000 då verksamheten

Lilla salen

flyttades till föreningslokalen Mimersborg och missionshuset såldes. Det nyttjas numera som lagerlokal.

Byggnadsmaterial:

Den äldre delen är grundlagd på natursten och har en stomme av timmer. Tillbyggnadsdelen har en grund av betong och stomme av trä

Verksamhet i byggnaden:

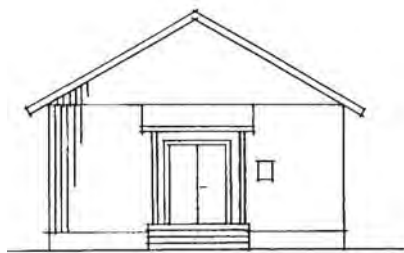
Gudstjänster, söndagsskola, barntimmar och syförening

Källor:

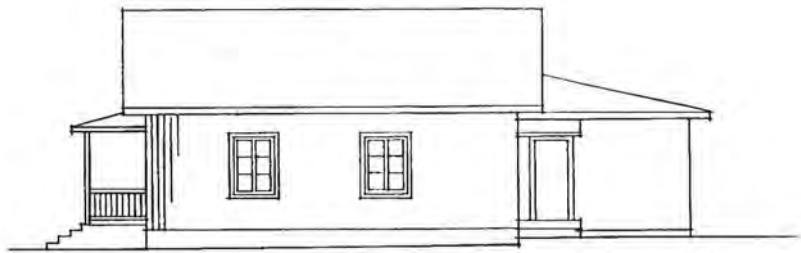
-*I Jesu spår, Herrljunga Missionsförsamling 100 år* av Lars Dunberg, tryckt 1977 av Vårgårda tryckeri AB, Vårgårda

Estraden

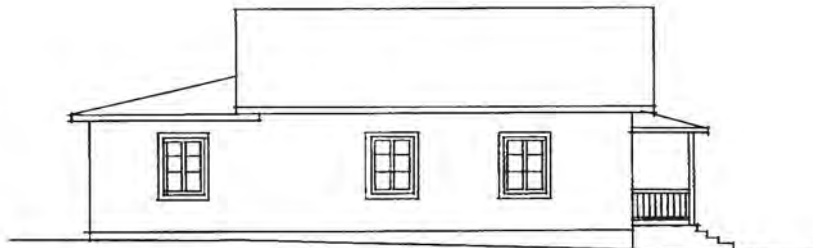
NÖRRE

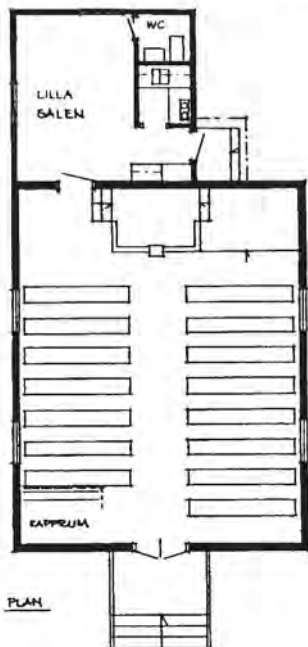
VÄSTER

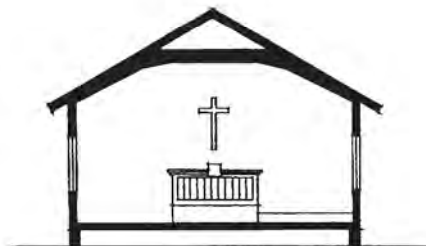
SÖDER

ÖSTER

PLAN

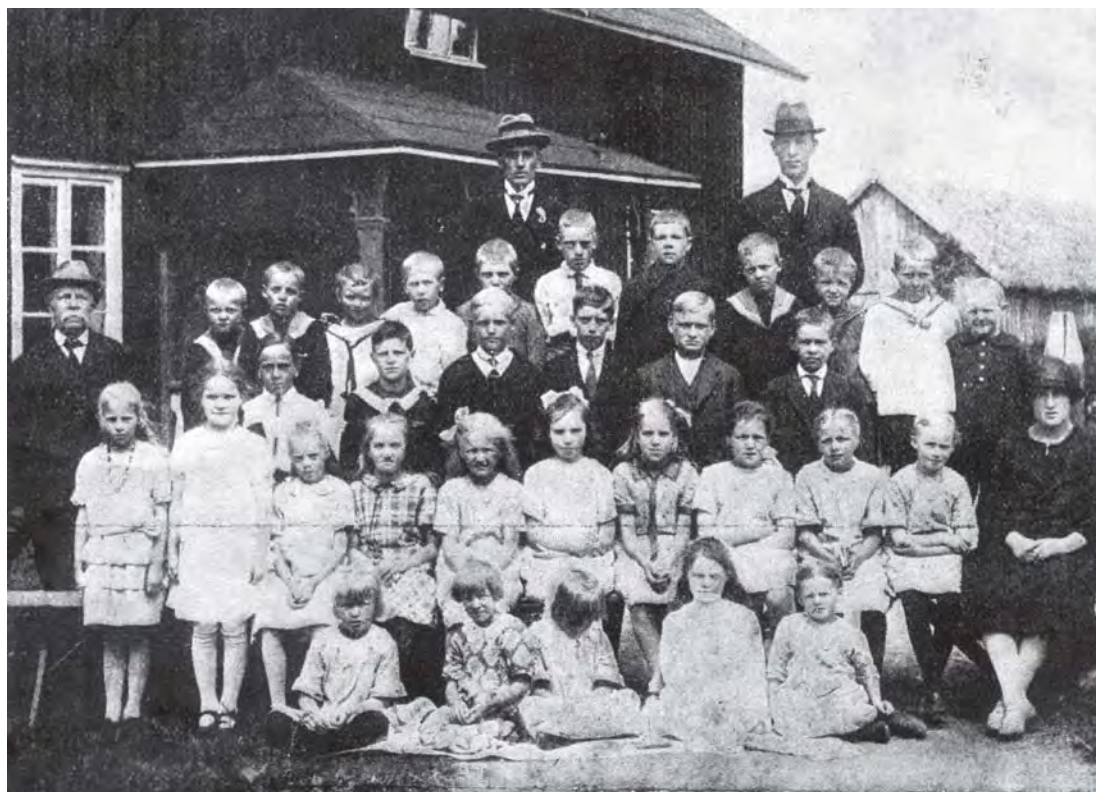

SEKTION

0 10 m

FÅGLAVIKS MISSIONSHUS
Uppmätning
2000 03 31 / Stig Florén

BALLABERGETS MISSIONSHUS, KÄLLERYD

Söndagsskolan samlad utanför Ballabergets Missionshus

Läge:

Herrljunga kommun, Källunga socken, 1 km västsydväst om Källeryds kyrka, och cirka 100 meter väster om Källeryds Missionskyrka

Ballaberget, missionshuset markerat med rött

Besök:

2004 04 07, foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Gunnar Eriksson, Ljung

Byggnadens historia:

Församlingen bildades 1877 och fick namnet Ballabergets Kristna Friförsamling. Möten hölls i hemmen framför allt hos Anders Johansson på gården Ballaberget. Redan året efter församlingens bildande uppkom planer på att bygga ett eget missionshus, men de ekonomiska möjligheterna var små. Församlingen fick emellertid kännedom om att ett gammalt skolhus i Od var till salu, och man beslöt genast att köpa detta för 600 kronor. Huset transporterades till tomten i Källeryd och ställdes i ordning till missionshus.

1955 lät församlingen, som nu bytt namn till Källeryds Missionsförsamling, uppföra en ny missionskyrka cirka hundra meter öster om det gamla missionshuset, som därefter revs.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänst, söndagsskola, juniorförening, ungdomsförening, syförening, sånggrupp

Källor.

- *Historik 1977 över Källeryds Missionsförsamlings verksamhet under 100 år* av Rune Olsson

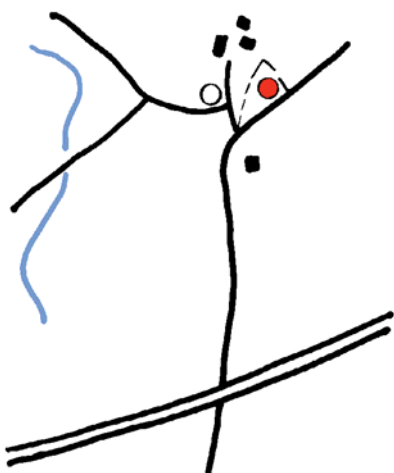
KÄLLERYDS MISSIONSKYRKA

Källeryds Missionskyrka från sydväst

Läge:

Herrljunga kommun, Källunga socken,
1 km västsydväst om Källeryds kyrka
Fastighetsbeteckning: Fädersåsen 1:3

Missionshuset markerat med rött

Besök:

2004 04 07, foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Gunnar Eriksson, Källunga

Kyrkan från väster

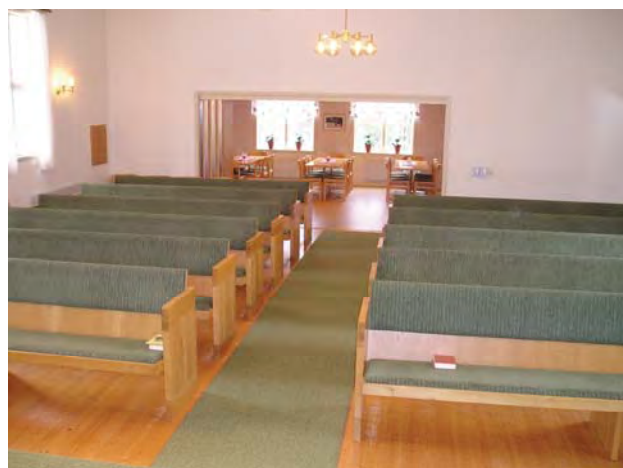
Kyrkan från norr

Kyrksalen

Kyrksalens fond

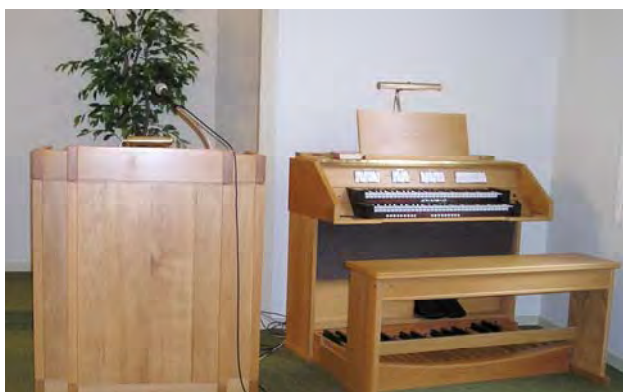
Kyrksalen från estraden

Byggnadens historia:

Församlingen bildades 1877. Församlingens första missionshus, Ballabergets Missionshus började bli nedslitet när man 1941 beslöt att bilda en byggnadsfond för att samla in pengar till en ny missionskyrka.

1951 beslutades om bygget, och man startade även en insamling av virke till den nya kyrkan. Byggnadskostnaden uppgick till 54000 kronor, och till detta kom över 4000 frivilliga arbetstimmar. I oktober 1955 invigdes kyrkan.

1983 gjordes en omfattande tillbyggnad av kyrkan. Kostnaden inklusive inredning, värde av skänkt virke och eget arbete uppgick till 703.000 kronor.

Predikstolen och orgeln

Köket

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänst, söndagsskola, juniorförening, ungdomsförening, syförening, sånggrupp

Källor.

- *Historik 1977 över Källeryds Missionsförsamlings verksamhet under 100 år* av Rune Olsson

- *Historik för Källeryds Missionsförsamlings verksamhet åren 1977-1986* av Rune Olsson

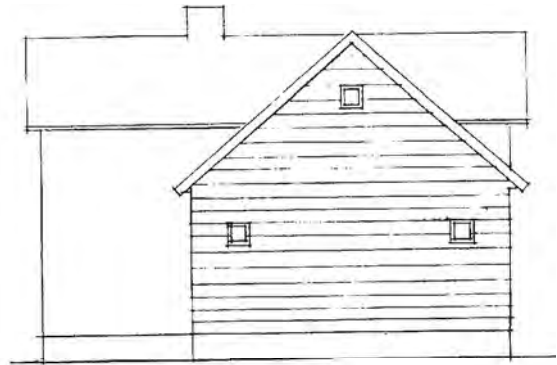

Ungdomshörnan i källarplanet

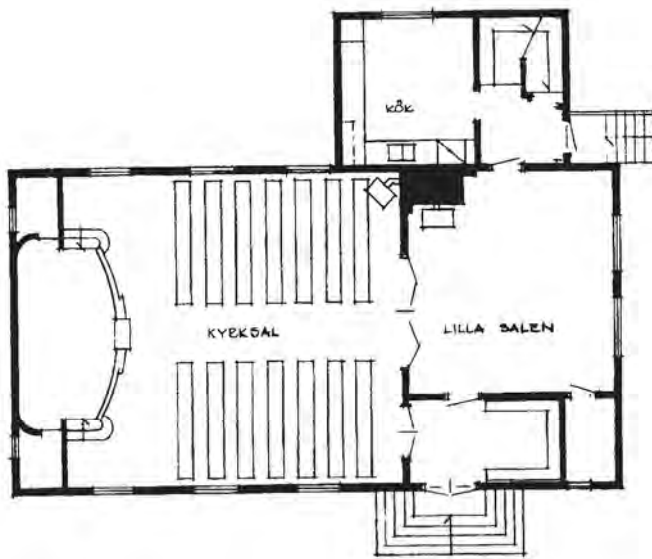

Fasad mot öster

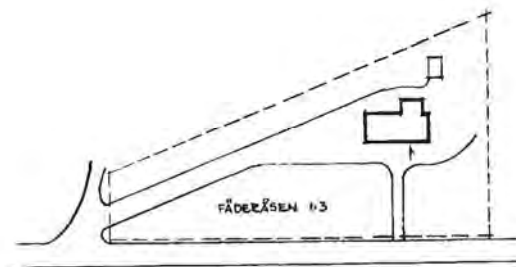

Fasad mot söder

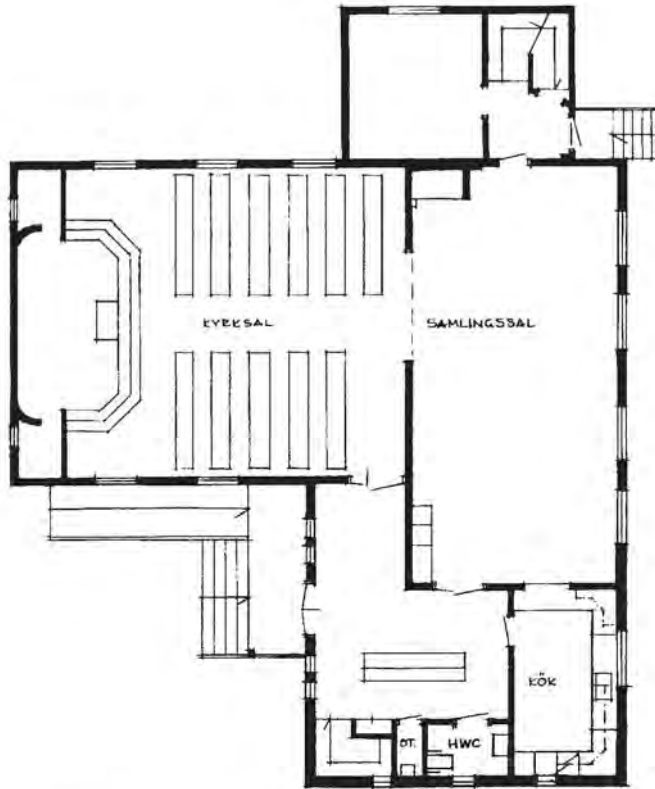
Plan av bottenvåningen

0 10 m

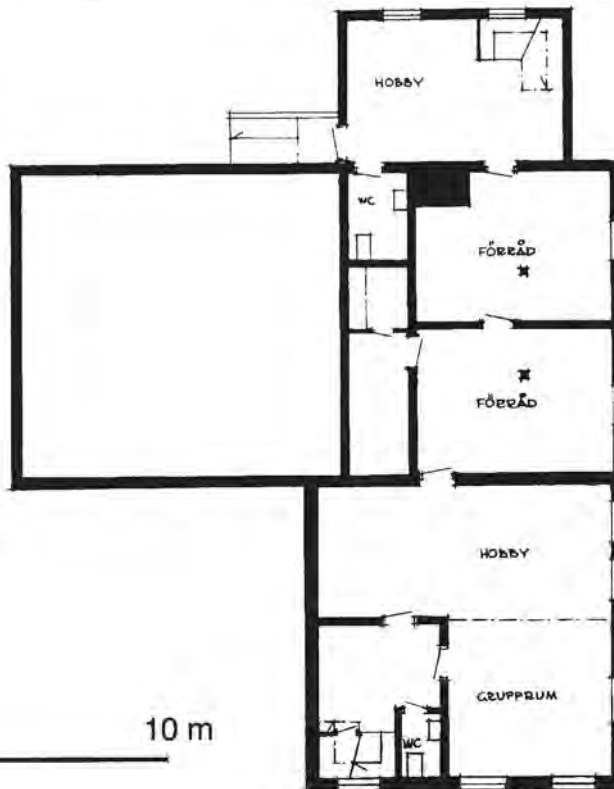

Situationplan

KÄLLERYDS MISSIONSHUS
Efter uppmätning 1981 av Olof Rydler
2004 05 11/ SF

Plan av bottenvåningen

Plan av källarvåningen

KÄLLERYDS MISSIONSHUS
 Efter ritning 1981 av Olof Rydler
 2004 05 11/ SF

KÄLLUNGA MISSIONSHUS

Källunga Missionshus uppfört 1903

Läge:

Herrljunga kommun, Källunga socken, ca 200 meter nordost om Källunga kyrka. Huset ligger på ofri grund på Källunga Heljesgården 4:8.

Ägare: Källeryds Missionsförsamling

Trakten kring Källunga kyrka, missionshuset markerat med rött

Besök:

2000 01 13 foto, uppmätning, intervju

Uppgiftslämnare:

Åke Henningsson, Källunga och Gunnar Eriksson, Ljung

Från öster

Gaveln mot vägen

Kyrksalen

Byggnadens historia:

Källunga-Skölvne Missionsförsamling bildades 1885. Henning Svensson, Heljesgården upplät en tomt för missionshuset, som uppfördes 1903 av missionsförsamlingen. Predikstolen var ursprungligen placerad i kyrksalens nordvästra hörn. Sannolikt på 1920-talet gjordes en tillbyggnad av ett kor mot söder, varvid predikstolen fick sin nuvarande plats. Under 1950-talet renoverades byggnaden, varvid kyrksalens invändiga panel av pärlspont i väggar och tak kläddes över med släta träfiberskivor. Även utvändigt kläddes träpanelen över med träfiberskivor.

Församlingen gick upp i Källeryds Missionsförsamling 1974, bara några medlemmar fanns då kvar. Senaste mötet i missionshuset ägde rum 1990. Enligt uppgift är byggnaden k-märkt.

Byggnadsmaterial:

Grunden består av natursten, stommen sannolikt av stående plank, ut- och invändigt klädd med både panel och träfiberskivor. Den ursprungliga pärlsponten finns dock kvar oklädd i kapprummet. Yttertaget är klätt med slätplåt.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, ungdomsförening. Numera förekommer ingen verksamhet i byggnaden.

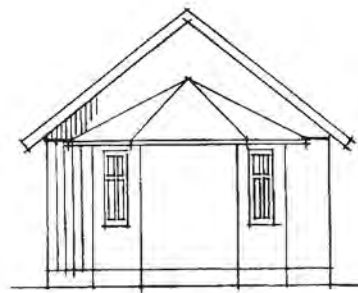
Kyrksalen sedd från estraden

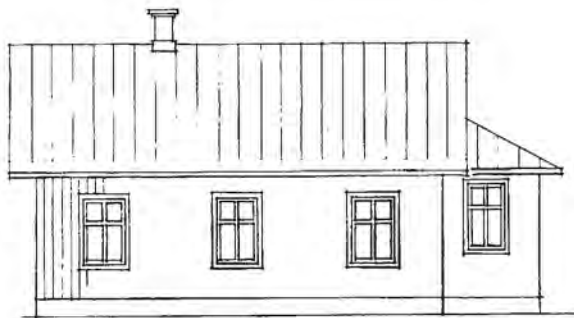
Koret

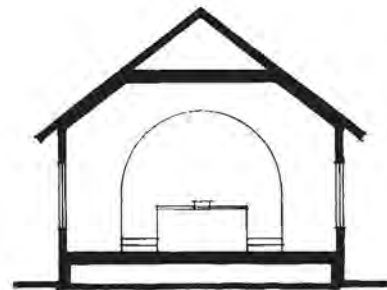
Fasad mot norr

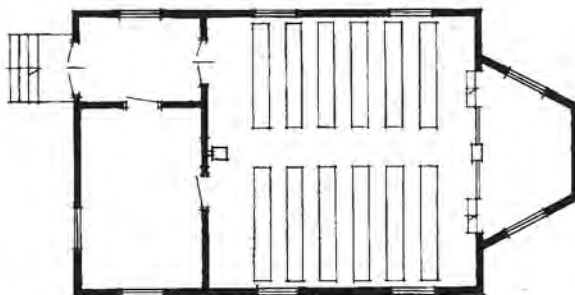
Fasad mot söder

Fasad mot väster

Sektion

Plan

0 10 m

KÄLLUNGA MISSIONSHUS
Uppmättningsritning
2000 01 26 / SF

HUDENE MISSIONSHUS OCH MISSIONSKYRKA

Hudene Missionskyrka uppförd 1941

Läge:

Herrljunga kommun, Hudene socken,
0,5 km norr om Hudene kyrka
Fastighetsbeteckning: Knutse 1:17
Ägare: Hudene Missionsförsamling

Karta över Hudene, missionskyrkan markerad med rött

Besök:

2000 03 10, foto, uppmätning, intervju

Missionskyrkan från sydväst

Uppgiftslämnare:

Bengt-Olof Gunnarsson, Hudene

Från norr

Byggnadens historia:

På samma plats som den nuvarande missionskyrkan låg tidigare ett äldre missionshus, som omkring 1941 ersattes med den nuvarande missionskyrkan, ritad av arkitekt Per Mårtensson, Göteborg.

Byggmästare Sylvén, Vårgårda svarade för byggnadsarbetena. Många församlingsmedlemmar svarade för frivilliga arbetsinsatser. 1980 renoverades byggnaden varvid bl a estraden ändrades och inredningen förnyades.

Kyrkfönster

Entréport

Byggnadsmaterial:

Grund av stenmaterial, stomme av plank, invändigt klädd med släta skivor och utvändigt med stående panel av trä

Verksamhet i byggnaden:

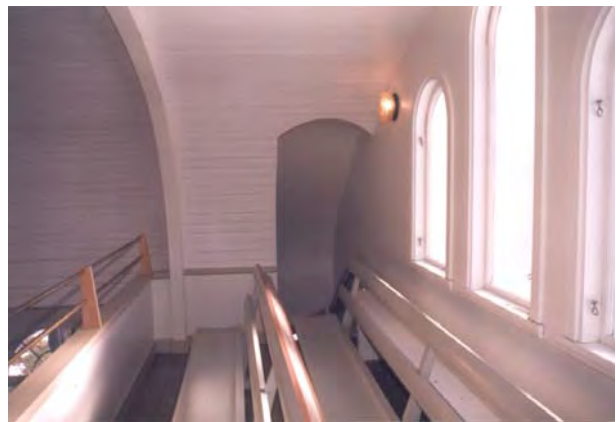
Gudstjänst, söndagsskola, juniorförening, ungdomsförening, musikförening, symöten

Kyrksalen

Kyrksalen från läktaren

Läktaren

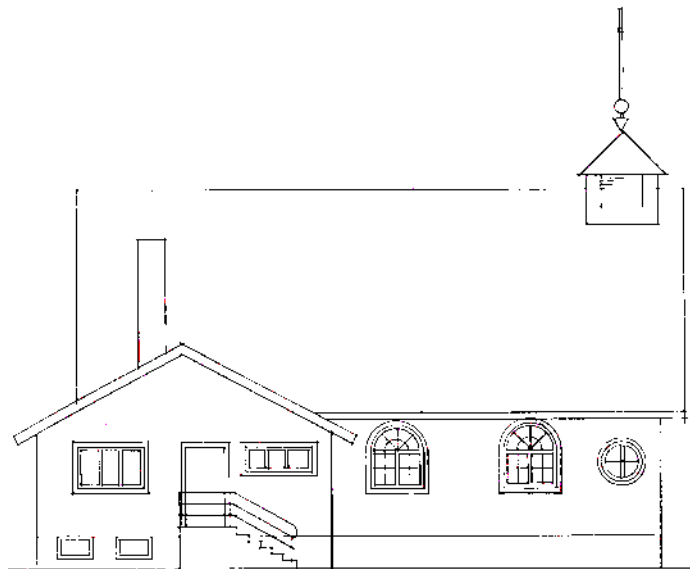

Kyrksalen från estraden

Lilla salen

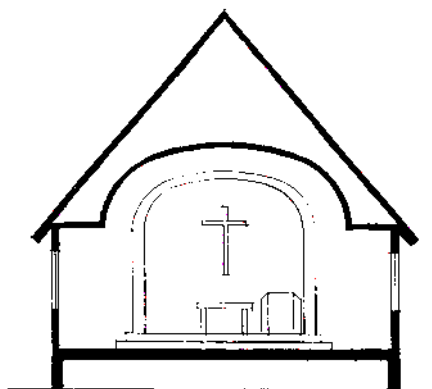

Fasad mot norr

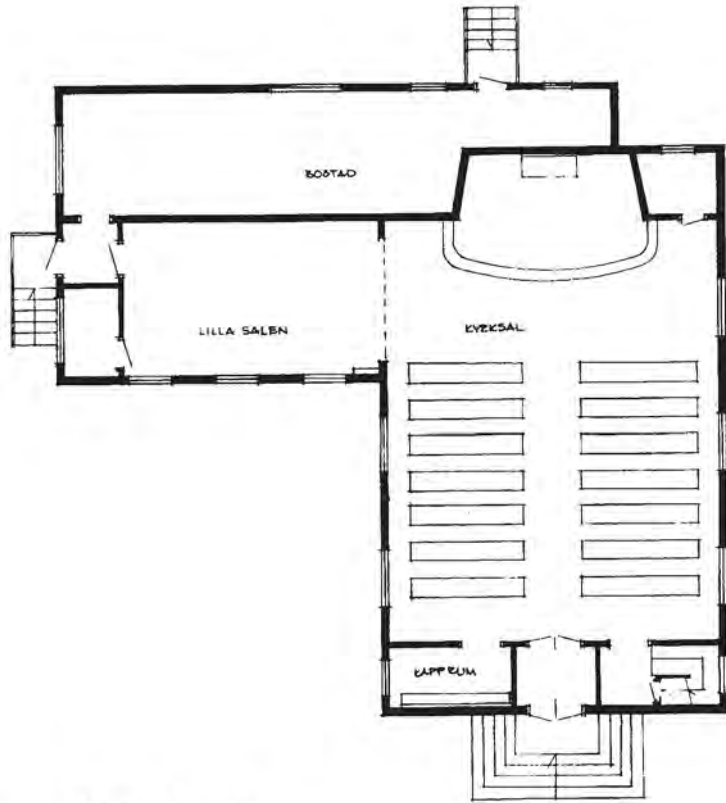

Fasad mot väster

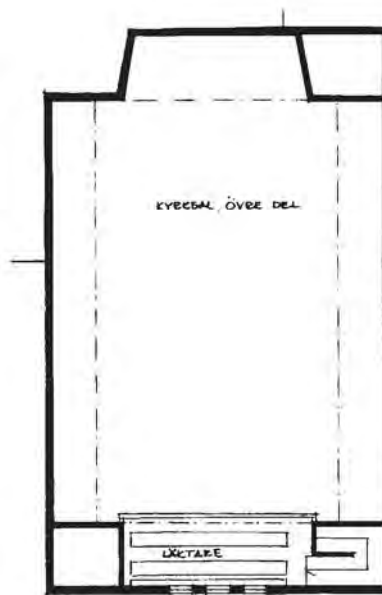

Sektion

HUDENE MISSIONSKYRKA
Uppmättningsritning
2000 04 05 / Stig Florén

Bottenvåning

Vång 1 tr

HUDENE MISSIONSKYRKA
 Uppmättningsritning
 2000 04 05 / Stig Florén

MISSIONSHUS I **HERRLJUNGA** KOMMUN SÖDRA DELEN

Melltorps 1:a Missionshus
Melltorps 2:a Missionshus
Skråkås Missionshus
Vesene Missionskyrka
Mollaryds Missionshus
Ljungs Missionskyrka
S Björke 1:a Missionshus
S Björke 2:a Missionshus
Jällby Missionshus

Jällby Missionskyrka
Ods 1:a Missionshus
Ods 2:a Missionshus
Ålboga Missionshus
Öra Missionshus
Eriksbergs Missionshus
Mjälldrunga Missionshus
Sämsjöborgs Sommarhem

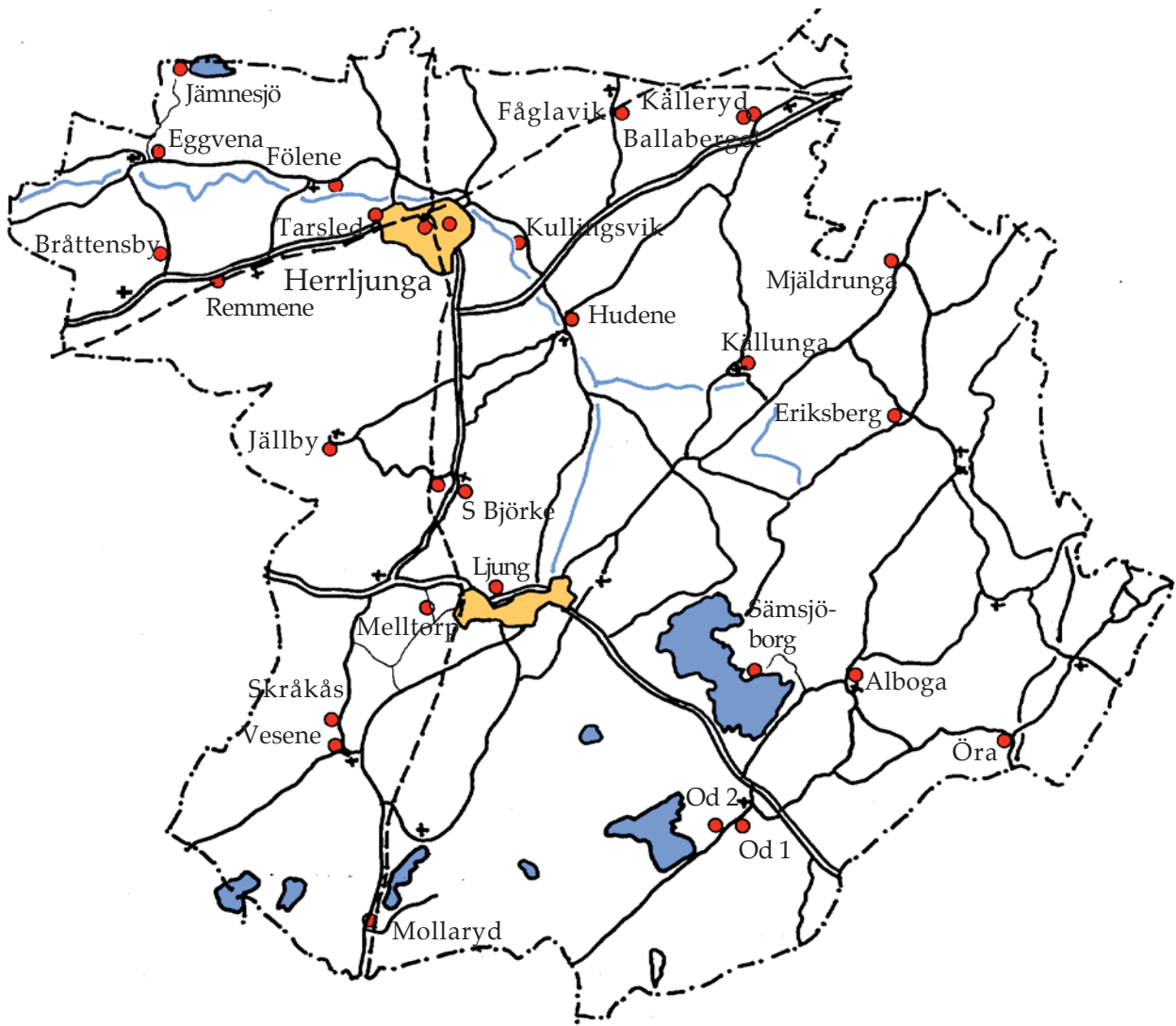
*Missionshusinventering i Västra Götalands distrikt av SMK
Stig Florén 2004*

Missionshus och missionskyrkor i Herrljunga kommun

Nr	Missionshus och -kyrkor Nuvarande platser	status	Byggd	Nedlagd	Ursprungligt år	antal
1	Herrljunga mh		1881	1897	110	Flyttat till Fölene 1897
2	Herrljunga mk		1898	-	160	I funktion
3	Tarsleds mh		1931	1993	40	Verkstad
4	Herrljunga sh		1933	2004		Bostad
5	Kullingsviks sh		1954	2003	40	Nedbrunnet 2003
6	Remmene mk		1877	-	110	I funktion
7	Bråttenby 1:a mh		1877	1953		Rivet
8	Bråttenby 2:a mh		1953		80	Bostad
9	Eggvena mk		1902	-	80	I funktion
10	Jämnesjö sh		1965	-	70	I funktion
11	Fölene mh		1897	1996	110	Föreningslokal
12	Fåglaviks mh		1890-t	2000	90	Lager
13	Ballabergets mh		1870-t	1955		Rivet
14	Källeryd mk		1955	-	90	I funktion
15	Källunga mh		1903	1990	80	Oanvänt
16	Hudene mh			1941		Rivet
17	Hudene mk		1941	-	110	I funktion
18	Melltorps 1:a mh		1878	1891	?	Flyttat till Hällestad
19	Melltorps 2:a mh		1906	1953	?	Rivet
20	Skråkås mh		1892	1933		Nedbrunnet
21	Vesene mk		1933	-	70	I funktion
22	Mollaryds mh				80	Verkstad
23	Ljung mh		1953	-	140	I funktion
24	Södra Björke 1:a mh		1900	1933		Nedbrunnet
25	Södra Björke 2:a mh		1933	1970-t	60	Verkstad
26	Jällby mh		1878	1955		Rivet
27	Jällby mk		1956	-	60	I funktion
28	Ods 1:a mh		1879	1838		Rivet
29	Od 2:a mh		1938	-	75	I funktion.
30	Alboga mh		1895		80	Bostad
31	Öra mh		1902		75	I funktion
32	Eriksberg mh		1908	2004	75	Användes ej
33	Mjälldrunga mh		1881		100	I funktion
34	Sämsjöborg sh		1946		80	I funktion

Nr 1-17 redovisas i *Missionshus i Herrljunga kommun norra delen*

Nr 18-34 redovisas i *Missionshus i Herrljunga kommun södra delen*

Herrljunga kommun
missionshus och
missionskyrkor

MELLTORPS 1:A MISSIONSHUS

Melltorps missionshus efter flyttning till Hällestad. Lägg märke till kaminröret som sticker ut genom vindsfönstret.

Läge:

Herrljunga kommun, Grude socken, Melltorp, 1,5 km sydost om Grude kyrka.

Enligt uppgift i boken "Gud gav växten" låg missionshuset något 100-tal meter från Melltorpsvägen nära gränsen till Östergården.

Besök: 2004 04 13

Trakten väster om Ljung, Melltorps Missionshus markerat med rött

Uppgiftslämnare:

Arne Marstorp, Vesene

Byggnadens historia:

1877 bildades en kristen församling i Ljung Västergården av cirka 40 personer. 1878 uppförde församlingen ett missionshus eller bönhus som det ofta kallades, på Västergårdens ägor i Melltorp Ljung. I boken "Gud gav växten" berättas om missionshusets öde:

"Medlemsantalet i församlingen ökade betydligt de första åren, men ett problem var dock att medlemmarna var bosatta på ett stort geografiskt område. Följden blev att en del fick lång väg till missionshuset. I Vesene började man åter samlas till stugmöten.

Tanken väcktes att flytta missionshuset till en mer central plats för alla medlemmar. Vid församlingsmöte i Gudmundstorp den 4 januari 1890 träffades en överenskommelse att flytta missionshuset till Skråkås i

Vesene. Men därmed var saken inte avgjord. I protokollet från månadsmötet den 2 maj 1890 heter det i paragraf 2 " Utlysta frågan om missionshusets flyttande skred till behandling som genom en upprörande diskussion länge behandlades men ej kunde afgöras utan uppsköts tills vidare".

Av protokollet framgår vidare att det är Vesene församling som har månadsmöte. Tidigare var namnet Grude och Vesene missionsförening. Nu är delningen ett faktum, men det bör betonas att det inte var några teologiska motsättningar eller personstrider, utan det var tydligen rent praktiska orsaker.

Missionshuset var alltfört en gemensam egendom, men det var tydligen delade

meningar hur man skulle göra. Vid en sammankomst hos Svante Hansson den 26 februari 1891 beslutades enhälligt att sälja missionshuset genom auktion.

Det såldes till missionsvänner i Hällestad samma år. Priset var 600 kr. Summan fördelades av Vesene och Grude missionsförsamlingar.

Missionshuset sattes upp i Hällestad där det var i bruk till 1952. Det renoverades invändigt år 1922."

Källor:

- *Gud gav växten, Ljungs Missionsförsamling 100 år 1877-1977 av Gösta Berglind*

- *Bildgalleri ur Svenska Missionsförbundet redigerat av A. Ohldén 1906*

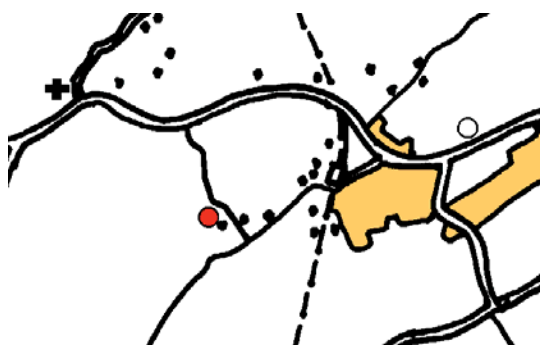
MELLTORPS 2:A MISSIONSHUS

Söndagsskolan samlad utanför Melltorps 2:a missionshus 1927

Läge:

Herrljunga kommun, Grude socken, Melltorp, 1,5 km sydost om Grude kyrka
Besök: 2004 04 13

Trakten väster om Ljung, Melltorps Missionshus markerat med rött

Uppgiftslämnare:

Arne Marstorp, Vesene

Byggnadens historia:

Melltorps 1:a missionshus såldes 1891 till Hällestad. Missionsvännerna i Grude var under många år utan missionshus, men år 1906 uppfördes ett nytt missionshus på

tomtmark som uppläts av John Pettersson i Melltorp. Missionsvännerna i bygden medverkade vid byggandet.

1915 väcktes ett förslag att missionshuset skulle flyttas till Ljung, men många var tveksamma och församlingen valde istället att bygga till sitt missionshus. 1923 utfördes tillbyggnaden som innehöll en liten sal. Samtidigt flyttades ingången till husets långsida.

Tanken på ett missionshus i Ljung fanns dock kvar. 1936 inrättades en särskild byggnadskassa för detta och 1940 inköptes en tomt i Ljung. Man tillsatte en byggnadskommitté, men först 1953 uppfördes den nya missionskyrkan i Ljung, och verksamheten flyttades dit.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, utvändigt klädd med stående träpanel, tak av spån

Verksamhet:

Gudstjänster, söndagsskola, ungdomsförening, juniorförening, syförening, sång- och musikgrupper

Församlingarnas ungdomar vid predikstolen 1934

Källor:

- *Gud gav växten, Ljungs Missionsförsamling 100 år 1877-1977* av **Gösta Berglind**

SKRÅKÅS MISSIONSHUS

Gammal bild av Skråkås Missionshus

Läge:

Herrljunga kommun, Vesene socken, cirka 400 m nordväst om Vesene kyrka
Besök: 2004 04 13

Karta över Vesene, Skråkås Missionshus markerat med rött

Uppgiftslämnare:

Arne Marstorp, Vesene

Byggnadens historia:

Församlingen bildades 1877 vid Västergården i Ljung. Församlingens namn var ursprungligen Grude och Vesene Missionsförening, och man uppförde ett missionshus i Melltorp, Ljung. Efter diskussioner om eventuell flyttning av missions-

huset såldes detta 1891 och Vesene bildade en egen missionsförsamling, som 1892 uppförde ett missionshus i Skråkås.

Missionshuset fyllde väl sin uppgift i 40 år, men under en mötesserie 1933 brann det ner till grunden. Redan samma år uppförde församlingen en ny missionskyrka i Vesene.

Verksamhet:

Gudstjänster, söndagsskola

Källor:

-Än lever våra fäders tro, Vesene Missionsförsamling 100 år 1877-1977 av Gösta Berglind

Missionshustomten 2004

VESENE MISSIONSKYRKA

Vesene Missionskyrka, gammalt foto

Läge:

Herrljunga kommun, Vesene socken, cirka

400 m nordväst om Vesene kyrka

Fastighetsbeteckning: Vesene 4:11

Ägare: Vesene - Molla Missionsförsamling

Besök: 2004 04 13 foto, intervju

Vesene, missionskyrkan markerad med rött

Uppgiftslämnare:

Arne Marstorp, Vesene

Byggnadens historia:

Byggnaden uppfördes 1933 som en ersättning för församlingens missionshus i Skråkås, som brunnit ner samma år. Kyrkan inklusive inventarier kostade 14.000 kronor. Den låga kostnaden förklaras av att nästan allt arbete utfördes utan ersättning och att virke skänktes.

1960 gjordes en större om- och tillbyggnad. I kyrksalen flyttades predikstolen,

Sydostfasaden efter tillbyggnaden 1960

Samma fasad 2004

Entrén till SMU-gården

Kyrksalen

Kyrksalen från estraden

sångestraden utökades och fönstren i fonden sattes igen. Tillbyggnaden innehöll församlingslokaler. Utvändigt kläddes kyrkan med fasadtegel.

Lokalbehoven för ungdomsarbetet ökade och 1975 beslöt församlingen att göra ytterligare en tillbyggnad. Den projekterades av Therstols ingenjörbyrå i Göteborg och omfattar en byggnadskropp i två våningar med lokaler för församlings-

Antependium på predikstolen

och ungdomsarbetet samt handikappanpassad entré och toalett. Tillbyggnaden stod färdig till 100-årsjubileet 1977.

Kyrksalen före 1960 års ombyggnad

Byggnadsmaterial:

Grund av betongmaterial, stomme av trä som ursprungligen var putsad på utsidan men senare klätts med fasadtegel. Tak av betongtakpannor.

Verksamhet:

Gudstjänster, söndagsskola, ungdomsförening, juniorförening, SMU-grupper omfattande nying, scout, tonår, konfirmandundervisning, syförening, sång- och musikgrupper, pensionärssamlingar. Församlingen samarbetar i Ljungs församlingsskrets med missionsförsamlingarna i Jällby och Ljung.

Källor:

-Än lever våra fäders tro, Vesene Missionsförsamling 100 år 1877-1977 av Gösta Berglind

Köket

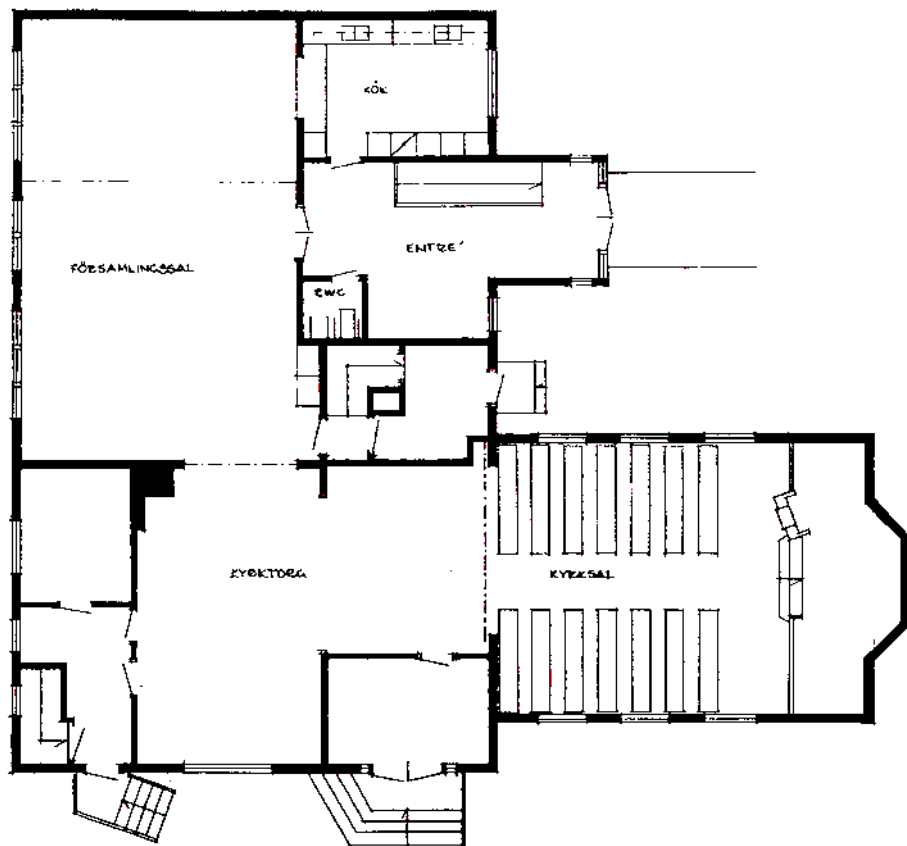
Motionshall i källarplanet

Samlingssal

Patrullrum

Bottenvåning

0 10 m

VESENE MISSIONSKYRKA
Efter bygglovsritning Skala 1:200
2004 05 10 / SF

MOLLARYDS MISSIONSKYRKA

Mollaryds Missionskyrka ombyggd till verkstad

Läge:

Herrljunga kommun, Molla socken, cirka 200 m norr om järnvägs korsningen i Mollaryd

Fastighetsbeteckning: Mollaryd Bengtsgården 2:13

Besök: 2004 04 13, foto

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, utvändigt beklädd av liggande träpanel, tak av korrugerade skivor

Verksamhet:

Verksamheten numera nedlagd. Byggnaden ombyggd till verkstad.

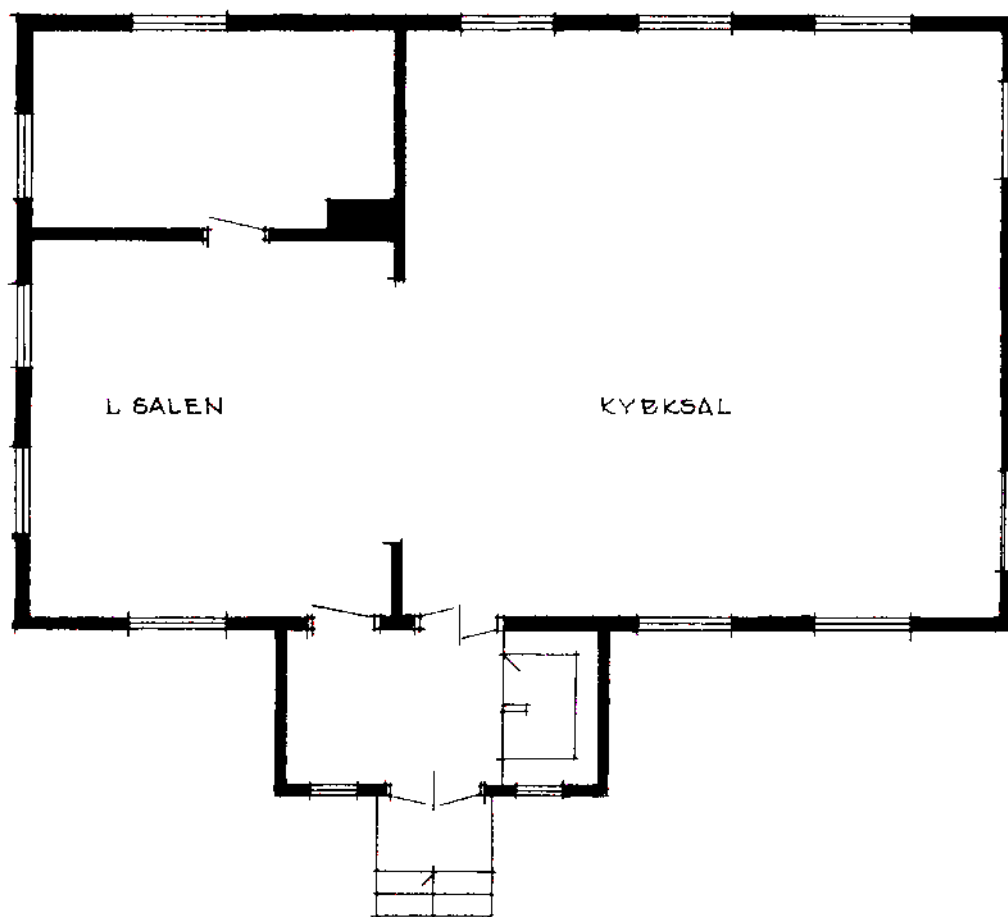
Mollaryd, missionskyrkan markerad med rött

Uppgiftslämnare:

Arne Marstorp, Vesene

Missionskyrkan från söder

Plan av bottenvåningen

0 10 m

MOLLARYDS MISSIONSHUS
Rekonstruktion efter bygglovsritning
Skala 1:100 2004 05 10 / SF

LJUNGS MISSIONSKYRKA

Ljungs Missionskyrka

Läge:

Herrljunga kommun, Grude socken, Alingsåsvägen 12, Ljung

Fastighetsbeteckning: Ljung 1:93

Ägare: Ljungs Missionsförsamling

Besök: 2004 04 13 foto, intervju

Karta över Ljung, missionskyrkan markerad med rött.

Uppgiftslämnare:

Arne Marstorp, Vesene

Byggnadens historia:

Församlingen bildades 1877 och hade tidigare sitt hem i missionshuset i Melltorp. 1953 uppfördes missionskyrkan i Ljung, projekterad av arkitekt Per Mårtensson, Göteborg. Många arbetade frivilligt på

kyrkbygget och mycket virke skänktes varför byggkostnaderna kunde begränsas till 150.000 kronor.

1971 gjordes en tillbyggnad med utrymmen för församlings- och ungdomsarbetet.

1973 renoverades kyrksalen, och 2000 gjordes en ny renovering.

Byggnadsmaterial:

Grund av betongmaterial, stomme av gasbetong, utvändigt putsad, tak av tegel

Missionskyrkan från öster

Kyrksalen

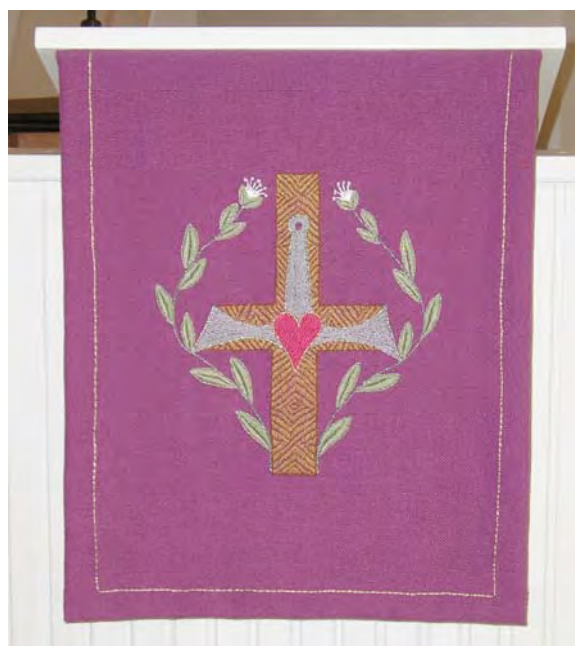

Bild från kyrkans invigning 1953 med distriktsföreståndare Erik Olsson i predikstolen

Verksamhet:

Gudstjänster, söndagsskola, SMU -nying -scout, och -tonår, syförening, sång- och musikgrupper, konfirmationsundervisning

och pensionärsverksamhet. Församlingen samarbetar i Ljungs församlingkrets med missionsförsamlingarna i Jällby och Vese-Molla.

Predikstolens antependium

Kyrksalen från estraden

Samlingsrum i källarvåningen

Sittgrupp på kyrktorget

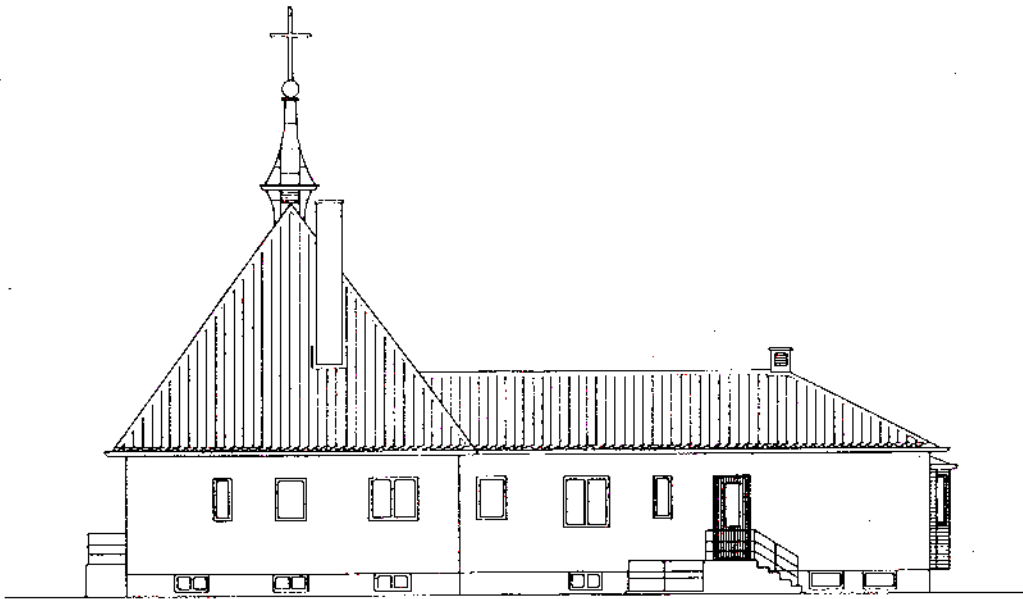

Köket

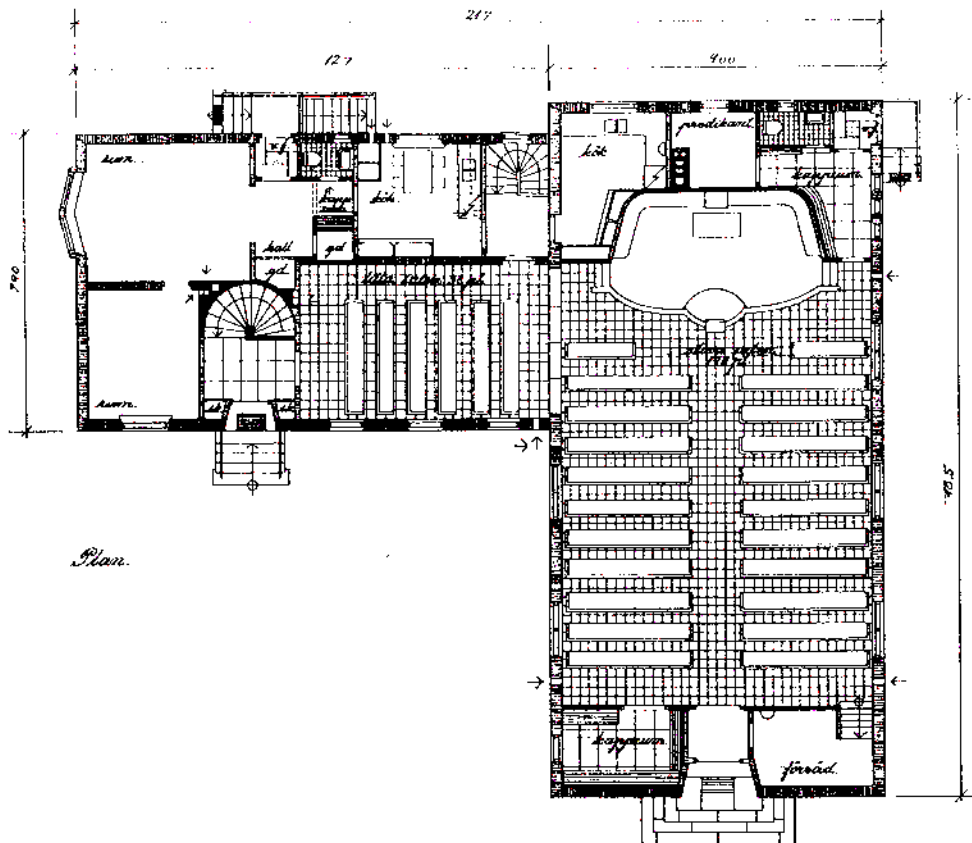
Källor:
- *Gud gav växten, Ljungs Missionsförsamling 100 år 1877-1977 av Gösta Berglind*

Ungdomarnas vrå

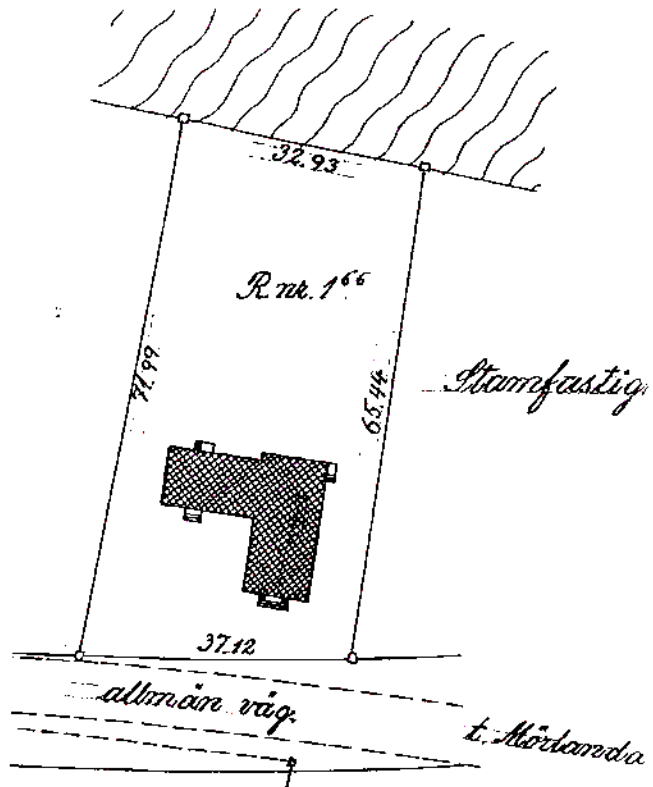
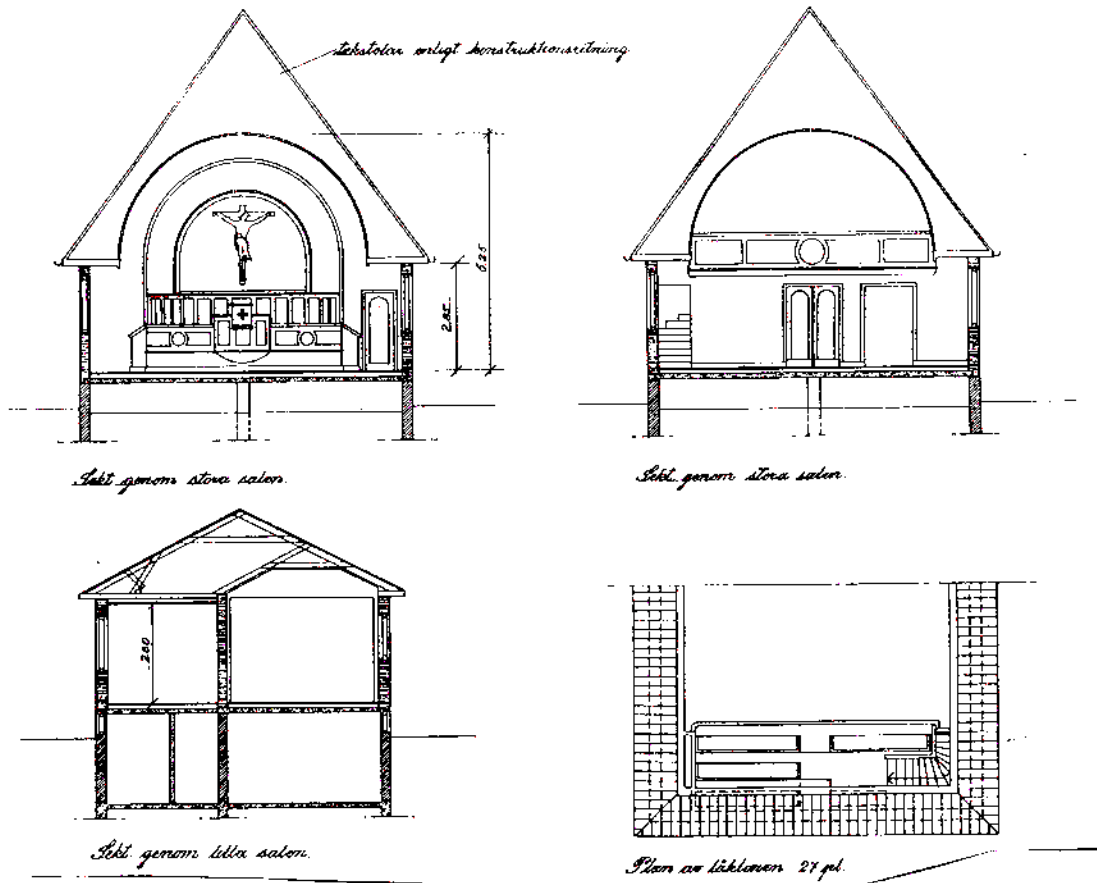
Fasad mot norr

Plan.

0 10 m

LJUNGS MISSIONSKYRKA
Från ritning daterad i sept 1951
av arkitekt Per Mårtenson, Göteborg

LJUNGS MISSIONSKYRKA
 Från ritning daterad i sept 1951
 av arkitekt Per Mårtenson, Göteborg

SÖDRA BJÖRKE 1:A MISSIONSHUS

Södra Björke 1:a missionshus uppfört 1900

Läge:

Herrljunga kommun, Södra Björke socken,
cirka 200 m söder om Södra Björke kyrka
Fastighetsbeteckning: Björke 2:6
Besök: 2004 04 13

*Trakten kring S Björke kyrka, missionshuset
markerat med rött.*

Uppgiftslämnare:

Arne Marstorp, Vesene.

Byggnadens historia:

Församlingen bildades i slutet av 1800-talet, sannolikt 1898, och uppförde ett missionshus som togs i bruk år 1900. (enligt andra uppgifter uppfördes huset först 1907). Det var en livaktig verksamhet i missionshuset, men 1933 brann missionshuset ner. Ett nytt missionshus byggdes emellertid redan samma år, på en tomt söder om kyrkan.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä utvändigt klädd med stående träpanel, yttertak av spån.

Verksamhet:

Gudstjänster, söndagsskola.

Källor:

*-Gud gav växten, Ljungs Missionsförsamling
100 år 1877-1977 av Gösta Berglind*

SÖDRA BJÖRKE 2:A MISSIONSHUS

Gammal bild från Södra Björke 2:a Missionshus

Läge:

Herrljunga kommun, Södra Björke socken,
cirka 200 m söder om Södra Björke kyrka

Fastighetsbeteckning: Björke 2:6

Ägare: Nils Ljungkvist, Södra Björke

Besök: 2004 04 13 foto, uppmätning, inter-
vju

*Trakten kring S Björke kyrka, missionshuset
markerat med rött*

Uppgiftslämnare:

Arne Marstorp, Vesene

Missionshuset från sydväst

Från söder

Pastor Evert Albinsson talar vid återinvigningen efter 1956 års renovering

Från höstmöte 1977

Byggnadens historia:

Det första missionshuset i Södra Björke byggdes 1900 men brann ner till grunden 1933. Redan samma år uppförde församlingen ett nytt missionshus, på en tomt söder om kyrkan.

1956 renoverades missionshuset och förbättrades betydligt. Församlingens med-

lemstal minskade emellertid, och 1973 fanns det endast två medlemmar. Dessa välkomnades till Ljungs Missionsförsamling och missionshuset överlämnades till Ljungs Missionsförsamling, som återupptog verksamheten i missionshuset för några år, men till slut lades verksamheten ner och missionshuset såldes. Det användes numera som bostad och verkstadslokal.

Byggnadsmaterial:

Grund av betong, stomme av trä, utvändigt klädd med stående träpanel. Taket var ursprungligen belagt med spån, som senare byttes ut mot asbestcementplattor.

Verksamhet:

Gudstjänster, söndagsskola

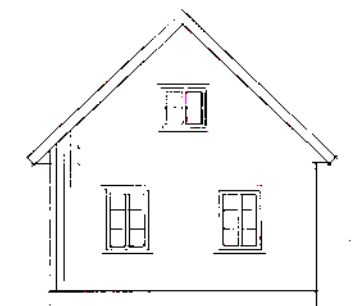
Källor:

- *Gud gav växten, Ljungs Missionsförsamling 100 år 1877-1977 av Gösta Berglind*

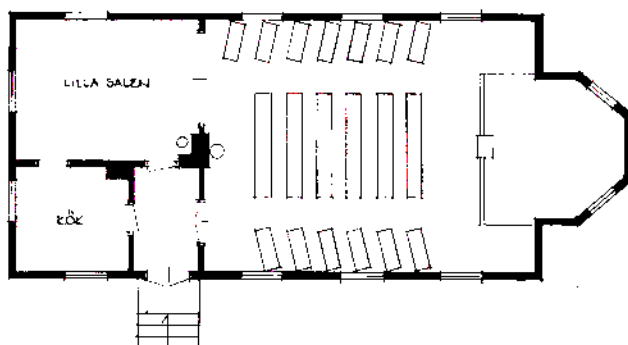

Fasad mot väster

Fasad mot norr

Plan

SÖDRA BJÖRKE MISSIONSHUS
Uppmätning och rekonstruktion
Skala 1.200 2004 05 10 / SF

JÄLLBY MISSIONSHUS

Jällby Missionshus från 1878

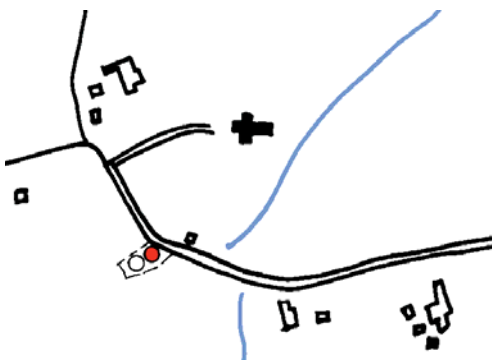
Läge:

Herrljunga kommun, Jällby socken, 200 m sydväst om Jällby kyrka

Fastighetsbeteckning: Jällby 12:1

Ägare: Jällby Missionsförsamling

Besök: 2004 04 13, foto, intervju

Trakten kring Jällby kyrka, missionshuset markerat med rött

Uppgiftslämnare:

Arne Marstorp, Vesene
Sture Rydsmo, Södra Björke

Byggnadens historia:

1877 bildades Jällby Missionsförening. Möten hölls till att börja med i hemmen, men 1878 uppförde man med förenade

krafter Jällby Missionshus. Kostnaden uppgick till 810 kr och 10 öre. Missionshuset var placerat på den nuvarande parkeringsplatsen framför Jällby Missionskyrka med gaveln mot vägen. Under åren 1886 till 1918 var småskolan inrymd i missionshusets lilla sal.

Reparationer och förbättringar av missionshuset utfördes åren 1920, 1926, 1930 och 1936. 1953 beslöt församlingen att på nytt renovera sitt missionshus, men det visade sig att ett nybygge skulle bli mer ekonomiskt, varför man 1955 rev det gamla missionshuset och uppförde en ny missionskyrka något längre från vägen.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, ungdomsverksamhet, konfirmationsundervisning, syförening, sånggrupper

Källor:

-*Jällby Missionsförsamling 100 år 1977*, av Gösta Berglind

-*Jällby förr och nu*, av Folke Rickardsson 1986

-*Alingsås Tidning* 2002 10 23

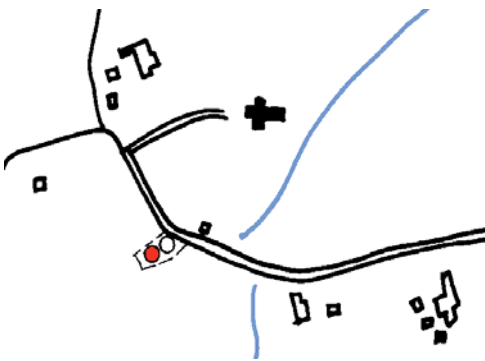
JÄLLBY MISSIONSKYRKA

Jällby Missionskyrka uppförd 1956

Läge:

Herrljunga kommun, Jällby socken, 200 m sydväst om Jällby kyrka
Fästighetsbeteckning: Jällby 12:1
Ägare: Jällby Missionsförsamling
Besök: 2004 04 13 foto, intervju

Trakten kring Jällby kyrka, missionshuset markerat med rött

Uppgiftslämnare:

Arne Marstorp, Vesene
Sture Rydsmo, Södra Björke

Byggnadens historia:

Missionskyrkan uppfördes 1956 som en ersättning för Jällby Missionshus som revs 1955. 1975 gjordes en tillbyggnad på 2,5 meter mot sydost och en ombyggnad av kök och kapprum m m. Projektör var Olof

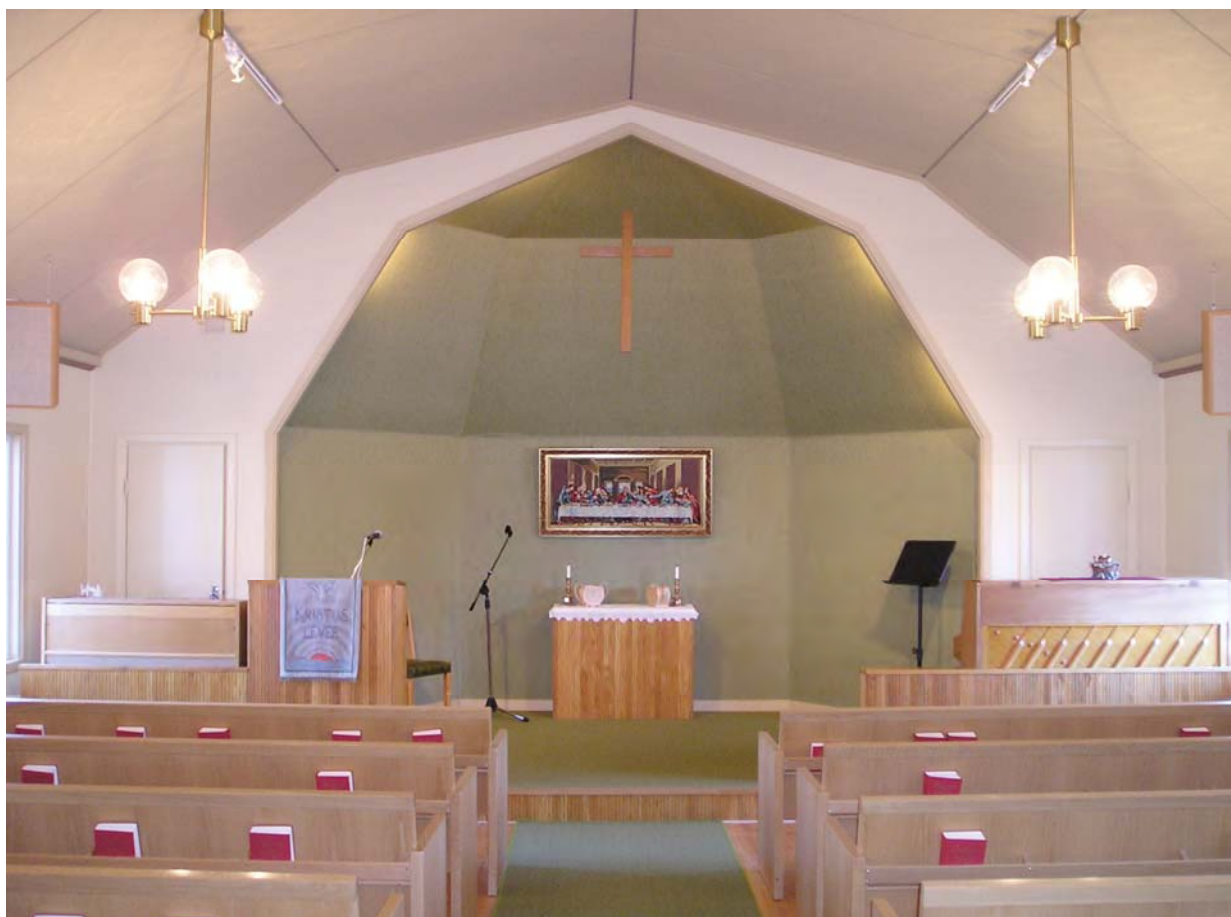

Missionshuset från nordost

Från norr

Rydler. 1996 - 2001 gjordes en omfattande om- och tillbyggnad, som resulterade i en ny entré, ett nytt samlingsrum och en ny ungdomslokal. Projektör var nu Torbjörn Larsson, Vänga. Byggnadsarbetet utfördes av församlingen i egen regi.

Kyrksalen

Koret

Byggnadsmaterial:

Grund av betong, stomme av trä, utvändigt beklädnad av stående träpanel, yttertak av betongtakpannor

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, ungdomsverksamhet, konfirmationsundervisning, syförening, sånggrupper.

Församlingen samarbetar i Ljungs församlingsskrets med missionsförsamlingarna i Ljung och Vesene-Molla.

Altartavla broderad i korsstyggn

Kyrksalen från estraden

Källor:

- Jällby Missionsförsamling 100 år 1977, av Gösta Berglind
- Jällby förr och nu, av Folke Rickardsson 1986
- Alingsås Tidning 2002 10 23

Tavla med bibelord placerad över dörren i kyrksalen

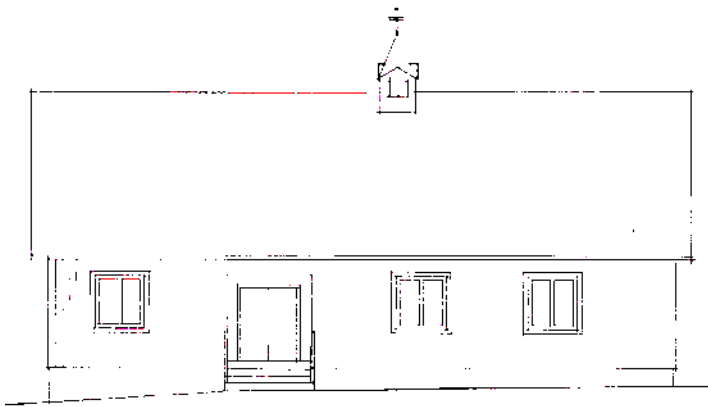
Kök och serveringslucka

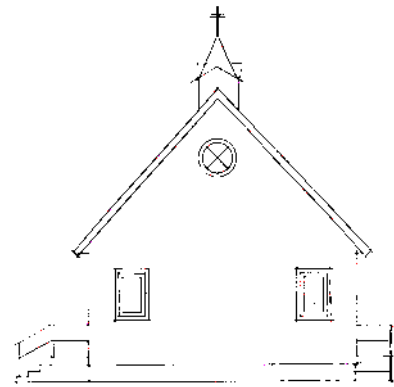
Rum för barn- och ungdomsarbetet

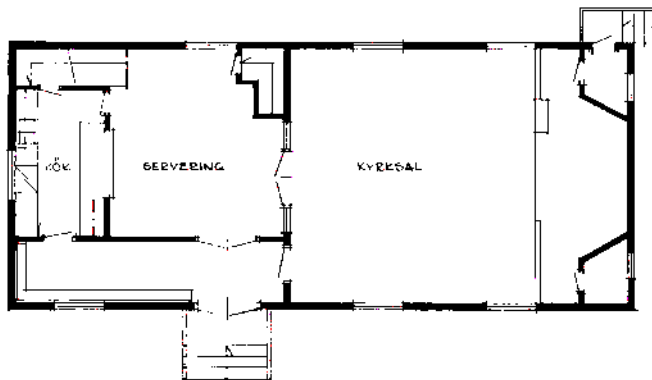
Församlingssal tillbyggd 2001

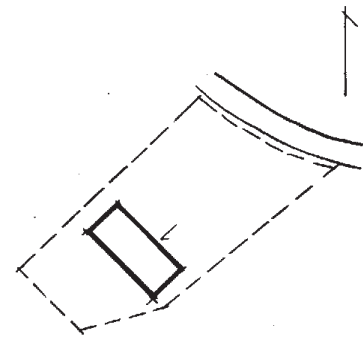
Fasad mot nordost

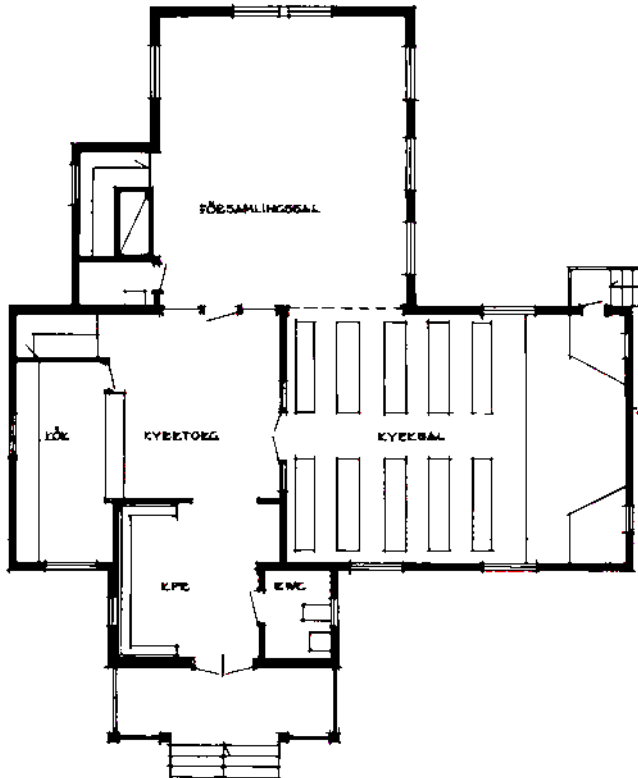
Fasad mot nordväst

Plan 1975

Situationsplan

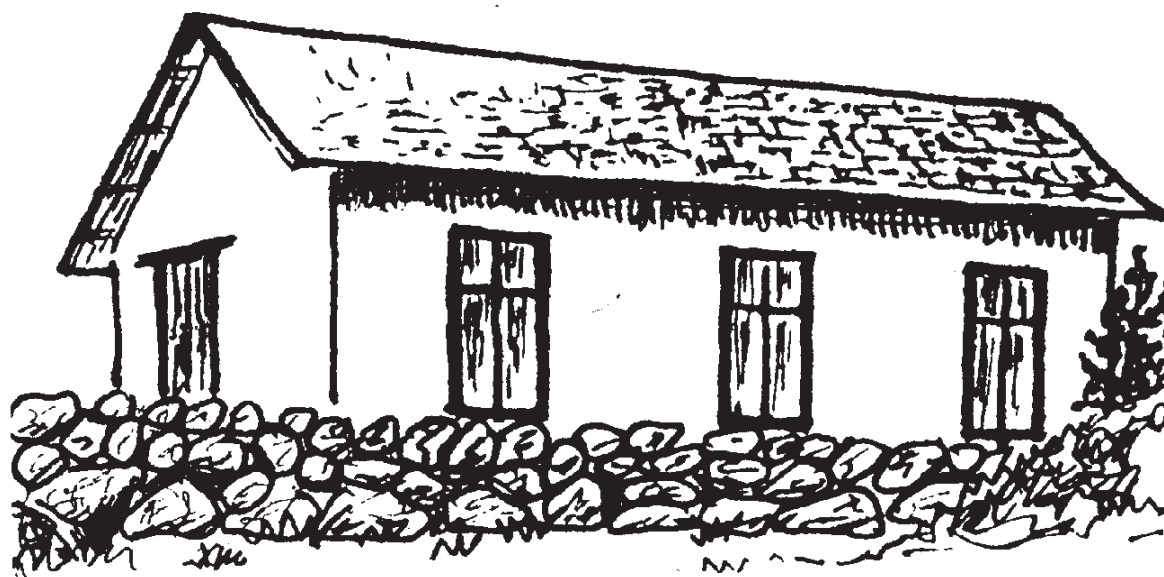

plan1996

JÄLLBY MISSIONSKYRKA
 Efter ritning Olof Rydler 1975
 och Torbjörn Larsson 1996
 Skala 1:200 2004 05 10 / SF

ODS GAMLA MISSIONSHUS

Ods Missionshus (det gamla)

Läge:

Herrljunga kommun, Ods socken, Ekelunds gård, 0,3 km sydost om Ods kyrka

Od, missionshuset markerat med rött

Uppgiftslämnare:

Jakob Johansson Skattegården pl 3115, 52496 Ljung

Byggnadens historia:

Missionsförsamlingen i Od och Alboga bildades 1878. Under de första åren samlades man i hemmen till "missionsbön". Redan 1879 beslöt man dock att uppföra ett missionshus i Od. S Andersson i Ekelund upplät en tomt för missionshuset mot en arrendesumma av 3 kronor per år. Av ett protokoll från 1879 framgår, att missionshuset skulle vara " 20 aln långt och 15 aln

brett allt invändigt med en dörr samt 9 fönster". Fönsterrutorna bestämdes till 21 och 24 verktum. 20 x 15 alnar innebär c:a 12 x 9 meter. Byggnaden kostnadsberäknades till 1185:49 kronor, vilket dock församlingen bedömde vara alltför dyrt. Ett nytt förslag lades fram, som skulle innebära att missionshuset skulle kunna göras både större och billigare genom att huset "gjöts". Huset skulle innehålla en sal och två bostadsrum. Senare ändrades förslaget genom att de två rummen slopades. Byggnaden uppfördes nu och materialet bestod av 100 tunnor "limsten" d v s kalksten, som transporterades med hästfordon från Vilske-Klevas kalkbrott vid Mösseberg. Transporten skedde på vintern 1879-80 när väglaget var lämpligt. Småsten plockades och transporterades till byggplatsen, och sedan arbetades stenen och kalken samman med hjälp av häst och så kallad hästvandring. 1882 slutredovisade S Andersson i Ekelund räkenskaperna för bygget. Det återstod då 40 kronor i skuld. 1884 kunde församlingen slutbetala denna skuld.

Missionshuset bestod av ett enda rektangulärt rum med ingång på ena kortsidan och predikstol på motsatta kortsidan. På väggen bakom predikstolen fanns en målning av en biblisk skriftrulle. Senare byggdes en mindre sal till vid missionshusets ena långsida.

1938 uppförde församlingen ett nytt missionshus i Od cirka en kilometer sydväst om det ursprungliga missionshuset, som då revs.

Byggnadsmaterial:

Väggar av kalk och småsten, se ovan

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, ungdomsförening och syförening

Källor:

- *Ett folk på väg, Od- Alboga missionsförsamlingar genom 100 år 1878-1978* av Magnus Hallqvist

Församlingen samlad framför missionshuset

ODS MISSIONSKYRKA

Ods missionskyrka byggd 1938

Läge:

Herrljunga kommun, Ods socken, 1 km sydväst om Ods kyrka
Fastighetsbeteckning: Od Skattegården 3:6
Ägare: Sämsjöborgs Missionsförsamling

Karta över Od, missionshuset markerat med rött

Besök:

2001 01 13 foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Jan-Olof Johansson Od

Missionskyrkan från söder

Koret

Missionskyrkan från väster

Från nordväst

Byggnadens historia:

Missionsförsamlingen i Od och Alboga bildades 1878. Församlingens första missionshus uppfördes 1880 nära kyrkan i Od (se Ods gamla missionshus). 1938 uppförde församlingen ett nytt missionshus cirka en kilometer sydväst om det ursprungliga missionshuset, som då revs.

Församlingen började planera för det nya missionshuset redan 1921 då en fond bildades. Först 1937 beslöt man att uppföra ett nytt missionshus på en tomt, som hade skänkts av bröderna Svensson på Ekelund. Virket hade också i stor utsträckning skänkts, och en del virke kunde dessutom tas från det gamla missionshuset, som nu revs. Byggmästare var Martin Pettersson, Sandåkra. Husets utformning hade hämtats från det dåvarande Vesene Missionshus. Missionshuset, som numera kallas Ods Missionskyrka, har byggts om och till vid flera tillfällen, bl a 1980, då det byggdes till mot nordväst. Projektör och byggmästare var Olof Rydler, Asklanda.

1986 uppfördes en friliggande ungdomsgård på 120 m² väster om kyrkan. Pro-

jektör och byggmästare var även denna gång Olof Rydler.

På 1990-talet gick församlingen samman med missionsförsamlingarna i Öra, Mjäldrunga och Alboga och bildade Sämsjöborgs Missionsförsamling.

2001 gjordes ytterligare en tillbyggnad av missionshuset. Denna gång mot norr.

Byggnadsmaterial:

Grund av betongsten, stomme av trä, utvändigt klädd med stående locklistpanel, tak av betongtakpannor

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, scouter, juniorer, ungdomsförening, syförening, sångförening, musikförening, ungdomskör och barnkör

Källor:

- *Ett folk på väg, Od-Alboga Missionsförsamlingar genom 100 år 1878-1978* av Magnus Hallqvist

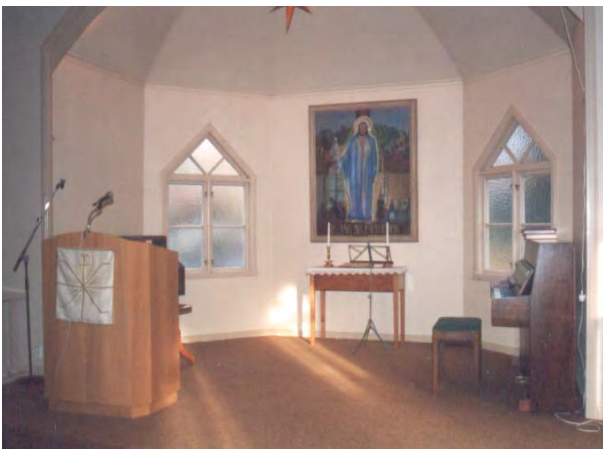
Lilla salen

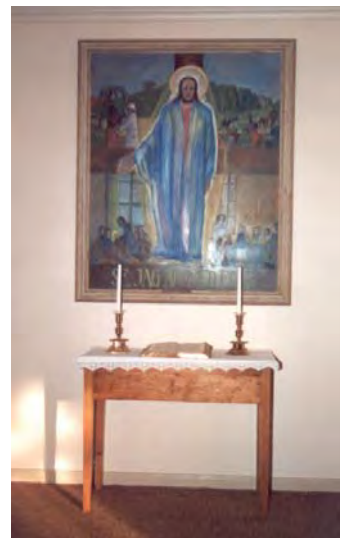
Lilla salen kan kopplas ihop med kyrkasalen

Kyrksalen före 2001 års ändring

Estraden

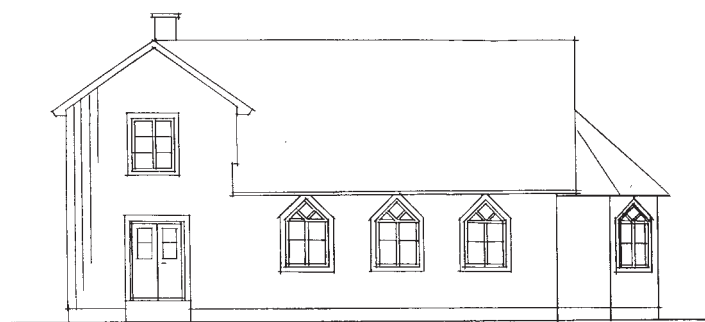
Nattvardsbord och altartavla

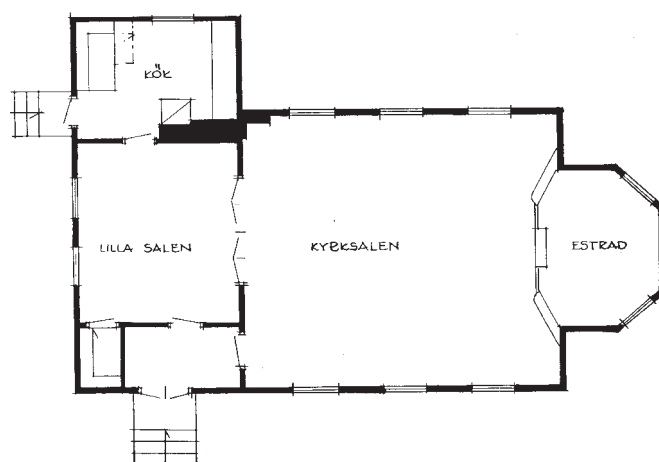
Köket

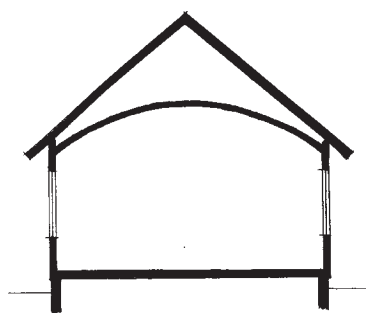
Kapprummet

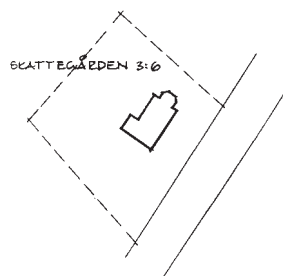
Fasad mot sydost

Bottenvåning

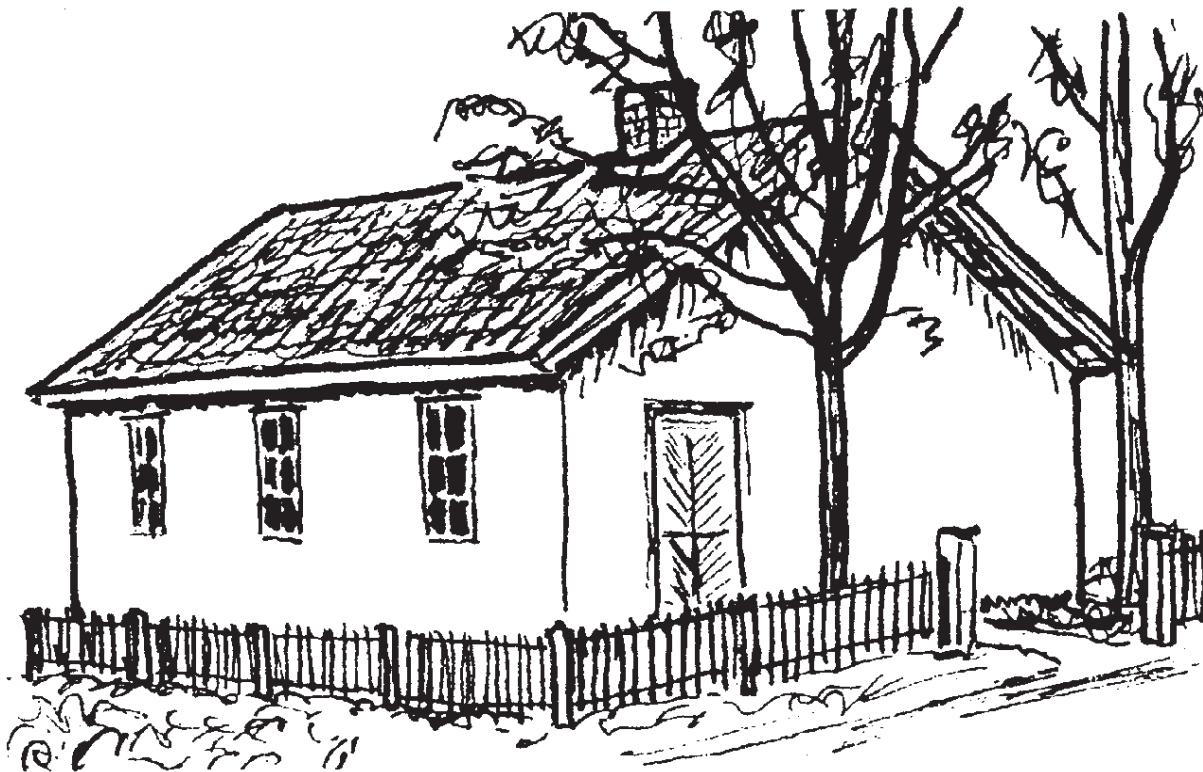
Sektion

Situationsplan

ODS MISSIONSHUS
Före 1986 års ombyggnad
efter ritning av Olof Rydler
2001 03 08 / S F

ALBOGA MISSIONSKYRKA

Alboga Missionshus utseende 1895

Läge:

Herrljunga kommun, Alboga socken, 0,5 km norr om Alboga kyrka
Fastighetsbeteckning: Örum Sävidsgården 1:11

Trakten kring Alboga kyrka, missionskyrkan markerad med rött

Besök:

2001 01 13, foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Anders Wrandemark, Hjärttorp

Missionskyrkan från sydväst

Från nordväst

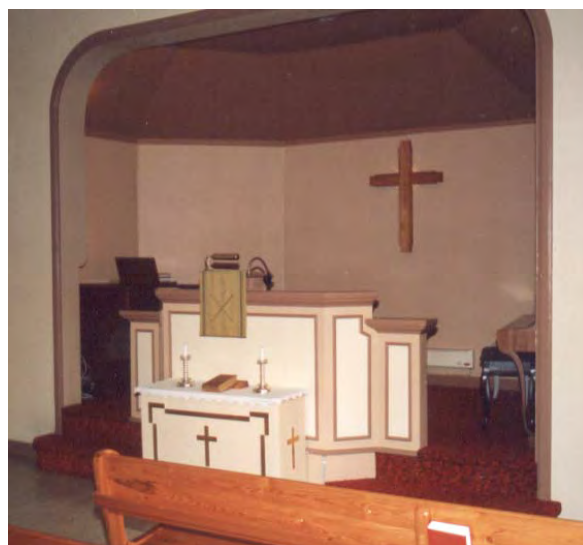
Kyrksalen

Byggnadens historia:

Missionsförsamlingen i Od och Alboga bildades 1878. Ett missionshus uppfördes 1880 i Od (se beskrivningen av Ods gamla missionshus). Många av församlingsmedlemmarna var från Alboga, och man beslöt därför att "ett missionshus skall med Guds hjälp byggas i Alboga på lämplig plan nära Alboga folkskola, vilken skall anskaffas på bästa arrendevillkor. Husets längd skall vara 15 al och bredd 12 al, samt ett mindre rum med förstuga tillsammans 5 al allt invändigt, väggarna bestå invändigt och utvändigt af bräder med sågspån mellan samt spåntak. Fönstren skall vara 6 st".

Byggnadskostnaderna uppgick till 1099:70 och bestreds med frivilliga gåvor. Bygget genomfördes till stor del med frivilligt arbete. Både församlingsmedlemmar och församlingens vänner deltog. Huset tillhörde Od och Albogas Församlings Missionsförening. Huset togs i bruk 1895, vilket framgår av att en Kristin Gylfe åtog sig att mot en ersättning av 6:- per år svara för städning och eldning. Omkring år 1900 delades församlingen, och Alboga blev en självständig missionsförsamling.

1927 installerades elektriskt ljus i byggnaden, 1935 belades taket med tegel, 1939

Estraden

Kyrksalen från estraden

Lilla salen, tavlan med bibelspråk har ursprungligen varit placerad i kyrksalens fond

Serveringsdisken och köket

byggdes absiden i kyrksalens fond och 1940 renoverades byggnaden.

Under 1950-talet gjordes en om- och

tillbyggnad av huset, varvid bl a en tillbyggnad i två våningar uppfördes, taket i den gamla byggnaden höjdes och ytterväggarna kläddes med asbestcement-skivor. Byggmästare var Tage Persson. 1983 skedde ytterligare en renovering varvid bl a skivklädseln byttes ut mot träpanel. Projektör var Bengt Sämgård, Ljung.

1995 gick församlingen samman med missionsförsamlingarna i Od, Mjälldrunga och Öra och bildade Sämsjöborgs Missionsförsamling.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, ursprungligen klädd med stående träpanel. Taket var ursprungligen klätt med spån, men är numera klätt med betongtakpannor.

Verksamhet i byggnaden:

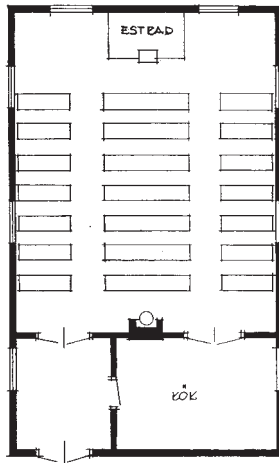
Gudstjänster, söndagsskola, ungdomsförening och syförening. Verksamheten är numera nedlagd och huset sålt till bostad.

Källor:

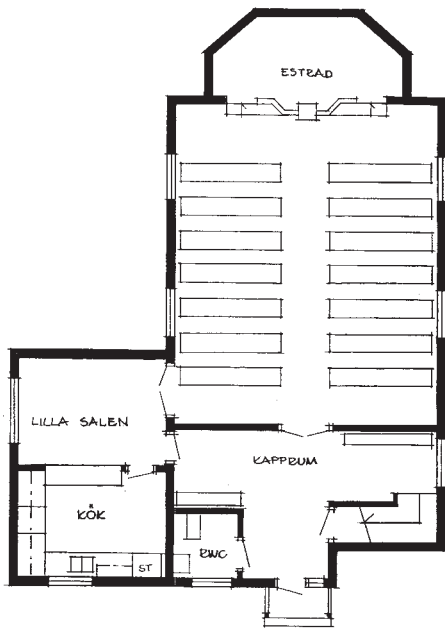
- Historisk redogörelse vid Alboga Missionshus 50-års-jubileum
- Ett folk på väg, Od- Alboga missionsförsamlingar genom 100 år 1878-1978 av Magnus Hallqvist

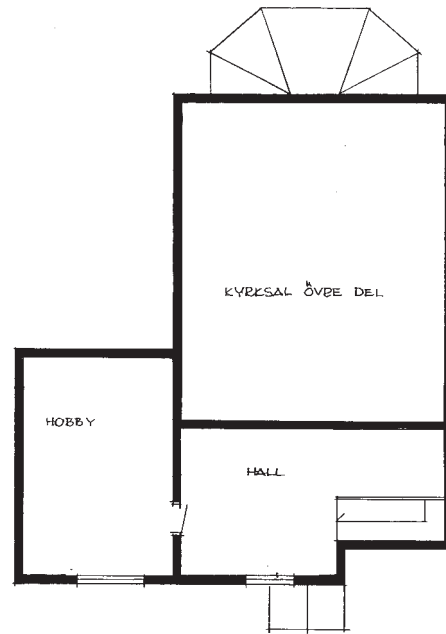
Ungdomsrum på vindsvåningen

Ursprunglig utformning
Rekonstruktion

Utformning 2001
Bottenvåning

Vån 1 tr

ALBOGA MISSIONSKYRKA
Planritningar skala 1:200
2001 04 03 /S Florén

ÖRA MISSIONSHUS

Öra Missionshus från väster

Läge:

Herrljunga kommun, Öra socken, 2,5 km sydväst om Öra kyrka

Fastighetsbeteckning: Hjärttorp Västergården 4:6

Ägare: Sämsjöborgs Missionsförsamling

Trakten kring Öra kyrka, missionshuset markerat med rött

Besök:

2001 01 13, foto, uppmätning, intervju

Uppgiftslämnare:

Gösta Mellåker, Hjärttorp

Från norr

Byggnadens historia:

1901 bildades Öra Missionsförsamling. Till att börja med hölls möten i hemmen. 1902 uppfördes missionshuset på mark, som ägaren till Hjärttorp Västergården hade upplåtit. Huset bestod av ett enda rum. Medlemmarna skänkte byggnadsmaterial och utförde byggnadsarbete utan ersättning, varför byggnadskostnaden kunde begränsas till 500 kronor. Församlingens kassa var dock begränsad, varför man tog ett lån i sparbanken på 160 kronor. 1905 kunde lånet betalas tillbaka. 1918 avstycades tomten, och församlingen blev ägare även till marken. 1926 byggdes huset till

Kyrksalen

med vindfång, lilla salen och ett kor. 1931 blev predikstolen om- och utbyggd. 1932 sattes nya bänkar in. På senare år har en del av den utvändiga panelen bytts ut.

1995 gick församlingen samman med missionsförsamlingarna i Od, Mjäldrunga och Alboga och bildade Sämsjöborgs Missionsförsamling.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, klädd med stående träpanel. Taket är klätt med takpannor.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, juniorförening, ungdomsförening, syförening, sång- och musikgrupper. Numera består verksamheten av gudstjänst och söndagsskola en gång i månaden.

Källor:

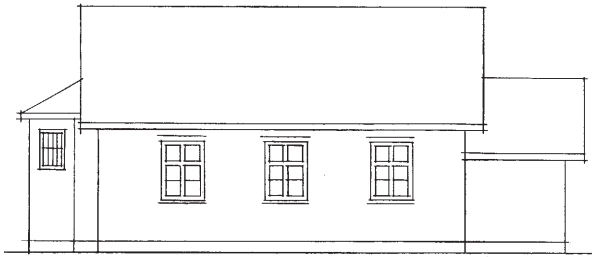
- Femtioårsredogörelse för Öra Missionsförsamling
- Minnesanteckningar med anledning av Öra Missionsförsamlings 60-åriga tillvaro av Magnus Hallqvist
- Minnesanteckningar med anledning av Öra Missionsförsamlings 90-åriga tillvaro av Ulla Frejd

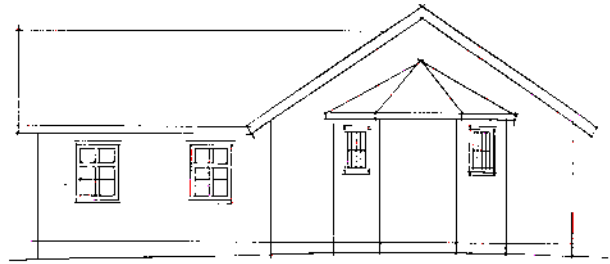
Estraden

Vikdörr mot lilla salen

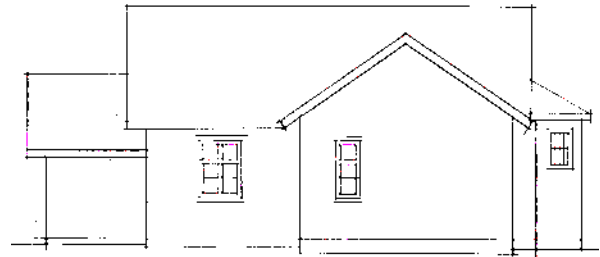
Fasad mot sydost

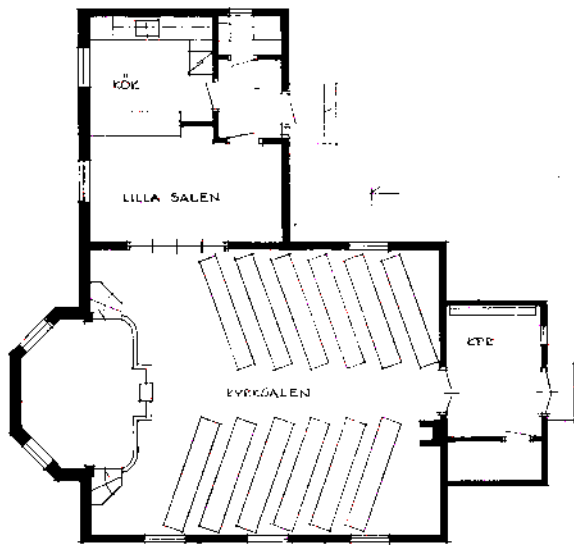
Fasad mot sydväst

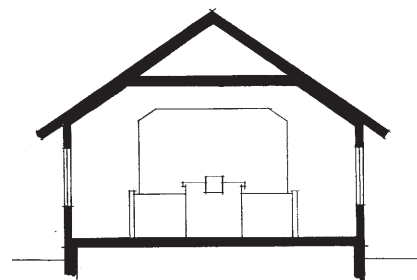
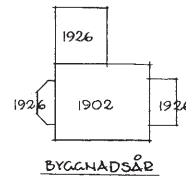
Fasad mot nordost

Fasad mot nordväst

Plan

Sektion

ÖRA MISSIONSHUS
 Uppmättningsritning skala 1:200
 2001 02 20 / Stig Florén

ERIKSBERGS MISSIONSHUS

Eriksbergs Missionshus 1927, foto av Anders Cornelius Karlsson

Läge:

Herrljunga kommun, Eriksbergs socken,
1,5 km nordväst om Eriksbergs gamla kyrka

Fastighetsbeteckning: Sträte 8:13

Ägare: Eriksbergs Missionsförsamling

Besök :

2001 03 15, foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Stig Andersson, Eriksberg

Lars-Olav Adolfsson, Huluäng

Karta över Eriksberg, missionshuset markerat med rött

Missionshuset från öster 2001

Missionshuset från nordväst

Missionshuset från norr

Kyrksalen

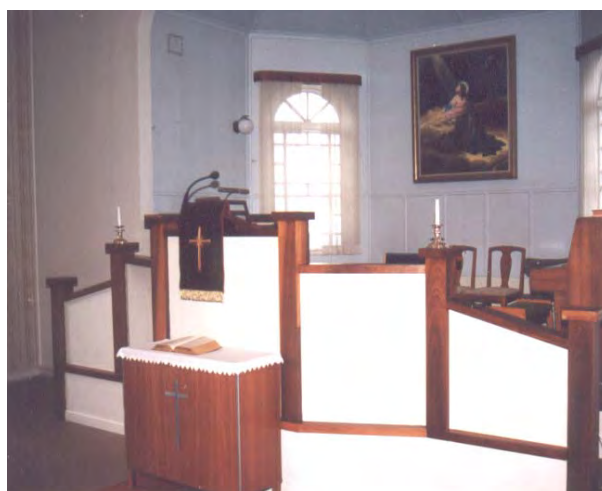
Byggnadens historia:

Redan på 1880-talet förekom stugmöten i Eriksberg, och under 16 år upplät Adolf Johansson storstugan i sitt hus till möteslokal. Detta måste ha inneburit en stor uppoffring då han och hans familj på sammanlagt nio personer fick tränga ihop sig i husets kök och en liten kammare.

1908 uppfördes missionshuset i Eriksberg. 1910 bildades församlingen. Missionshuset har renoverats vid flera tillfällen. Åren 1974-75 byggdes missionskyrkan, som den numera kallas, till med nya entrétrymmen, nytt kök och en samlingslokal. Arkitekt var Sture Billhed, Borås. Arbetet utfördes under ledning av Adolf Johanssons söner Sven, Erik och Georg.

Byggnadsmaterial:

Gamla delen har grund av natursten, stomme av trä, utvändigt klädsel av liggande och stående träpanel, yttertak av plåt. Den nya delen har grund av betongsten, stomme av trä, utvändigt klädsel av liggande träpanel och yttertak av papp.

Estraden

Kyrksalen från estraden

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, syförening, sång- och musikföreningar, samlat ungdomsarbete för alla åldrar, läger vintertid för ungdom. Verksamheten är numera nedlagd och huset står outnyttjat.

Källor:

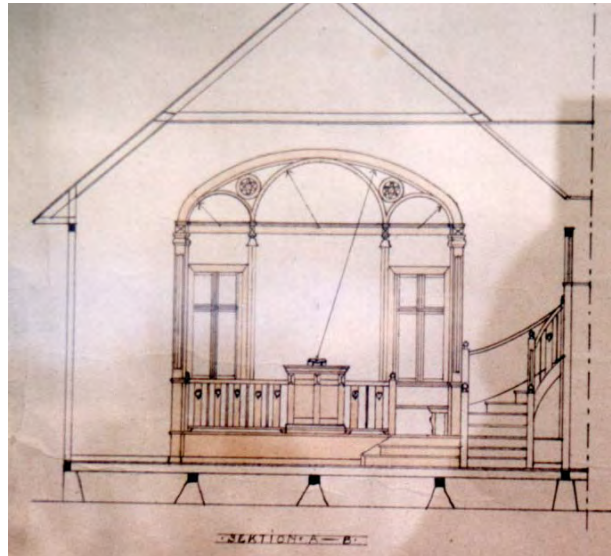
- Jubileumsskrift utgiven 1978 då missionshuset var 70 år, författad av Einar Pettersson
- Artikel införd i Falköpings Tidning 1976 10 05
- Artikel införd i Alingsås Tidning 2000 05 15

Andaktsrummet

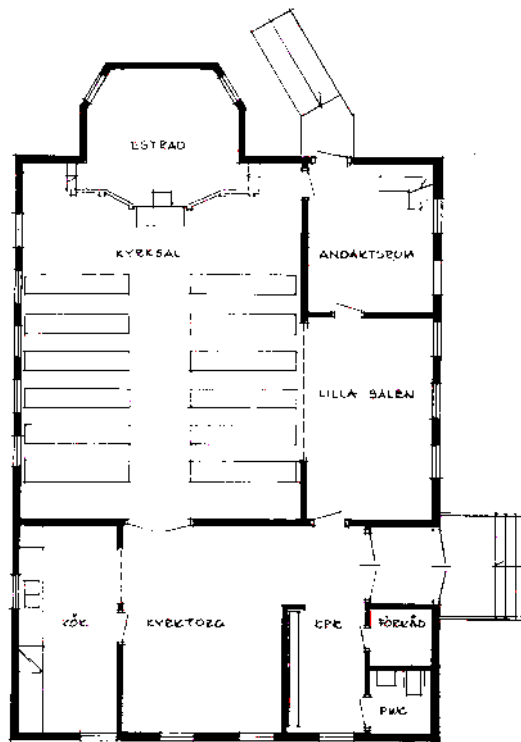
Lilla salen

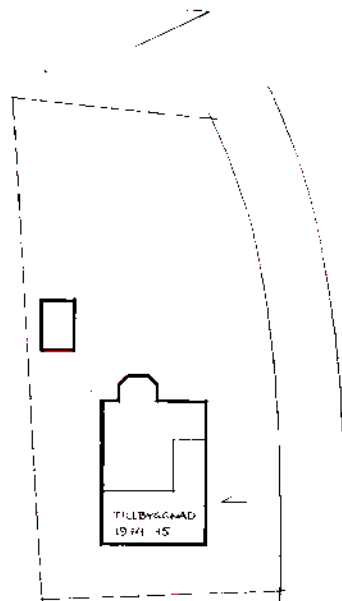
Gammal ritning på korutbyggnaden

Korfönster

Plan av bottenvåning

Situationsplan

ERIKSBERGS MISSIONSHUS
 Efter ritning av Sture Billhed
 2001 04 04 / S F

MJÄLDRUNGA MISSIONSHUS

Missionshuset i ursprungligt utförande

Läge:

Herrljunga kommun, Mjäldrunga socken,
ca 300 m sydväst om Mjäldrunga kyrka
Fastighetsbeteckning: Biskopsgården 2:8
Ägare: Sämsjöborgs Missionsförsamling

Karta över Mjäldrunga, missionshuset markerat med rött

Missionshuset år 2001

Gravyr visande missionshuset med trapphus-tornet

Från söder

Besök:

2001 03 15, foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Stig Lundqvist Mjäldrunga

Kyrksalen

Byggnadens historia:

1878 bildades missionsförsamlingen i Mjäldrunga. Först samlades man till bönemöten i hemmen, men 1881 beslöt församlingen att uppföra ett missionshus. Enligt protokollet skulle det timras " 36 fot långt, 28 fot brett och 19 fot högt, en våning missionsal och läktare". Missionshuset har senare byggts om och till vid flera tillfällen. Först byggdes en vinkelbyggnad med lilla salen i bottenvåningen och läktare i övervåningen. Samtidigt höjdes kyrksalens tak. I vinkeln mellan de två huskropparna restes ett trapphus utformat som en tornbyggnad. På 1940-talet förstörades estraden genom att ett kor byggdes ut. 1963 gjordes läktaren om till ungdomsrum. 1972 tilläggsisolerades huset och försågs med ny träklädsel och samtidigt gjordes en tillbyggnad innehållande kapprum, toaletter och kök.

Byggnadsmaterial:

I den äldre delen är grunden av natursten och stommen av timmer. Den utvändiga klädseln består av stående locklistpanel. Taket är av tegel.

Altartavla av Saga Walli

Verksamhet i byggnaden:

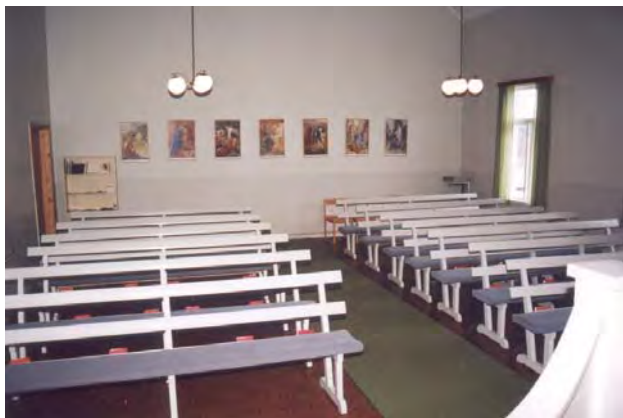
Gudstjänster, söndagsskola, juniorer, ungdomsförening, syförening, musikförening, sångkör. 1995 gick församlingen samman med missionsförsamlingarna i Alboga, Öra och Od och bildade Sämsjöborgs Missionsförsamling. Numera användes missionshuset 3 - 4 gånger om året för gudstjänster. De två senaste åren har missionshuset varit "vägkyrka" i samarbete med Svenska kyrkan.

Källor:

-En 70-årsberättelse av Mjäldrunga Syförenings verksamhet av Einar Pettersson
-Föreningen "Troende Ungdoms" 40-årsberättelse 1912-1952 av Nils Blom
-Eriksberg - Mjäldrunga - Broddarps Hembygdsförenings medlemskort för 1997

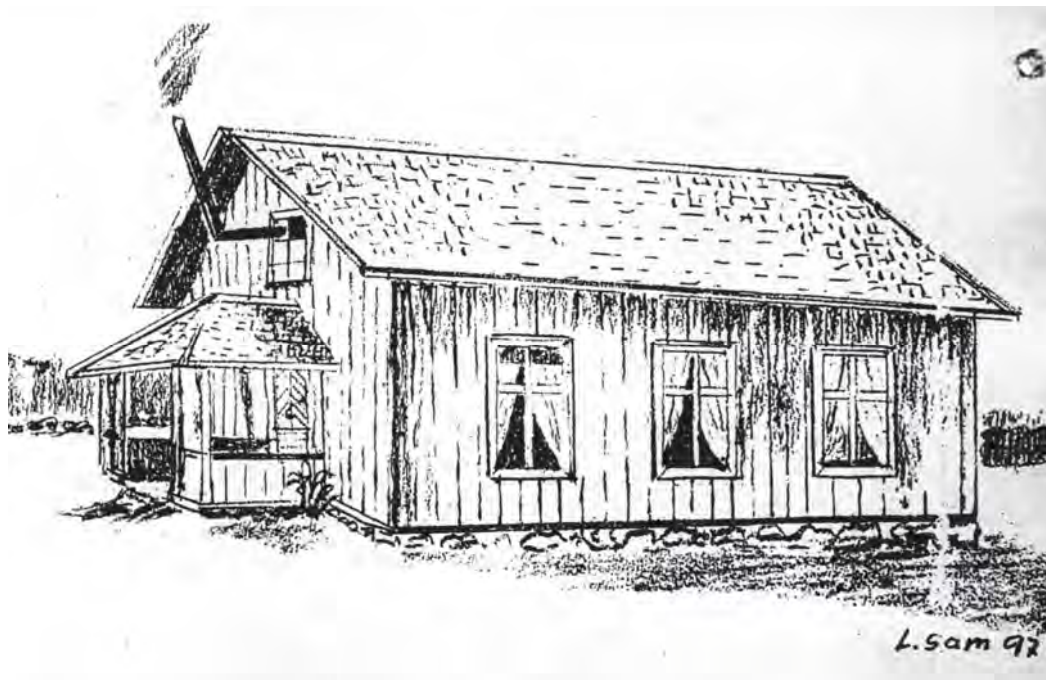
Lilla salen

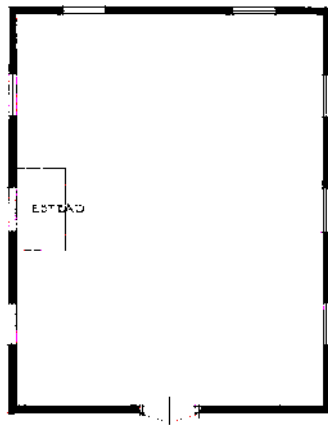
Kyrksalen från estraden

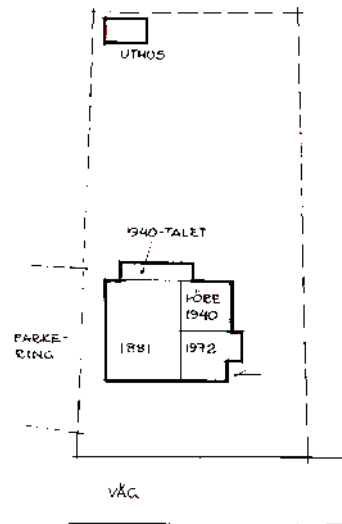
Ungdomsrum på övervåningen

Det gamla missionshuset

Rekonstruktion av 1881 års missionshus

Situationsplan med byggår

Missionshusets utformning 2001

MJÄLDRUNGA MISSIONSHUS
2001 03 31 / S F

SÄMSJÖBORGS SOMMARHEM

Sommarhemmet från söder

Läge:

Herrljunga kommun, Alboga socken, 2,5 km väster om Alboga kyrka, vid Säm-sjöns strand

Fastighetsbeteckning: Örum 4:7

Ägare: Sämsjöborgs Missionsförsamling

Trakten kring Alboga kyrka, sommarhemmet markerat med rött

Sommarhemmet från väster

Från norr

Besök:

2001 03 15, foto, intervju

Utsikt mot Sämsjön

Uppgiftslämnare:
Klas Wallgren, Od

Byggnadens historia:
Sommarhemmet uppfördes 1946 och har sedan byggts ut i flera etapper.

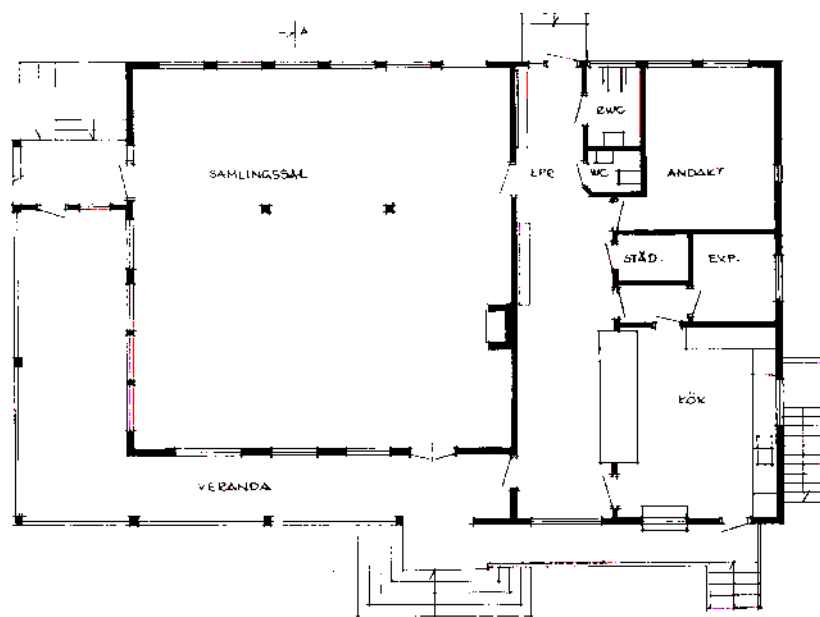
1975 gjordes en omfattande tillbyggnad av huset. Projekteringen utfördes av Civilingenjör Urban Svensson, Göteborg.

Byggnadsmaterial:
Grundläggning på plintar av betong, stomme av trä, fasad av stående träpanel, tak av papp

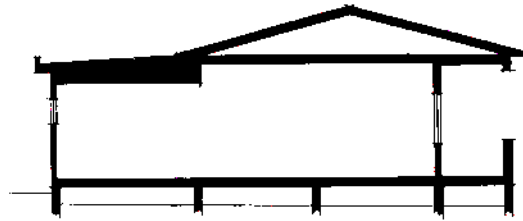
Verksamhet i byggnaden:
Gudstjänster, ungdomssamlingar, läger

Samlingssalen

Bottenvåning

Sektion

SÄMSJÖBORGS SOMMARHEM
Efter ritning av Urban Svensson
2001 04 04 / S F

MISSIONSHUS I **BORÅS** KOMMUN DEL 1

Södra Missionshuset
Gamla Immanuelskyrkan
Nya Immanuelskyrkan
Hasselbacken
Betaniakapellet

Tullenkyrkan
Bredareds Missionskyrka
Brämhults Missionshus
Myrås Missionshus
Myråskyrkan

*Missionshusinventering i Västra Götalands distrikt av SMK
Stig Florén 2005*

Missionshus och missionskyrkor i Borås kommun

Nr	Missionshus och -kyrkor Nuvarande platser	och -kyrkor status	Byggd	Nedlagd	Ursprungligt år	antal
1	Södra Missionshuset		1878	1899		Rivet
2	G Immanuelskyrkan		1899	1971	5-600	Riven
3	N Immanuelskyrkan		1971	-	350+150	I funktion
4	Hasselbackens sh		1914	1973		Rivet
5	Betaniakapellet, Tullen		1918	1961		Flyttat
6	Tullenkyrkan		1961	1971	132	Katolsk kyrka
7	Bredareds mk		1952	-	90	I funktion
8	Brämhults mh		1918	1940-t		Bostad
9	Myrås mh		1930-t	1955		Rivet
10	Myråskyrkan		1955	-	150	I fuktion
11	Viareds mh		1877	1935	70	Rivet
12	Viareds mk		1935	1978		Riven
13	Sjömarkens mk		1978	-	125	I funktion
14	Sandareds mh		1938	-		I funktion
15	Sjöbackens mh		1932	1968		Rivet
16	Råddehults lägergård		1939	-		I funktion
17	Betania Rogsholm		1912	1942	100	Rivet
18	Svaneholms mk		1942	2002	130	Bostad ?
19	Tämta mh		1875	1916		Rivet
20	Tämta mk		1916	-	70	I funktion
21	Vängdala mh		1874	1939		Nedbrunnet
22	Vängdala mk		1941	-	70	I fuktion
23	Sävsjöviks sh		1963	-		I funktion
24	Skogshyddan, Vralen		1920	1940?		Rivet ?
25	Åsengården, lägergård		1962	-		I funktion
26	Espekullens mh		1880	1908		Rivet
27	Borgstena mk		1908	-	100	I funktion
28	Torpet Källeberg sh		1942	-		I funktion
29	Fristads Bönhus		1860-t	1889		Rivet
30	Fristads mh		1895	1975	160	Rivet
31	Fristads mk		1975	-	160 +100	I funktion
32	Gingri mh		1931	1970-t		Rivet
33	Solvikens sh		1944	-		I funktion
34	Tärby mh		1901	1980-t	70	Museum
35	Rångedala 1:a mh		1910-t	1926		Rivet?
36	Rångedala 2:a mh		1926	1980-t		Förråd
37	Målsryds mh		1909	1976		Rivet
38	Målsryds mk		1976	-	130	I funktion
39	Dalsjöfors mh		1926	1965		Butik
40	Dalsjöfors ungdomsgård		1965	-		I funktion
41	Gånghesters mh		1942	1982		Rivet
42	Gånghesters SMU-gård		1982	-		I funktion

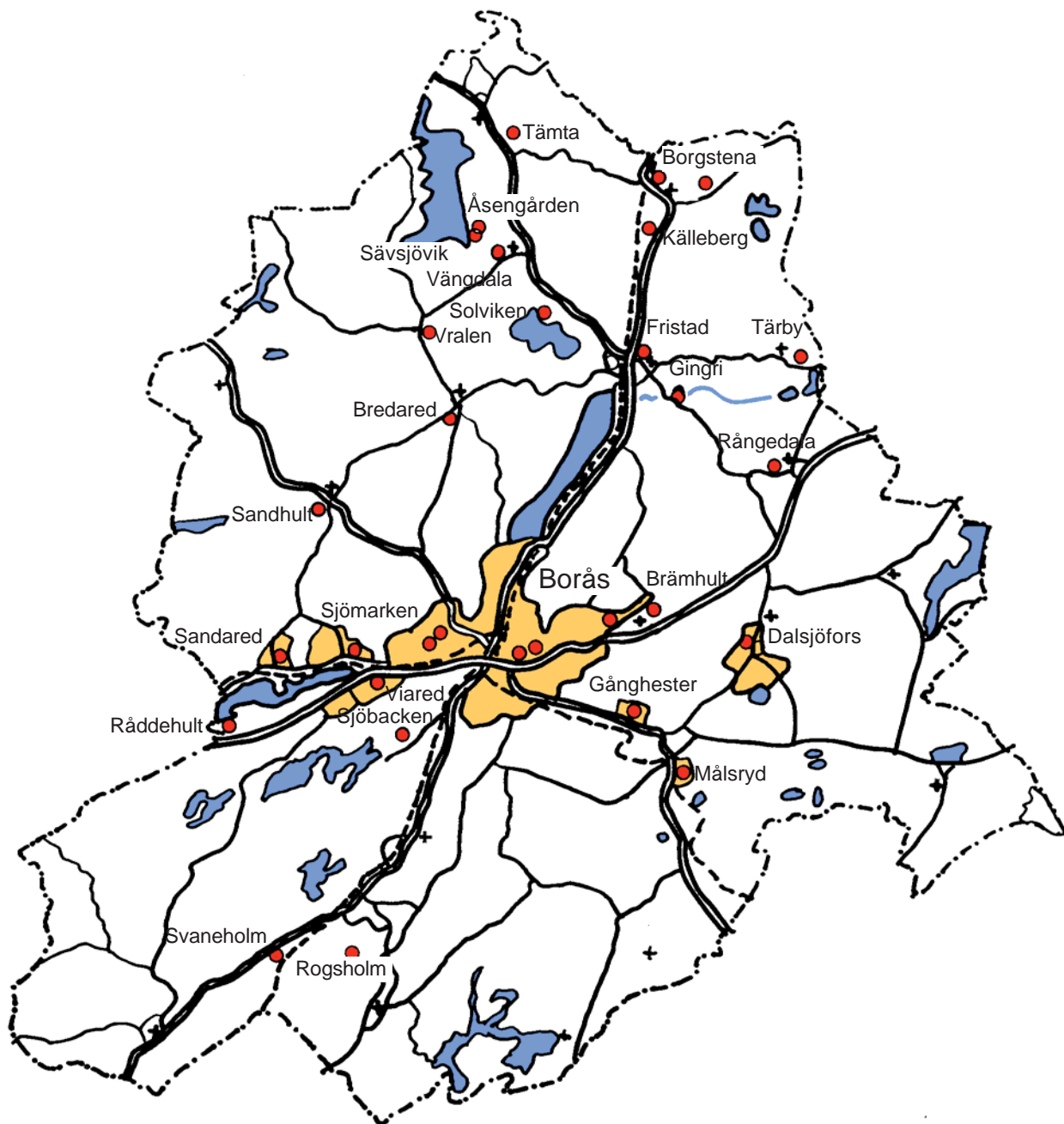
Nr 1 - 10 redovisas i del 1

Nr 11 - 18 redovisas i del 2

Nr 19 - 36 redovisas i del 3

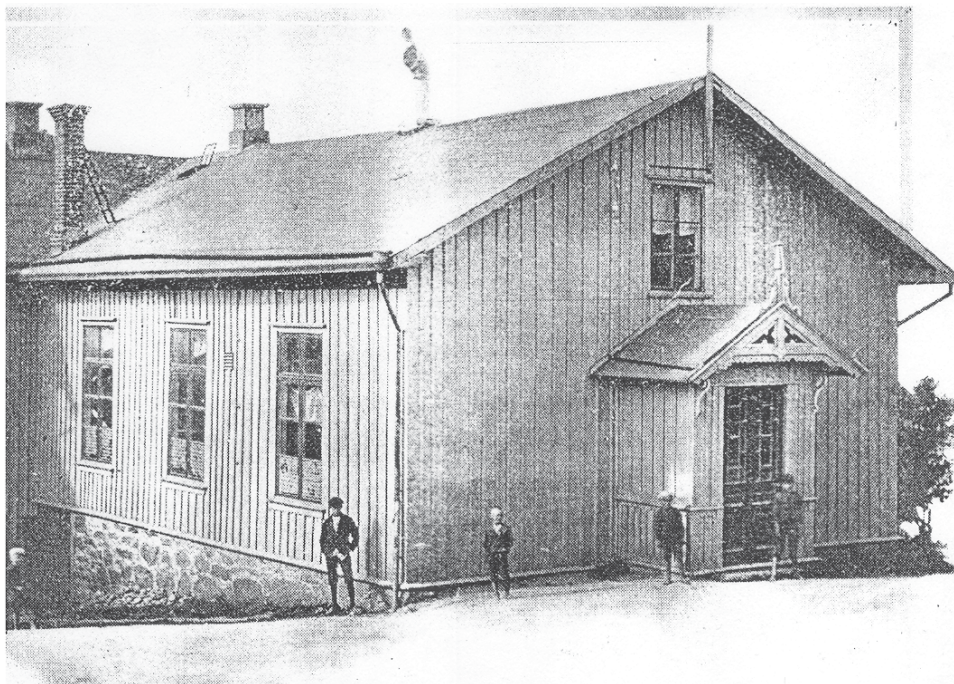
Nr 37 - 42 redovisas i del 4

Borås kommun
missionshus
missionskyrkor
sommarhem

SÖDRA MISSIONSHUSET, BORÅS

Södra Missionshuset, Borås

Läge:

Borås kommun, Wassmaden, Daltorp, Lidaholm ungefär där nuvarande söderleden korsar motorvägen .

Södra missionshuset låg där motet nu ligger.

Besök:

2002 09 26 intervju.

Uppgiftslämnare:

Rune Dalemark, Borås

Byggnadens historia:

Den 14 augusti 1878 bildades Borås Missionsförening. En av de drivande krafterna var folkskolläraren Sam. Nilsson, som valdes till ordförande. Frikyrkliga väckelsepredikanter hade redan tidigare predikat i hemmen i Borås, men trängseln blev stor och den nybildade missionsföreningen

beslöt redan på sitt första sammanträde att ett missionshus skulle byggas. Tomt inköptes på Wassmaden, Daltorp och med en av församlingsmedlemmarna, Andreas Pettersson, som byggmästare påbörjades byggnadsarbetena, och redan till julen 1878 kunde församlingen hålla sitt första möte i missionshuset. Byggnadskostnaden uppgick till 5242:26 kronor varav 4000 lånades upp och resten insamlades.

Församlingen växte, och så småningom fann man att missionshuset inte längre räckte till för verksamheten, och 1898 beslöt man att en ny kyrka skulle byggas. Den nya kyrkan, Immanuelskyrkan, stod färdig redan i slutet av år 1899, och verksamheten flyttades dit. Det gamla missionshuset är numera rivet.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av timmer, utvändigt klädd med stående träpanel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola.

Källor:

Borås Missionsförening 1878 - 1913, minnesskrift utgiven av föreningens styrelse 1913.

Borås Missionsförening under 50 år 1878 - 1928, redigerad av Joh. Rydén.

GAMLA IMMANUELSKYRKAN, BORÅS

Immanuelskyrkan, Borås.

Läge:

Borås kommun, i hörnet av Sturegatan och Kvarngatan

Fastighetsbeteckning: Kv Svanen, Borås

Borås, Immanuelskyrkan markerad med rött

Besök:

2002 09 26 intervju

Uppgiftslämnare:

Rune Dalemark, Borås

Byggnadens historia:

Den 14 augusti 1878 bildades Borås Missionsförening. Redan samma år uppförde församlingen sitt första missionshus på Lidaholm.

Församlingen växte, och så småningom fann man att missionshuset inte längre räckte till för verksamheten, och 1898 beslöt man att en ny kyrka skulle byggas. Den nya kyrkan uppfördes i hörnet av Sturegatan och Kvarngatan. Byggmästare var G. W. Broberg och L. Björkqvist, vilka båda var medlemmar av församlingens styrelse. Kyrkan stod färdig i slutet av år 1899 och fick namnet Immanuelskyrkan. Byggnadskostnaden inklusive tomt uppgick till 40.000 kronor.

1969 revs kyrkan och ersattes med den nyuppförda nya Immanuelskyrkan.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, fasad av tegel, yttertak av plåt

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, juniorförening, ungdomsförening, syförening, musikförening, sångkör, hornmusikkår, bibelskola.

Källor:

- *Borås Missionsförening 1878 - 1913*, minnes-

skrift utgiven av föreningens styrelse 1913.

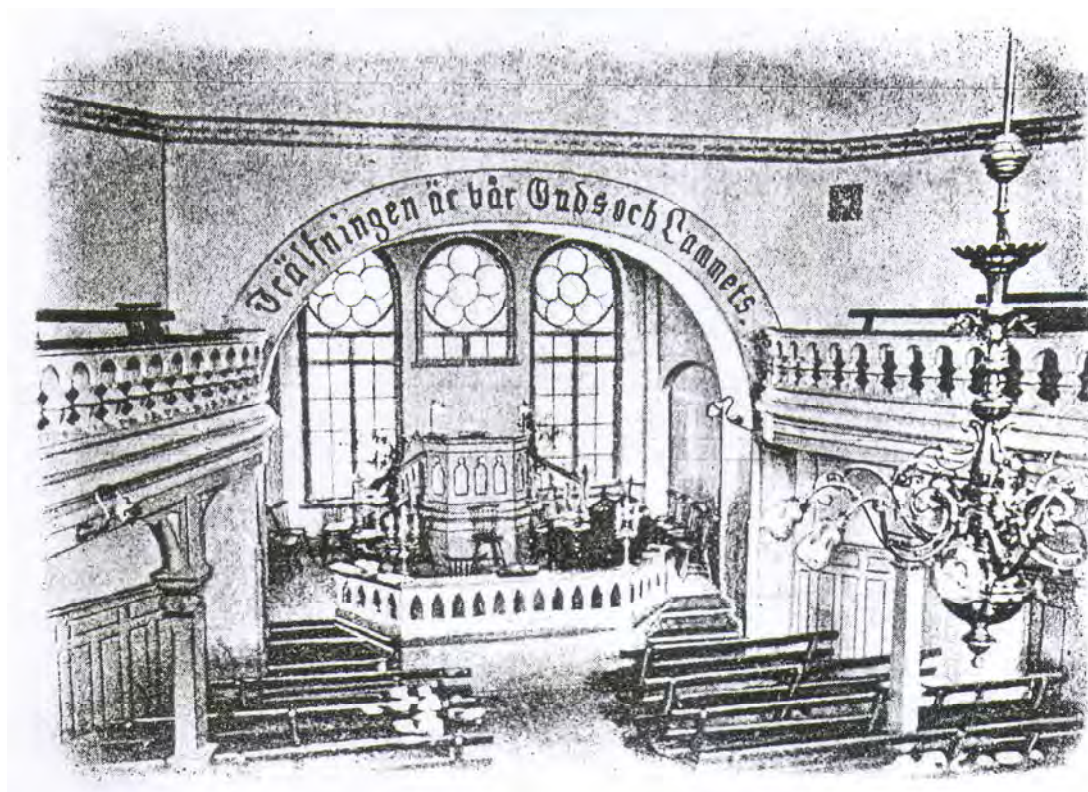
- *Borås Missionsförening under 50 år 1878 - 1928*, redigerad av Joh. Rydén.

- *Immanuelskyrkans Missionsförsamling i Borås 125 år* redigerad av Sten Furhammar och Tore Hägg 2003

Immanuelskyrkan, Borås. Interiör av stora salen.

Kyrksalen

Gammal bild som visar att det ursprungligen fanns tre fönster i kyrksalens fondvägg

Lilla salen

I den nya Immanuelskyrkan har delar från den gamla Immanuelskyrkan bevarats, som i detta fönsterparti som i dag återfinns i Blå Rummet

Bönerummets altare kommer från estraden i gamla Immanuelskyrkan

Den sten som en gång satt över huvudingången finns idag inmurad i församlingssalens vägg

NYA IMMANUELSKYRKAN, BORÅS

Immanuelskyrkan från nordväst

Läge:

Borås kommun, i hörnet av Sturegatan och Åsbogatan i Borås.

Fastighetsbeteckning: Kv Svanen, Borås.

Fastighetsägare: Immanuelskyrkans Missionsförsamling, Borås.

Borås centrum, Immanuelskyrkan markerad med rött

Besök:

2002 09 26 intervju och foto.

Uppgiftslämnare:

Rune Dalemark, Borås

Entrén till Sturegården

Byggnadens historia:

Den 14 augusti 1878 bildades Borås Missionsförening. Redan samma år uppförde församlingen sitt första missionshus på Lidaholm.

1898 beslöt man att en ny kyrka skulle byggas. Den uppfördes i hörnet av Sturegatan och Kvarngatan och stod färdig i slutet av år 1899 och fick namnet Immanuelskyrkan.

På 1940-talet hade församlingens verksamhetsformer utvecklats, och den gamla Immanuelskyrkan svarade inte längre mot de krav församlingen hade. Bland annat saknades lämpliga lokaler för ungdomsarbetet och för kyrkkaffe och andra serveringar. I samband med församlingens 75-årsjubileum 1953 anordnades en insamling för en ny kyrkobyggnad. Insamlingar och planering för den nya kyrkan pågick sedan under många år. 1967 inbjöd församlingen

Kyrksalen med konstverk av Hjalmar Ekberg

fyra arkitektfirmor till en tävling om utformningen av den nya kyrkan. Tävlingen vanns av Lund och Vallentins arkitektkontor i Göteborg, som också fick uppdraget att projektera kyrkan. I projektet ingick inte bara en kyrkobyggnad utan även en idrottshall med handbollsmått och ett bostadshus med 16 lägenheter. För att hela byggnadsprogrammet skulle kunna fullföljas hade församlingen förvärvat ytterligare några tomter inom kvarteret Svalan där Immanuelskyrkan låg.

Två byggnadsföretag i Borås gick samman för att genomföra bygget, firma Byggsöner och firma Hjelmgren och Magnusson. Byggstarten skedde i september 1969, och den nya Immanuelskyrkan stod färdig i mars 1971. Den gamla Immanuelskyrkan hade då rivits för att ge plats för bostadsdelen i projektet. Byggekostnaden uppgick i runda tal till fyra miljoner för kyrkodelen, två miljoner för idrottshallen och två miljoner för bostadsdelen.

Församlingsmedlemmarna medverkade med en stor insats av frivilligt arbete.

Byggnadsmaterial:

Grund och stomme av betong, fasader och invändiga yttskikt i kapprum, kyrktorg och kyrksal utgörs av fasadtegel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, öppen förskola, scouter, tonårsverksamhet, idrottsverksamhet, pensionärsverksamhet, syföreningar, hornmusikkår, barnkör, ungdomskör, kör, veteransångare, konfirmandundervisning studiegrupper, kulturarrangemang.

Källor:

- Borås Missionsförening 1878 - 1913*, minneskrift utgiven av föreningens styrelse 1913.
- Borås Missionsförening under 50 år 1878 - 1928*, redigerad av Joh. Rydén.
- Immanuelskyrkans Missionsförsamling i Borås 125 år* redigerad av Sten Furhammar och Tore Hägg 2003

Kören och orgeln har sin plats på kyrksalens vänstra sida

Dopfont och träskulptur av Hjalmar Ekberg

Entrén till Sturegården och Sturehallen

Kaffestugan

Kyrktorget med en skulptur av Inger Björklund. Genom fönstret ses atriumgården.

Allrummet, användes i första hand för barn- och ungdomsverksamheten

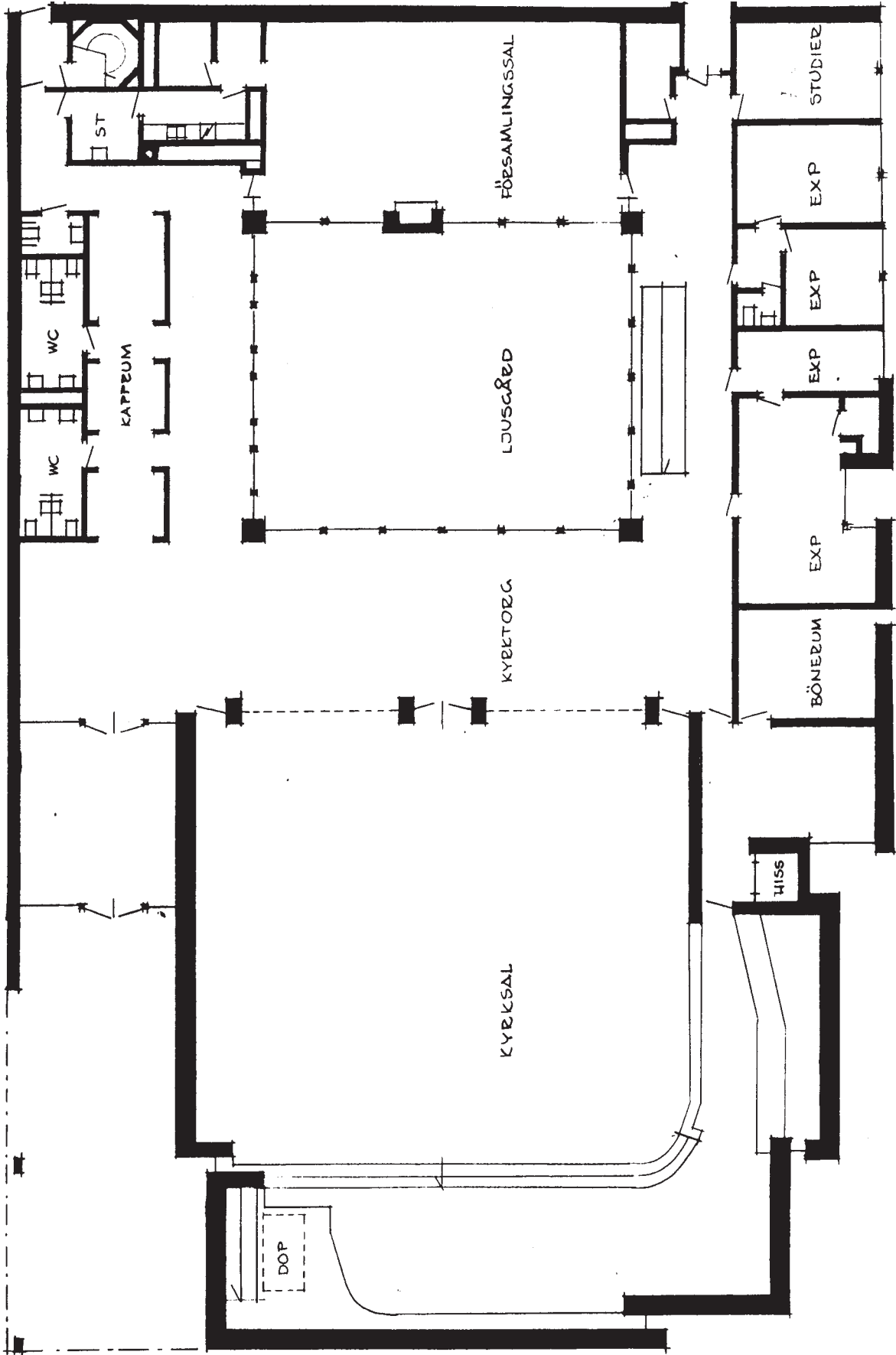

Församlingssalen

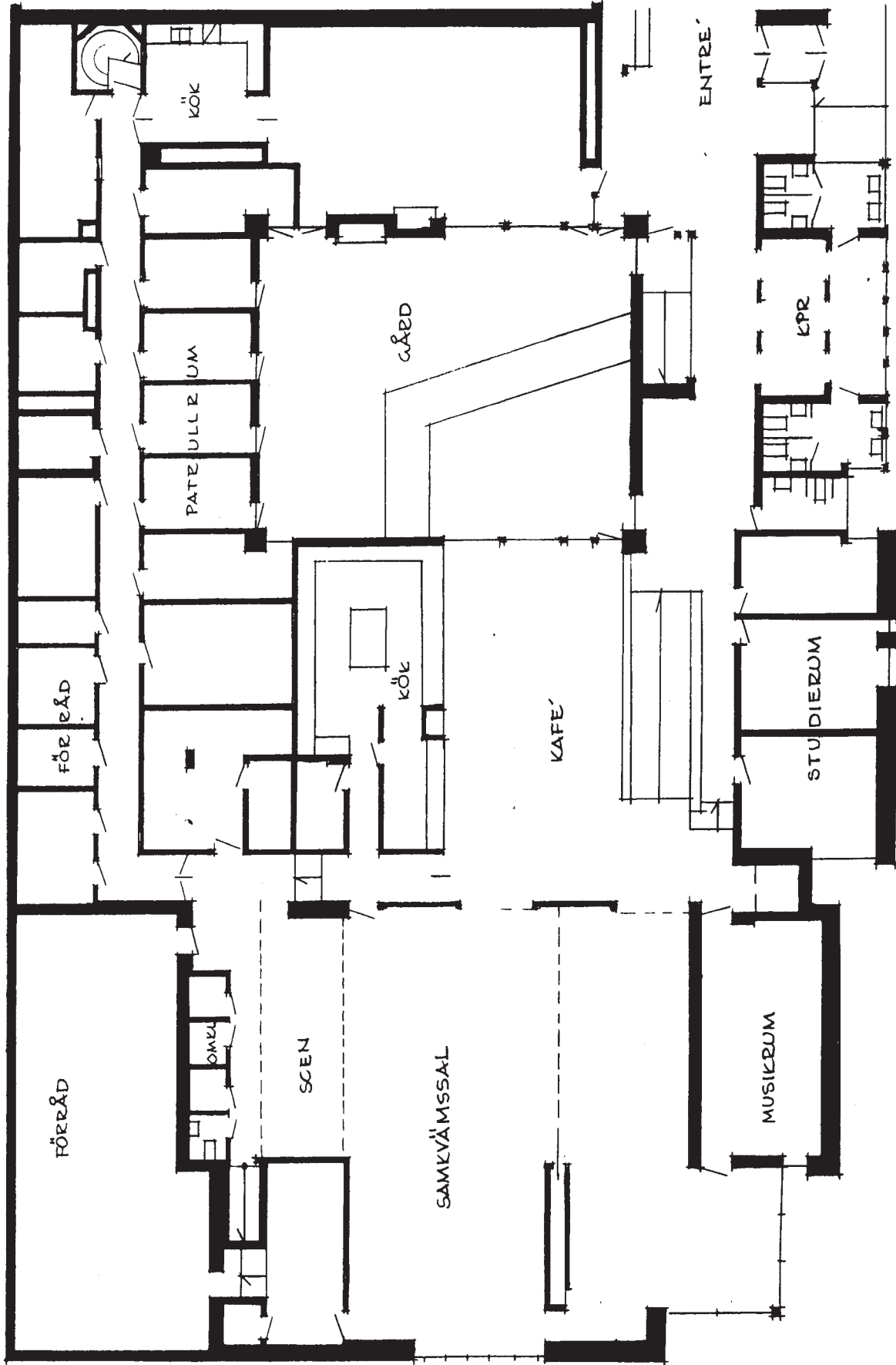
Sturehallen, en sporthall med handbollsmått, uthyres i stor utsträckning

Överväning skala 1:200

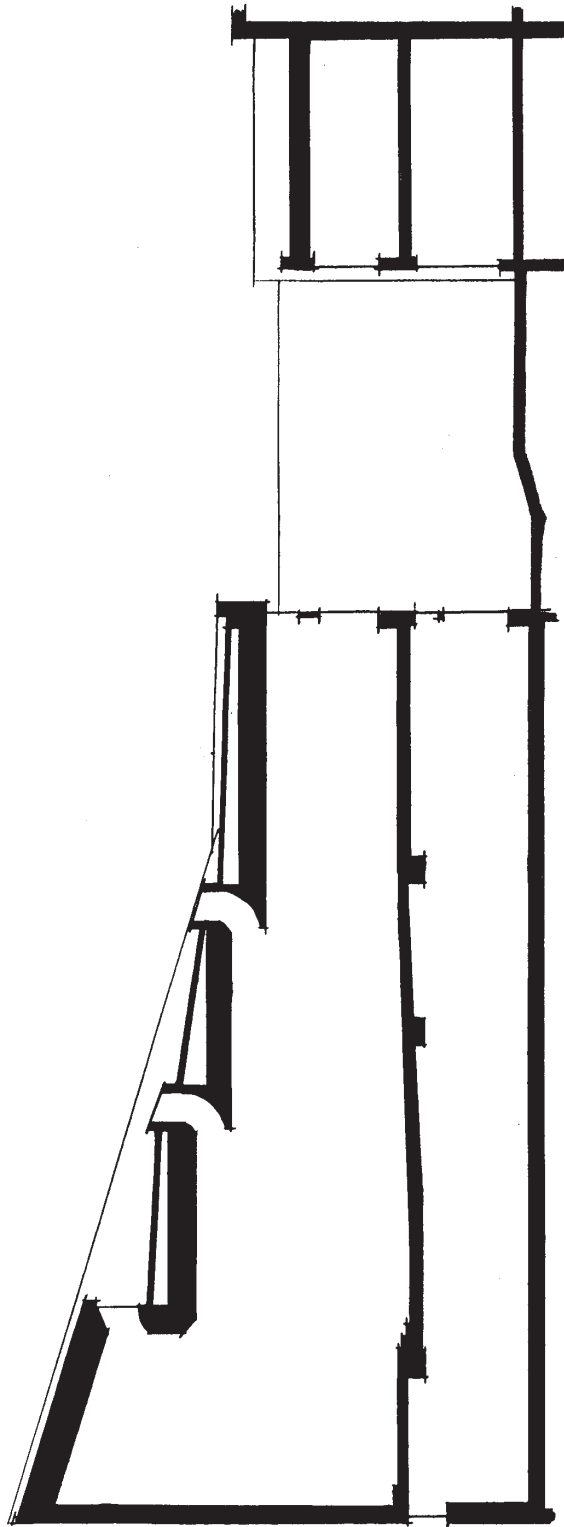
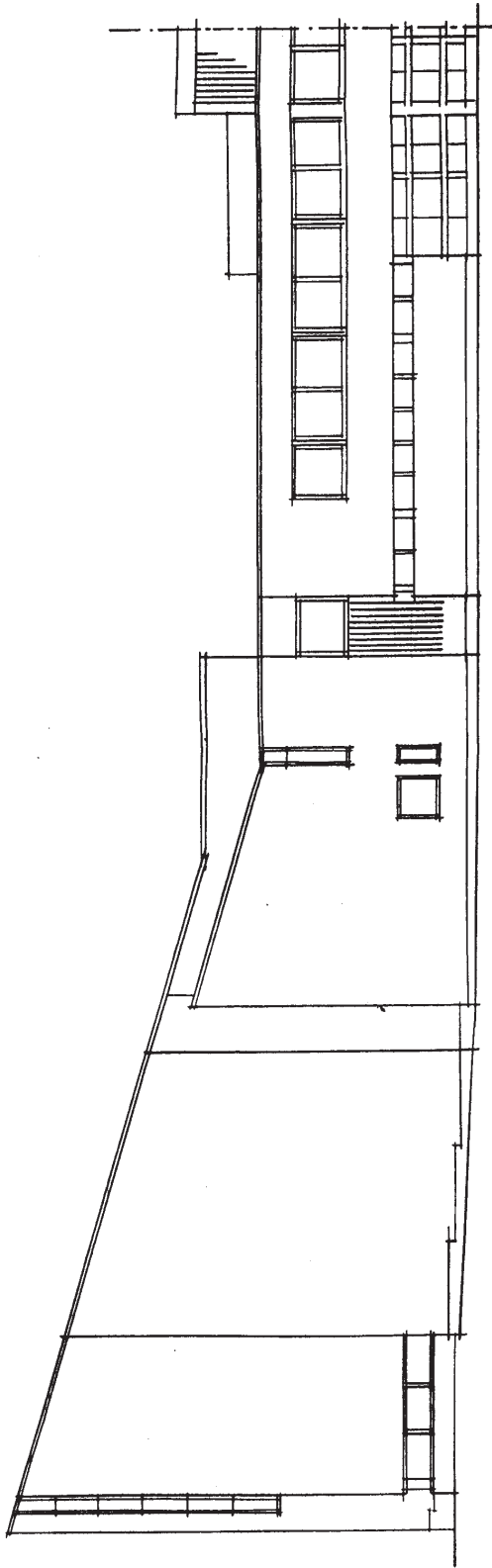
IMMANUELSKYRKAN BORÅS
 efter ritning dat 1965 av Lund o Vallentin ark. kontor AB 2003/SF

Undervåning skala 1:200

IMMANUELSKYRKAN BORÅS

efter ritning dat 1965 av Lund o Vallentin ark. kontor AB 2003/SF

Fasad och sektion

IMMANUELSKYRKAN BORÅS
efter ritning dat 1965 av Lund o Vallentin ark. kontor AB 2003/SF

HASSELBACKENS SOMMARHEM, BORÅS

Hasselbackens sommarhem på Östermalm i Borås

Läge:

Borås kommun, Hasselbacken inom stadsdelen Östermalm i Borås.

Fastighetsägare: Borås Missionsförsamling

Trakten kring Borås sjukhus, Hasselbackens sommarhem markerad med rött

Uppgiftslämnare:

Rune Dalemark, Borås

Byggnadens historia:

1914 köpte församlingen fastigheten Hasselbacken av logen Viljan. Senare byggdes en kaffestuga och en möteslokal på tomten. 1956 byggdes en sommarkyrka. 1973 såldes byggnaderna till Pingstförsamlingen i Borås, som lät flytta dem till sommargården Sjöbonäs. En del av marken såldes till villatomter och en del till ett byggföretag.

Byggnadsmaterial:

Grund av sten, stomme och fasad av trä.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskolsamlingar, ungdomsmöten, kaffeservering

Källor:

-Borås Missionsförening under 50 år 1878 - 1928, redigerad av Joh. Rydén.

-Immanuelskyrkans Missionsförsamling i Borås 125 år 1878 - 2003

BETANIAKAPELLET, TULLEN, BORÅS

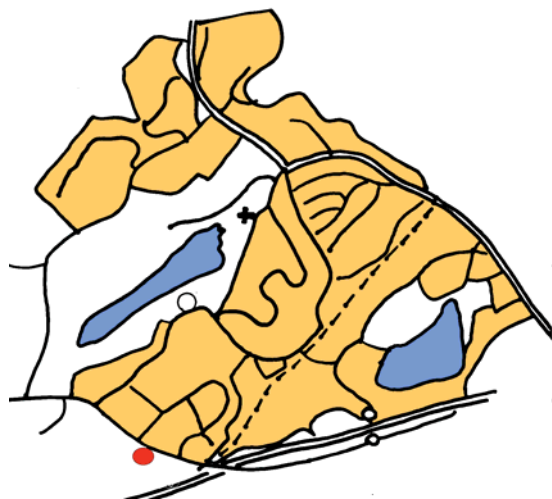
Betaniakapellet uppfört 1918 på Tullenområdet i Borås

Läge:

Borås kommun, stadsdelen Tullen, Borås

Fastighetsbeteckning: Granstull 8

Ägare: Borås Missionsförening

Västra Borås, Betaniakapellet markerat med rött

Besök:

2005 04 21 intervju.

Uppgiftslämnare:

Rune Dalemark, Borås

Byggnadens historia:

Redan 1899 bedrev Viareds Missionsförening söndagsskolverksamhet på Tullenområdet. Av praktiska skäl överlämnades verksamheten till Borås Missionsförening 1916. Undervisningen skedde i hemmen och även vuxna sökte sig till samlingarna. I januari 1918 började man därför med kvällsmöten för vuxna, och med söndagsskolbarnen som annonsörer inbjöds allmänheten. Många möten hölls under vin-

tern och ett 30-tal unga och gamla avgjorde sig för Gud.

Snart blev det emellertid för trångt i hemmen och man kände ett behov av en lokal att samlas i. En lämplig tomt skänktes av grosshandlare Victor Vilén, och sommaren 1918 kunde ett kapell uppföras av byggmästare Richard Pettersson. Borås Missionsförening stod som ägare. Kapellet invigdes den 27 oktober 1918 och fick namnet Betaniakapellet. På mindre än tio månader hade man alltså gått från mötesstart till färdig kyrka!

1961 genomfördes ett vägarbete som innebar att kapellet inte kunde ligga kvar. Byggnaden såldes då och flyttades till Hilleared i Svenljunga kommun, där den fortfarande finns kvar. Som ersättning fick församlingen en ny tomt, där Tullenkyrkan uppfördes samma år.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, utvändigt klädd med stående träpanel

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, juniorförening och musikförening. Verksamheten bedrevs av en kommitté utsedd av missionsföreningarna i Viared och Borås.

Under senare år övertog Borås missionsförsamling huvudansvaret för verksamheten.

Källor:

-Borås Missionsförening under 50 år 1878 - 1928, redigerad av Joh. Rydén

-Immanuelskyrkans Missionsförsamling i Borås 125 år 1878 - 2003

TULLENKYRKAN, BORÅS

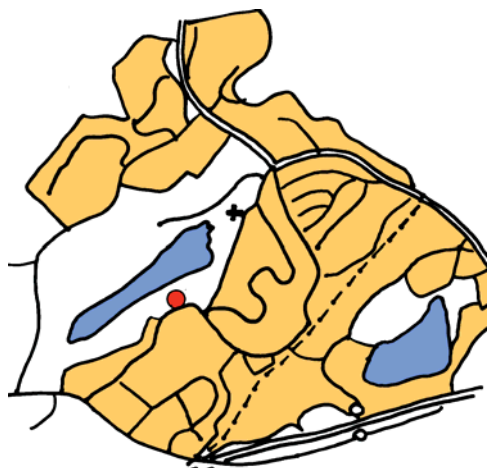

Tullenkyrkan från sydväst

Läge:

Borås kommun, stadsdelen Tullen, Fjällgatan 34, Borås

Ägare: Ursprungligen Borås Missionsförsamling, numera Katolska Församlingen

Västra Borås, Tullenkyrkan markerad med rött

Besök:

2005 04 21 foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Rune Dalemark, Borås

Byggnadens historia:

På grund av ett vägarbete måste Beta-
niakapellet (Tullens Missionshus) tas bort
1961. Som ersättning fick Borås Missions-
församling en ny tomt vid Fjällgatan. Tom-
ten var så rymlig att församlingen kunde
sälja en del av tomten till ett bostadshög-
hus, och på den resterande delen av tomten
uppfördes Tullenkyrkan samma år.

När den nya Immanuelskyrkan i Borås
stod färdig 1971, lade församlingen ner
verksamheten i Tullenkyrkan och sålde den
till Katolska Församlingen i Borås.

Byggnadsmaterial:

Grund av betong, fasad och invändiga
väggytor i kyrksalen av tegel

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, barn- och ungdomsverk-
samhet

Källa:

*-Immanuelskyrkans Missionsförsamling i Borås
125 år* redigerad av Sten Furhammar och
Tore Hägg 2003

Kyrksalen 2005.

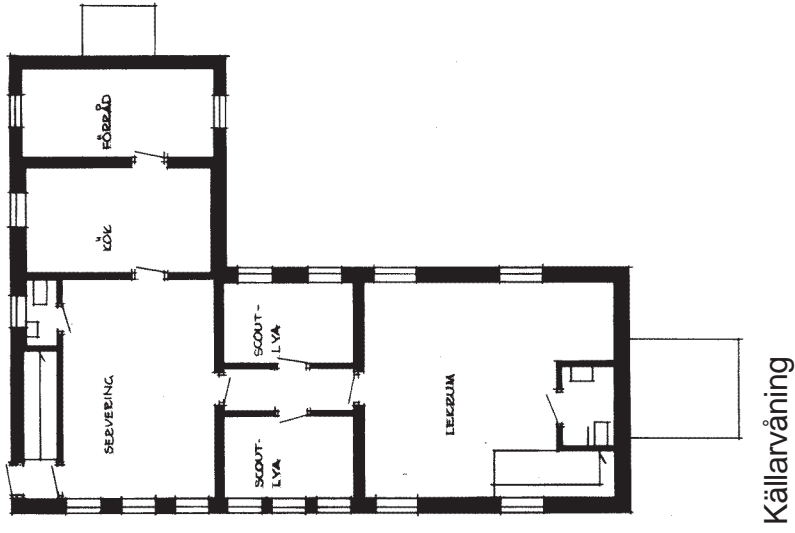
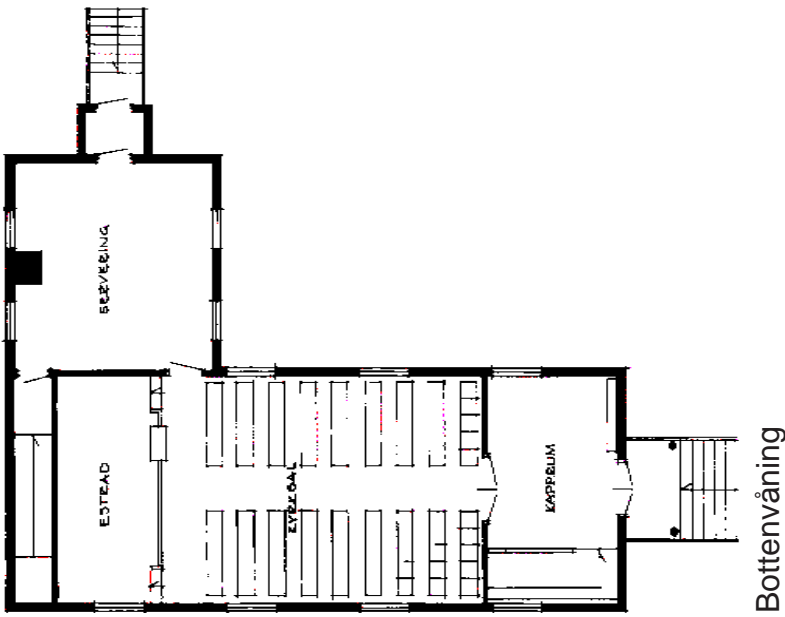
Kyrkans entréväg

Kyrktoorget

Klockstapeln vid entrén

BREDAREDS MISSIONSKYRKA
 Efter ritning av Magnus Josefsson
 daterad 1984 12 19
 Skala 1:200 2003 / SF

BREDAREDS MISSIONSKYRKA

Bredareds Missionskyrka uppfördes 1952

Läge:

Borås kommun, Bredareds socken, c:a 400 meter söder om Bredareds kyrka
Ägare: Immanuelskyrkans Missionsförsamling, Borås

Trakten kring Bredareds kyrka, missionshuset markerat med rött

Besök:

2003 03 14, foto, kompletterande uppmätning, intervju.

Missionskyrkan från nordväst

Från söder

Uppgiftslämnare:

Folke Nilsson, Borås.
Ingemar Svensson, Borås.

Kyrksalen

Estraden

Byggnadens historia:

Den frikyrkliga verksamheten i Bredared startade på 1930-talet, då Adolf Johansson inredde en enkel missionslokal i ett uthus på sin gård i Ingeltorp. Här anordnades söndagsskola, och senare även juniorverksamhet. Ungdomar från Borås ställde upp som ledare. Från början av 1940-talet kom Bredared att utgöra en krets av Borås Missionsförsamling. Man började nu att fundera över möjligheten att bygga ett eget missionshus. En syförening bildades och samlade ihop en grundplåt till huset. Man försökte först köpa en lämplig tomt på pastoratets mark, men det lyckades inte. Tomtfrågan löstes dock, när en församlingsmedlem köpte en gård i Breda-

red och skänkte en lämplig tomt. Två militärbaracker inköptes från Bohus-Björkö och iordningställdes till Bredareds Missionskyrka. Den stod färdig sommaren 1952. Gudstjänster hölls på söndags-eftermiddagarna, men söndagsskolan hölls på söndagsförmiddagarna, när det var gudstjänst i Bredareds kyrka.

Kyrksalen från estraden

Barn- och ungdomsverksamheten ökade, och 1987 gjordes en omfattande ombyggnad av kyrkan genom att den ursprungligen outnyttjade källaren iordningställdes för barn- och ungdomsverksamheten. Huset fick tilläggsisolering och ny brädklädsel, några av fönstren byttes, elvärme installerades och interiören reno-

verades. Arbetena genomfördes med en stor frivillig arbetsinsats, där förre riksdagsmannen Axel Gustavsson var en av eldsjälarna. En annan eldsjäl i verksamheten ända sedan starten har Folke Nilsson varit. Så aktiv har han varit, att kyrkan i folkmun har kallats "Folkes Hus".

Kyrkan fungerar fortfarande som en utpost till Immanuelskyrkans Missionsförsamling i Borås.

Byggnadsmaterial:

Grund av betonghålsten, stomme av trä utvändigt klädd med stående träpanel. Tak av papp.

Serveringsrum i källarplanet

Kapprummet

Ungdomsrum

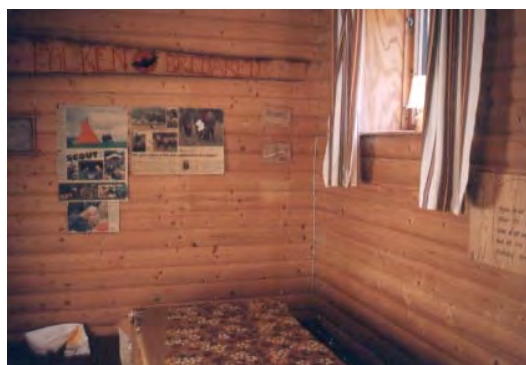
Lilla salen

Verksamhet i byggnaden:

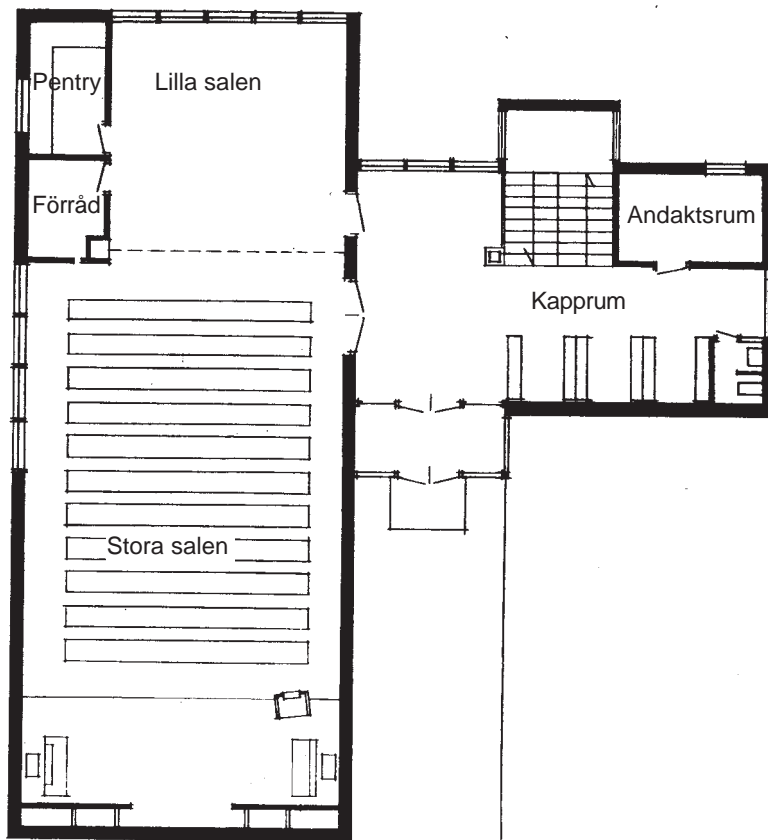
Gudstjänster, syförening, söndagsskola, scouter och juniorer. Gudstjänster hålls numera i samarbete med Immanuelskyrkan i Borås.

Källor:

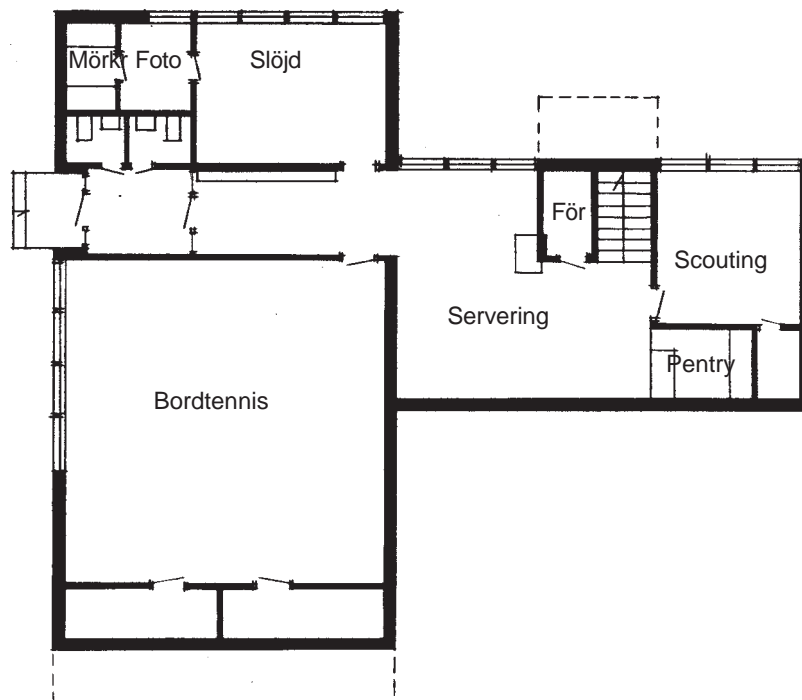
- Immanuelskyrkans Församlingsblad nr 7 1986 och nr 2 1992.
- Skrivelse från Tore Hägg dat 5 juni 2002.

Patrullrum

Övervåning

Undervåning

0 10 m

TULLENKYRKAN, BORÅS

Efter bygglovsritning
Skala 1:200

BRÄMHULTS MISSIONSHUS och MYRÅS MISSIONSHUS

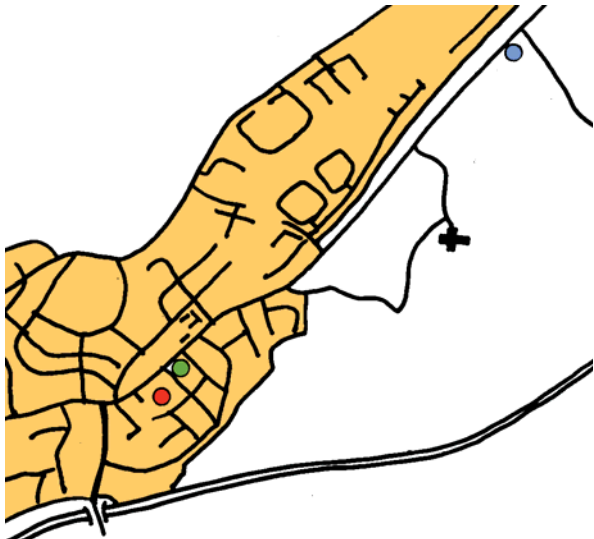

Teckning av det gamla missionshuset

Läge:

Borås kommun, Brämhults socken,
Brämhult

Ägare: Brämhults Missionsförsamling

*Brämhults mh markerat med blått, Myrås mh
med rött och Myråskyrkan med grönt*

Uppgiftslämnare:

Gunvald Gustavsson, Borås

Byggnadernas historia:

Brämhults Missionsförening (senare ändrades namnet till församling) bildades 1883. Fram till 1913 höll församlingen sina möten i hemmen, därefter hyrde man godtemplarhuset, IOGT:s lokal i Brämhult,

för sina sammankomster. 1917 beslöt man dock att bygga ett eget missionshus, och en tomt inköptes för 400 kronor av Hjalmar Svensson på Brämhult Lilla. Församlingen hade en byggnadsfond på 1.400 kronor. Grundläggningsarbetet gjordes i stor utsträckning av församlingsmedlemmarna själva. Byggnadsarbetet utfördes av Thor Svensson och missionshuset stod klart 1918.

På 1930-talet bebyggdes Myrås och Källbäckstryd med bostäder, och församlingen beslutade då att bygga ett mindre missionshus där med tanke på söndagskolarbetet men även för gudstjänstbruk. En tomt inköptes av syskonen Johansson i Myrås och ett missionshus uppfördes.

Församlingens verksamhet kom nu att i stor utsträckning förläggas till det nya missionshuset, och det gamla i Brämhult såldes i början av 1940-talet. Missionshuset i Myrås visade sig snart vara för litet och motsvarade inte de krav som ställdes på ändamålsenliga lokaler för ungdomsarbetet. Församlingen övervägde att göra en tillbyggnad till missionshuset, men de förslag som prövades var inte godtagbara, och istället beslöt församlingen att uppföra en ny och ändamålsenlig kyrka. 1955 stod den nya Myråskyrkan klar, och församlingens verksamhet flyttades dit.

Byggnadsmaterial:

Sannolikt utgjordes grunden av sten och byggnaden i övrigt av trä.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, scouter, juniorer, ungdomsförening, musikförening och sångkör

Källor:

Brämhults Missionsförsamling 1893-1993
Myråskyrkan, jubileumsskrift utgiven 1993
av Brämhults Missionsförsamling

Brämhults Missionshus ombyggt till bostad

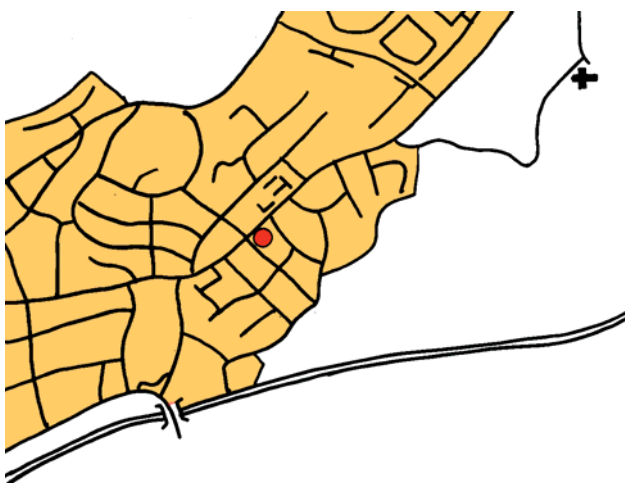
MYRÅSKYRKAN, BRÄMHULT

Myråskyrkan uppfördes 1954

Läge:

Borås kommun, Brämhults socken, Skogslindsgatan 23, 50733 Brämhult
Fastighetsbeteckning: Myrås 1:76
Ägare: Brämhults Missionsförsamling

Brämhult, Myråskyrkan markerad med rött

Besök:

2004 12 14, foto, kompletterande uppmätning, intervju

Kyrkan sedd från söder

Uppgiftslämnare:

Gunvald Gustavsson, Borås

Byggnadens historia:

1954 beslöt församlingen att bygga en ny kyrka i stället för Myrås Missionshus, som varit församlingens hem sedan början av 1940-talet. En lämplig tomt inköptes av syskonen Johansson, och en byggnadskommitté tillsattes. Arkitekt Per Mårtensson i Göteborg fick uppdraget att rita kyrkan, och byggnadsfirman Olof Emgård

Kyrksalen i december 2004

uppförde byggnaden, som stod klar 1955. Kostnaderna uppgick till 190.000 kronor inklusive inredning och kyrkbänkar. En stor del av kostnaderna kunde betalas kontant genom att församlingsmedlemmarna tecknade bidrag, det gamla missionshuset såldes, arvsfonden lämnade ett bidrag på 15.000 kronor och genom att syskonen Johansson skänkte tomten.

1970 beslöt församlingen att göra en tillbyggnad av kyrkans församlingssvåning och vaktmästarbostad. Arbetet utfördes till stor del av församlingsmedlemmarna själva och stod klart 1974.

1979- 80 byggdes kyrkan till med nya entrétrymmen och en hiss. Ombyggnaden innebar också att läktaren revs. Även denna gång deltog församlingsmedlemmarna i arbetet så att kostnaderna kunde nedbringas. En piporgel inköptes från Fristad och installerades i kyrksalen.

1990 utökades lokalerna genom att vaktmästarbostaden byggdes om för församlingens verksamhet.

För närvarande (2005) överväger församlingen att bygga om kyrksalens estrad och ge den en mer öppen karaktär.

Dopfont och predikstol

Byggnadsmaterial:

Grundmurar och bottenbjälklag av betong, väggar av lättbetong som är putsad på in- och utsidan, tak av tegel

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, scouter, juniorer, tonårsarbete, konfir-mationsundervisning, barnkör, musik-förening och sångkör

Källor:

Brämhults Missionsförsamling 1893-1993
Myråskyrkan, jubileumsskrift utgiven 1993
av Brämhults Missionsförsamling

Kyrksalen från estraden

Knäfallsbänk i andaktsrummet

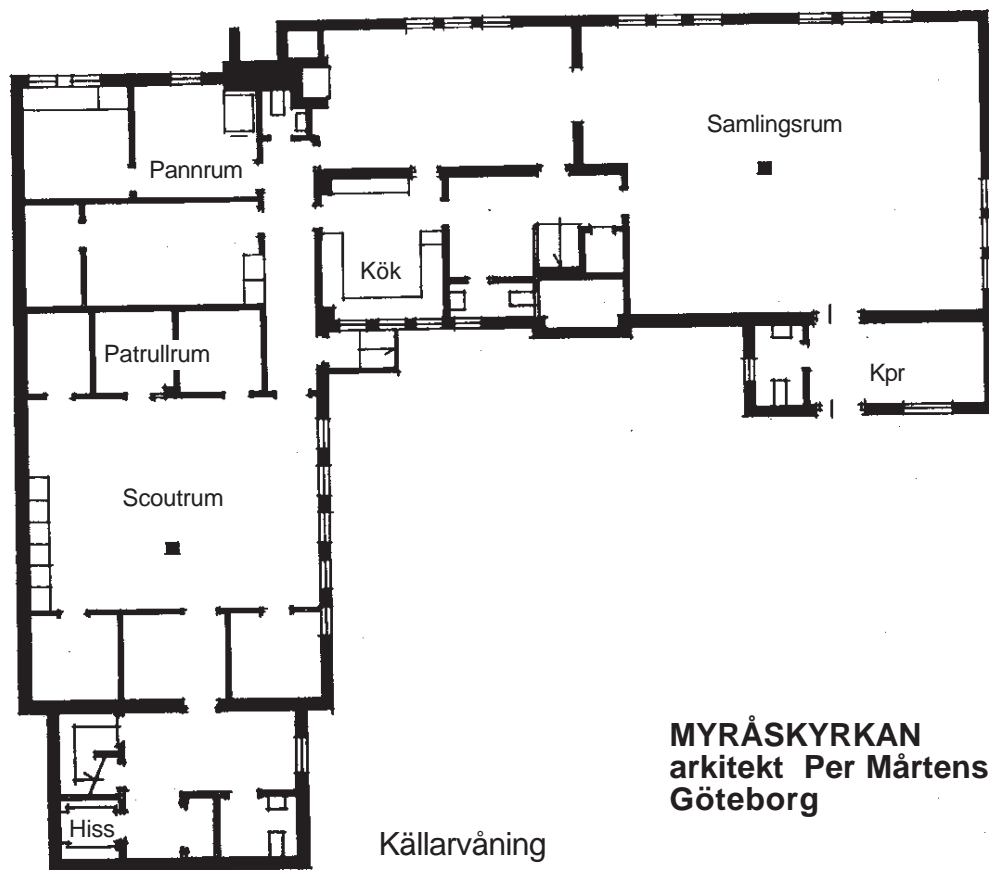
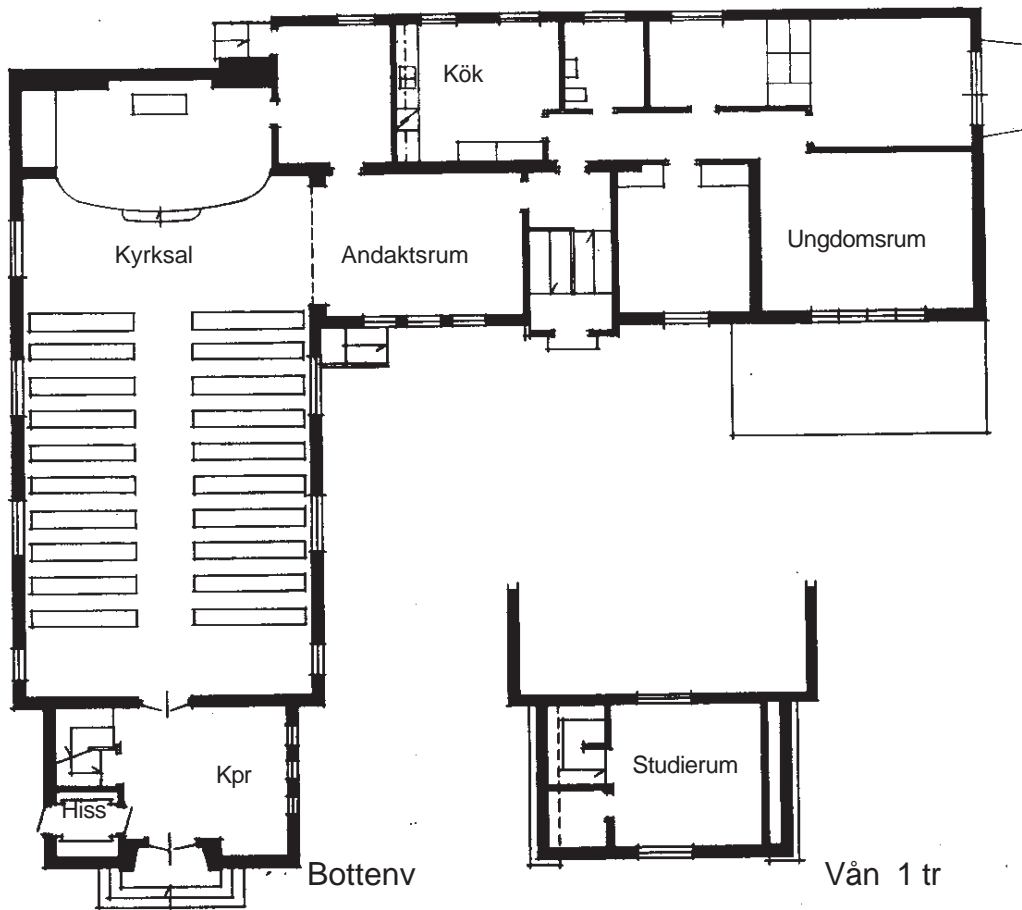

Ungdomarnas mysröra

Pastor Tommy Holmberg på sin expedition

Församlingsrum i bottenplanet

MYRÅSKYRKAN
arkitekt Per Mårtensson
Göteborg

MISSIONSHUS I **BORÅS** KOMMUN DEL 2

Viareds Missionshus
Viareds Missionskyrka
Sjömarkens Missionskyrka
Sandareds Missionshus

Sjöbackens Missionshus
Råddehults Lägergård
Betania, Rogsholm
Svaneholms Missionskyrka

*Missionshusinventering i Västra Götalands distrikt av SMK
Stig Florén 2005*

Missionshus och missionskyrkor i Borås kommun

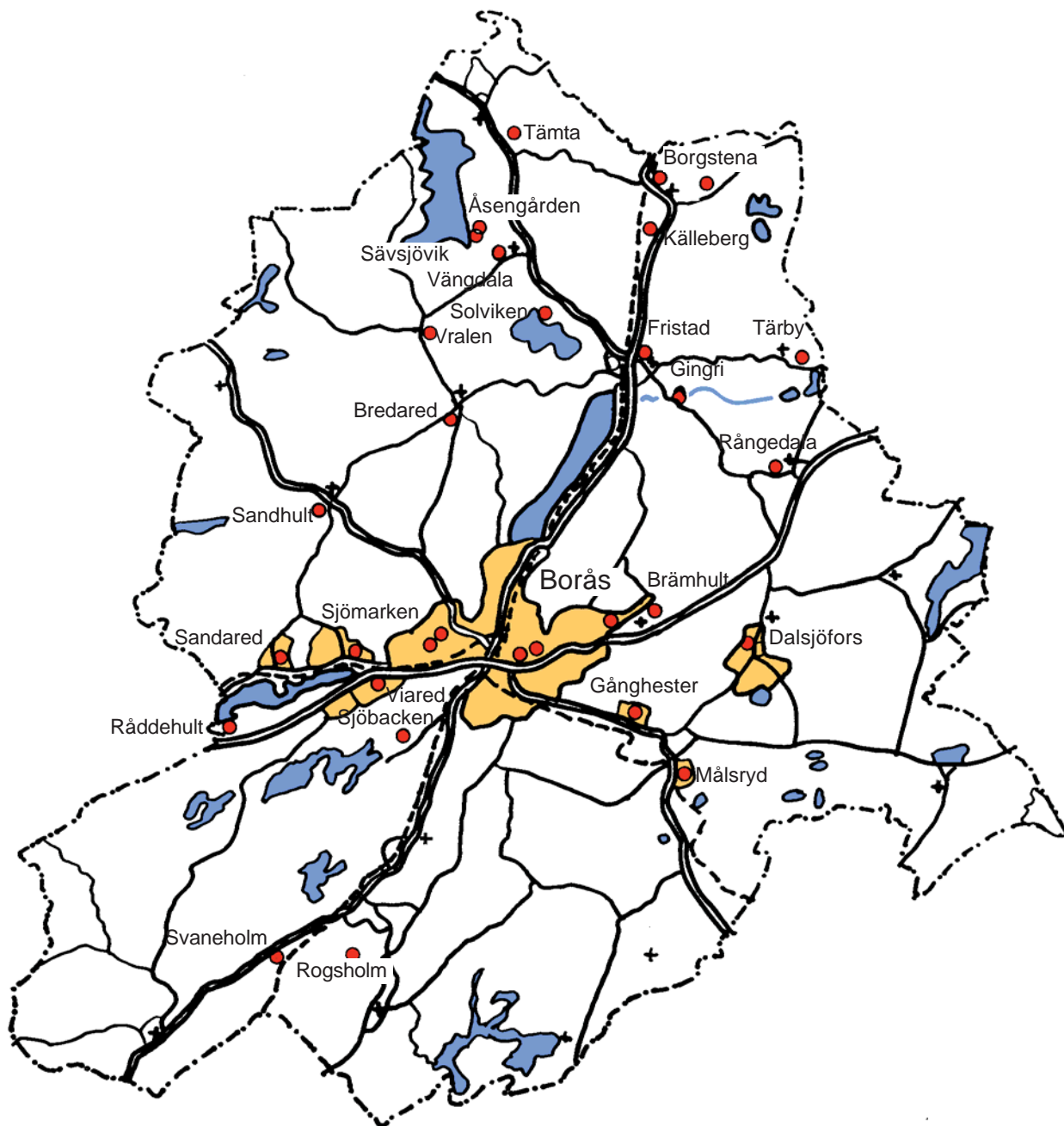
Nr	Missionshus och -kyrkor Nuvarande platser	och -kyrkor status	Byggd	Nedlagd	Ursprungligt år	antal
1	Södra Missionshuset		1878	1899		Rivet
2	G Immanuelskyrkan		1899	1971	5-600	Riven
3	N Immanuelskyrkan		1971	-	350+150	I funktion
4	Hasselbackens sh		1914	1973		Rivet
5	Betaniakapellet, Tullen		1918	1961		Flyttat
6	Tullenkyrkan		1961	1971	132	Katolsk kyrka
7	Bredareds mk		1952	-	90	I funktion
8	Brämhults mh		1918	1940-t		Bostad
9	Myrås mh		1930-t	1955		Rivet
10	Myråskyrkan		1955	-	150	I funktion
11	Viareds mh		1877	1935	70	Rivet
12	Viareds mk		1935	1978		Riven
13	Sjömarkens mk		1978	-	125	I funktion
14	Sandareds mh		1938	-		I funktion
15	Sjöbackens mh		1932	1968		Rivet
16	Råddehults lägergård		1939	-		I funktion
17	Betania Rogsholm		1912	1942	100	Rivet
18	Svaneholms mk		1942	2002	130	Bostad ?
19	Tämta mh		1875	1916		Rivet
20	Tämta mk		1916	-	70	I funktion
21	Vängdala mh		1874	1939		Nedbrunnet
22	Vängdala mk		1941	-	70	I funktion
23	Sävsjöviks sh		1963	-		I funktion
24	Skogshyddan, Vralen		1920	1940?		Rivet ?
25	Åsengården, lägergård		1962	-		I funktion
26	Espereds mh		1880	1908		Rivet
27	Borgstena mk		1908	-	100	I funktion
28	Torpet Källeberg sh		1942	-		I funktion
29	Fristads Bönhus		1860-t	1889		Rivet
30	Fristads mh		1895	1975	160	Rivet
31	Fristads mk		1975	-	160 +100	I funktion
32	Gingri mh		1931	1970-t		Rivet
33	Solvikens sh		1944	-		I funktion
34	Tärby mh		1901	1980-t	70	Museum
35	Rångedala 1:a mh		1910-t	1926		Rivet?
36	Rångedala 2:a mh		1926	1980-t		Förråd
37	Målsryds mh		1909	1976		Rivet
38	Målsryds mk		1976	-	130	I funktion
39	Dalsjöfors mh		1926	1965		Butik
40	Dalsjöfors ungdomsgård		1965	-		I funktion
41	Gånghesters mh		1942	1982		Rivet
42	Gånghesters SMU-gård		1982	-		I funktion

Nr 1 - 10 redovisas i del 1

Nr 11 - 18 redovisas i del 2

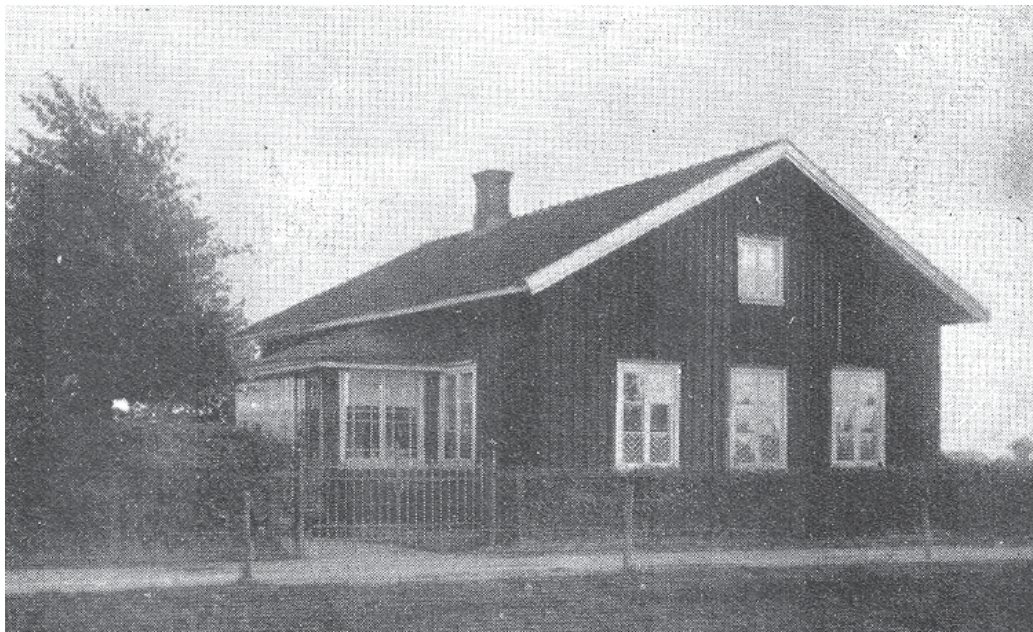
Nr 19 - 36 redovisas i del 3

Nr 37 - 42 redovisas i del 4

Borås kommun
missionshus
missionskyrkor
sommarhem

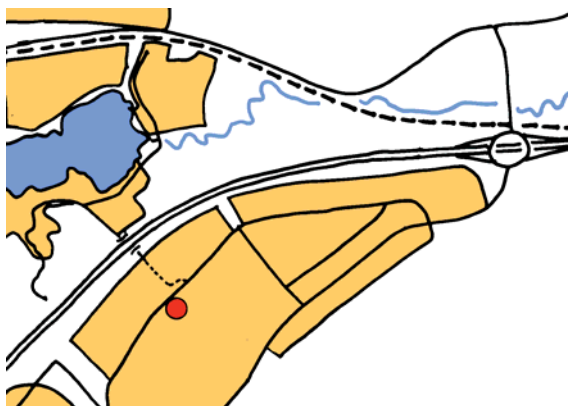
VIAREDS MISSIONSHUS

Gammal bild av missionshuset

Läge:

Borås kommun, Caroli socken, Viared
Ägare: Viareds Missionsförsamling
Besök: 2005

Viared, missionshuset markerat med rött

Uppgiftslämnare:

Lars Sigfridsson, Borås

Byggnadens historia:

1877 bildades Torpa Missionsförening, och 38 personer antecknade sig som medlemmar. Församlingen bytte 1916 namn till Viareds Missionsförening och 1942 till Viareds Missionsförsamling.

Redan 1877 uppförde församlingen ett missionshus på en tomt som arrenderades från Lund Östergården för 3:- om året. 1909 inköpte församlingen tomten för 300:-. Huset uppfördes av byggmästare Andreas Pettersson Ödegärdet. Många dagsverken

utfördes av församlingsmedlemmarna utan ersättning. Församlingen finansierade bygget genom att ta ett lån på 1000:- av en privatperson att amorteras på 10 år. Dessutom samlades pengar in via kollekter. Offerviljan var god bland de 38 medlemmarna.

Missionshuset bestod ursprungligen av en enda sal, men 1899 delade man upp salen så att man fick ett mindre rum och ett kök på södersidan. Senare gjordes flera ändringar av huset, bland annat flyttades ingången från norra till östra sidan, och en veranda byggdes till. Så småningom växte församlingens krav, och en ny kyrka uppfördes 1935. Det gamla missionshuset flyttades därefter och byggdes om till bostadshus.

Byggnadsmaterial:

Sannolikt utgjordes grunden av sten och huset i övrigt av trä.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, juniorer, ungdomsförening, musikförening och sångkör

Källor:

Viareds Missionsförsamling 100 år 1877-1977, jubileumsskrift utgiven 1977 av Viareds Missionsförsamling

En minnessten utmärker platsen där missionshuset stod

En modell tillverkad av Klas Persson visar hur missionshuset såg ut

Modellen visar även missionshusets inre

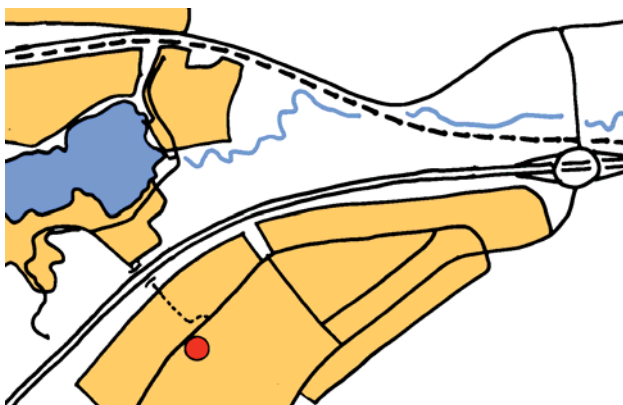
VIAREDS MISSIONSKYRKA

Viareds Missionskyrka uppförd 1935

Läge:

Borås kommun, Caroli socken, Viared
Ägare: Viareds Missionsförsamling
Besök: 2005

Viared, missionskyrkan markerad med rött

Uppgiftslämnare:

Lars Sigfridsson, Borås

Byggnadens historia:

Kyrkan uppfördes 1935 som en ersättning för Viareds Missionshus byggt 1877. När församlingen sökte bygglov visade det sig att tomten var för liten, men ägaren av den angränsande marken skänkte då ett område så att tomten kunde utvidgas. En byggnadskommitté på 12 personer tillsattes, som skulle samla in nödvändiga medel för byggandet och övervaka arbetet. Byggnaden projekterades av byggmästare

Anders Bergstrand i Borås. Kostnaden uppgick till 41.000 kronor varav 15.000 samlades in och 15.000 lånades upp. Många ställde också upp och arbetade frivilligt på bygget.

Flera ombyggnader och förbättringar gjordes, men så småningom visade sig byggnaden ej fylla församlingens anspråk, och man planerade för en tillbyggnad bland annat för att få större och mer ändamålsenliga ungdomslokaler, men eftersom byggnadsförbud gällde för denna del av Viared kunde ingen tillbyggnad göras. I stället uppförde församlingen 1978 en ny kyrka i Sjömarken. Den gamla kyrkan revs för att ge plats för industritomter.

Byggnadsmaterial:

Grunden av betong, stomme av trä utvändigt putsad (reveterad), tak av tegel

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, nyingar, scouter, tonårsgrupp, konfirmandundervisning, ungdomskör, pensionärsträffar, studiearbete, musikförening och sångkör

Källor:

- *Viareds Missionsförsamling 100 år 1877-1977 jubileumsskrift* utgiven 1977 av Viareds Missionsförsamling

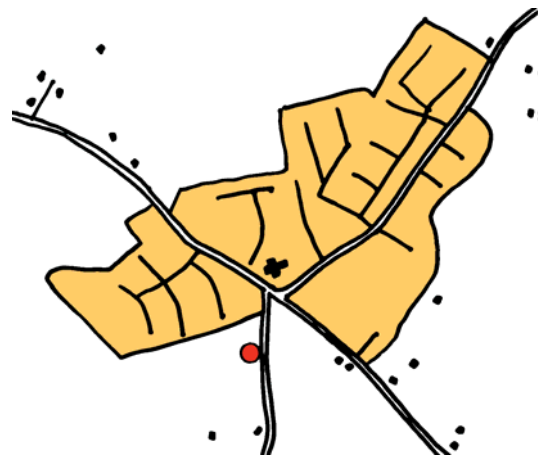
Sångare på estraden

*I arkivet i Sjömarkens Missionskyrka finns en modell av Viareds Missionskyrka
Modellen är tillverkad av Klas Persson*

Verksamheten i Sandhult

Församlingen bedrev verksamhet även i samhället Sandhult. Lokal hyrde man av Blåbandsföreningen i Sandhult. Söndagskolan var verksam åren 1911-1924. Sandhults Missionsförsamling bildades och bestod 1948 av 11 medlemmar enligt SMF-matrikeln. Verksamheten är numera nedlagd och blåbandsföreningens lokal riven.

Sandhult, Blåbandsföreningens lokal markerad med rött. Den hyrdes för församlingens verksamhet, men är numera riven.

SJÖMARKENS MISSIONSKYRKA

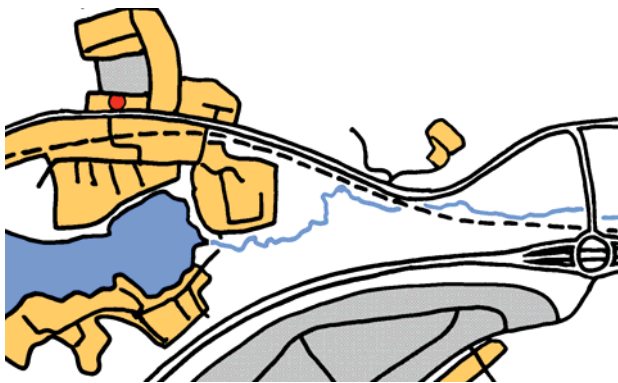
Sjömarkens Missionskyrka uppförd 1978

Läge:

Borås kommun, Sandhults socken, Göteborgsvägen 14, Sjömarken

Ägare: Sjömarkens Missionsförsamling, (tidigare Viareds Missionsförsamling)

Besök: 2005

Sjömarken, missionskyrkan markerad med rött

Uppgiftslämnare:

Lars Sigfridsson, Borås

Byggnadens historia:

Kyrkan uppfördes 1978 som en ersättning för Viareds Missionskyrka som måste rivas för att ge plats för ett nytt industriområde. Genom förmedling av Borås kommun

Kyrkan från nordväst

lyckades församlingen förvärva en tomt invid genomfartsvägen i Sjömarken. Arkitekt Erik Larsson på K-konsult i Jönköping fick uppdraget att projektera kyrkan, och AB Fristads Byggnadsarbete var totalentreprenör. Byggekostnaderna uppgick till 3.200.000 kronor. Pengar samlades in genom löftesoffer, loppmarknader och auktioner.

Byggnadsmaterial:

Grund av betong, fasader av rött tegel

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, nyingar, scouter, tonårsgrupp, ungdomskör, sångkör

Interiör av kyrksalen

konfirmandundervisning, ungdomskör, musikförening, sångkör, pensionärsträffar, studiearbete och syförening

Källor:

-Viareds Missionsförsamling 100 år 1877-1977, jubileumsskrift utgiven 1977 av Viareds Missionsförsamling

-Missionskyrkan Sjömarken invigd 1978 av Sjömarkens Missionsförsamling

-Sjömarkens Missionskyrka 25 år av Sjömarkens Missionsförsamling

I lilla salen står de gamla kyrkbänkarna från Viareds Missionskyrka

Kyrksalen från estraden

Lilla salens fondmålning kommer också från Viared

Rum för kyrkkaffe och ungdomssamlingar i nedre planet

Kyrktorget

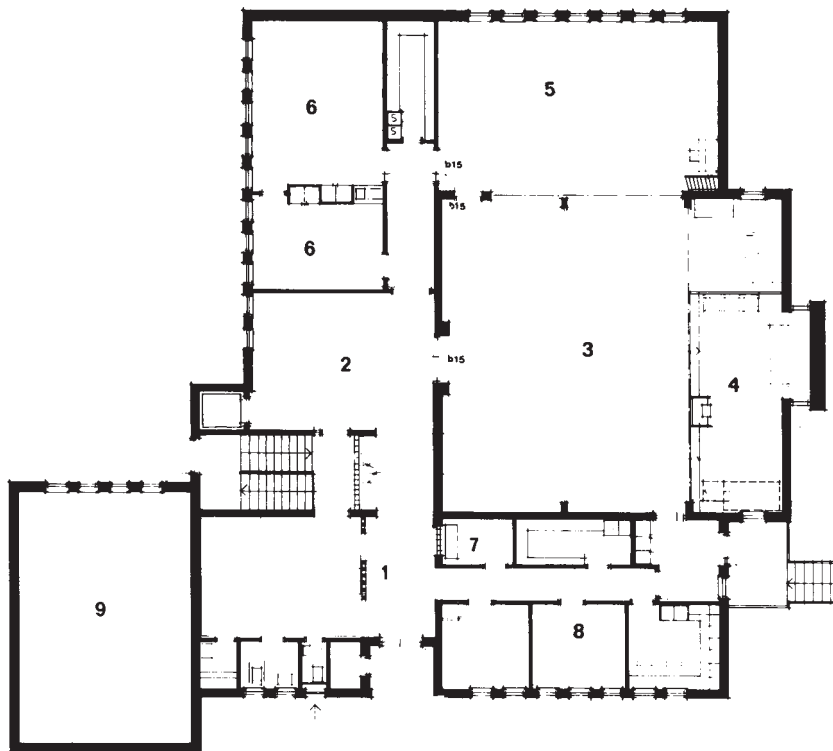
Biljardbord i ungdomsvåningen

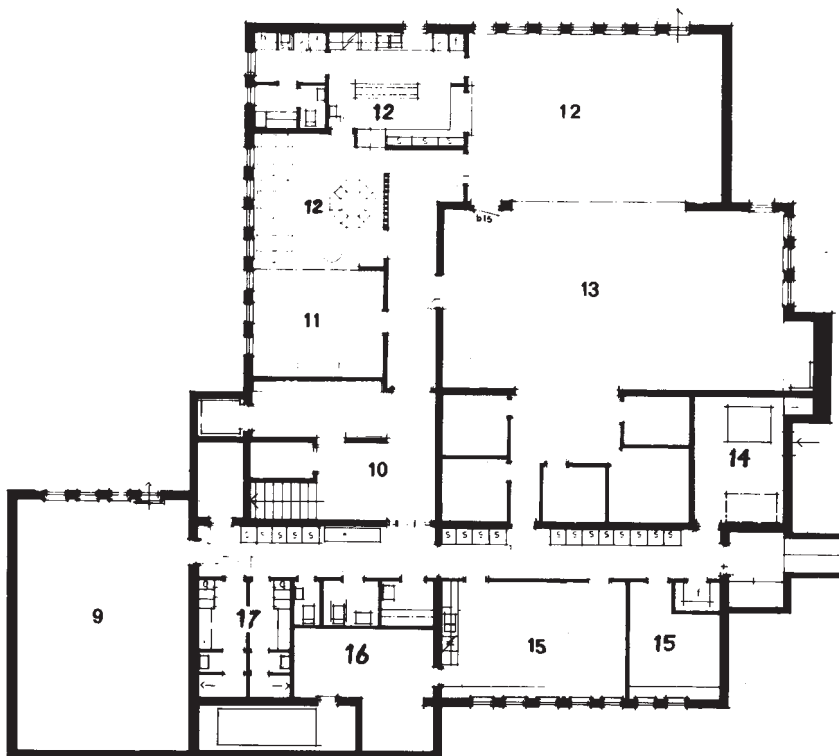
Soffvrå med TV

Hobbyrum

Övre plan

Nedre plan

0 10 m

1: Entré, Kapprum 2: Kyrktorg 3: Kyrksal 4: Estrad 5: Församlingssal 6: Studierum
 7: Andaktsrum 8: Expeditioner 9: Squashhall 10: Entré, kapprum 11: Tonårsrum
 12: SMU-gård med kök och servering 13: Scoutstuga med patrullrum 14: Pannrum
 15: Hobbyrum 16: Fläktrum 17: Omklädning och dusch

SJÖMARKENS MISSIONSKYRKA
 Arkitekt : Erik Larsson, K-Konsult Jönköping

SANDAREDS MISSIONSHUS

1969 byggdes missionshuset till och fick namnet SMU-gården

Läge:

Borås kommun, Sandhults socken, Sandared

Ägare: Sjömarkens Missionsförsamling
Besök 2005

Sandared, SMU-gården markerad med rött

Uppgiftslämnare:

Lars Sigfridsson, Borås

Byggnadens historia:

I skriften Viareds Missionsförsamling 100 år står följande att läsa om Sandareds missionshus:

Vår församling hade under många år verkat i Sandared. Enstaka möten hade hållits, men det huvudsakliga arbetet bedrevs genom söndagskolan. Lokalfrågan var många gånger besvärlig, och den 14 mars 1937 beslöt församlingen försöka ordna lokalfrågan. Vid församlingsmöte den 21 aug. 1938 beslöts inköpa en tomt, vilken hade ett bra läge i samhället, och där uppföra ett missionshus.

Förberedelserna gick raskt, och redan den 26 sept. fick byggmästare Anders Bergstrand uppdraget att bygga, vilket han fullföljde så att missionshuset kunde invigas redan första söndagen i advent samma år. Målningen återstod men utfördes sedan under vintern av frivillig arbetskraft.

Kostnaderna för missionshuset uppgick till 3700 kronor eller totalt med tomten 5655 kronor.

Verksamheten växte ut så att 1952 beslöts en tillbyggnad. Genom teckningslista insamlades bidrag genom pengar, virke och fria dagsverken för täckande av kostnaderna.

Som byggmästare anlätades Folke Andersson, Sjömarken, och arbetet utfördes i etapper. Sandareds missionskyrka, som den nu kallades, kunde invigas den 30 nov. samma år. Då återstod endast en del planeringsarbeten, vilka fick vänta till nästa vår.

Huset, som tidigare inrymt en samlingsal jämte kök och kapprum, rymde nu en större samlingsal, vilken kunde avdelas vid behov, jämte en mindre sal, samt kök och kapprum. I källaren fanns ett särskilt rum avsett för juniornas verksamhet. Uppvärmningen skedde elektriskt. Bänkarna blev utbytta mot stolar.

Men även dessa lokaler visade sig vara otillräckliga, och i febr. 1968 var det åter dags att bygga om och till kyrkan. Även nu anlätades byggmästare Folke Andersson att resa husstommen, men i övrigt utfördes det mesta arbetet av församlingsmedlemmarna genom fria dagsverken.

Namnet blev nu genom omröstning fastställt till SMU-gården, och denna kunde invigas den 26 jan. 1969. Lokalerna avsågs nu att vara ändamålsenliga för olika grupper av ungdomsverksamheten. Sålunda finns nu en större samlingssal med ändamålsenlig estrad, ett större och ett mindre, trivsamt inredda, intilliggande rum, kök, samt i källaren scoutstuga och scoutlyor. Fastigheten anslöts till kommunens vatten och avlopp, varför toalettmöjligheter kunnat ordnas inomhus.

Tomten planerades, parkeringsplatser ordnades och nytt staket uppsattes.

Finansieringen ordnades på följande sätt: Genom insamlingslistor inkom 18.500 kr, räntefritt lån från Sandhults kommun 10.000 kr, från församlingens byggnadsfond 10.000 kr samt från SMU i Viared 15.000 kr, eller tillsammans 53.500 kr. När bygget stod klart visade det sig att totalkostnaden blev c:a 45.000 kr, ett vackert resultat för en fin ungdomsgård.

Det är glädjande när vårt arbete bland ungdomen ger det resultatet att kyrkan/ungdomsgården blir för liten och måste göras större för att rymma alla. När vi så också får se att många ungdomar fått klarhet i sitt andliga liv är glädjen ännu större.

Under 1990-talet var bottenvåningen uthyrd till kommunen, som där drev ett fritidshem. Byggnaden användes numera huvudsakligen som bostad, men i källarplanet finns fortfarande lokaler för SMU-arbetet.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, nyingar, scouter, tonårsgrupp, konfirmandundervisning, ungdomskör, pensionärsträffar, studiearbete, musikförening och sångkör.

Källor:

Viareds Missionsförsamling 100 år 1877-1977, jubileumsskrift utgiven 1977 av Viareds Missionsförsamling

Scouterna samlade på trappan

SMU-gården ombyggd till villa

SJÖBACKENS MISSIONSHUS

Läge:

Borås kommun, Caroli socken, Funningeområdet

Ägare: Viareds Missionsförsamling

Området sydväst om Borås, missionshuset markerat med rött

Uppgiftslämnare:

Lars Sigfridsson, Borås

Byggnadens historia:

I skriften Viareds Missionsförsamling 100 år står följande att läsa om missionshuset i Sjöbacken:

Vår församling upptog tidigt verksamhet å Funningeområdet, men såväl söndagsskolan som andra möten hölls i hemmen ända till 1931. När så ungdomsarbetet intensifierades och juniorarbetet startades blev situationen allt mer besvärlig och behovet av egen lokal allt mer påtagligt. Den 16 februari 1932 beslöts bygga ett missionshus å Sjöbacken, där vår ordförande fått löfte om att arrendera en tomt för detsamma. En byggnadskommitté tillsattes och medel insamlades genom frivilliga bidrag.

Byggmästare var Anders Bergstrand. Många frivilliga dagsverken gjordes, och då byggnadsmaterialet ej var så dyrt kunde huset uppföras för en kostnad av 3467 kr.

Missionshuset inrymde samlingssal, kapprum och kök. Uppvärmningen skedde genom en kamin. Även här ställdes senare större krav på ungdomslokaler, och köket ombyggdes så att man fick ett kokskåp samt öppen spis.

Under åren bedrevs här en livlig verksamhet i såväl söndagsskola som junior och senior. En period på 1950-talet fanns här en juniorförening med omkring 40 medlemmar. Men förhållandena förändrades så att barn och ungdom på platsen blev allt färre, varför det blev allt mindre grupper i såväl söndagsskola som junior. Därför lades verksamheten ned, söndagsskolan 1962 och junior 1968. Då också församlingsborna där flyttade in till centrum, upphörde all verksamhet och huset hyrdes ut till verkstad och såldes slutligen 1976, sedan det dessförinnan erbjudits till Sv. Kyrkan eller andra församlingar utan positivt resultat.

Verksamheten här har dock inte varit förgäves, resultatet har vi fått se genom de många f. d. barn och ungdomar, som därifrån kommit till vår eller andra församlingar.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, SMU-junior, SMU-senior

Källor:

Viareds Missionsförsamling 100 år 1877-1977, jubileumsskrift utgiven 1977 av Viareds Missionsförsamling

RÅDDEHULTS UNGDOMSGÅRD

Råddehults ungdomsgård

Läge:

Borås kommun, Sandhults socken, Råddehult, söder om Viaredssjön, norr om vägen mellan Vilhult och Arås

Fastighetsbeteckning: Råddehult

Fastighetsägare: SMF-SMU i Boråsregionen.

Besök: 2005

Trakten kring västra delen av Viaredssjön, Råddehultsgården markerad med rött

Uppgiftslämnare:

Daniel Andersson, Borås

Gårdens historia:

På initiativ av bröderna Daniel och Artur Davidsson bildades en andelsförening som 1939 förvärvade gården Råddehult för 10.000 kronor. En lika stor summa samlades in för upprustning av gården.

Gården användes för barn- och ungdomsverksamheten i Immanuelskyrkan i Borås. Senare övergick äganderätten till SMF-SMU i Boråsregionen.

Gården var ursprungligen bebyggd med ett bostadshus från 1920-talet och en ladugård. Senare har en lägergård uppförts, som efter hand förbättrats.

Verksamhet på gården:

Barn- och ungdomsverksamhet, söndagsskolutfärder, junior- och scoutläger, konfirmationsläger och ledarutbildning inom SMU. Gården har också i stor utsträckning hyrts ut till t ex skolans läger och friluftsdagar.

Källor:

-Immanuelskyrkans Missionsförsamling i Borås 125 år 1878 - 2003

Matsalsbyggnad och logement

Gårdens gamla huvudbyggnad är numera logement

Toalettrumsbyggnaden

Bollplanen

Klockstapeln

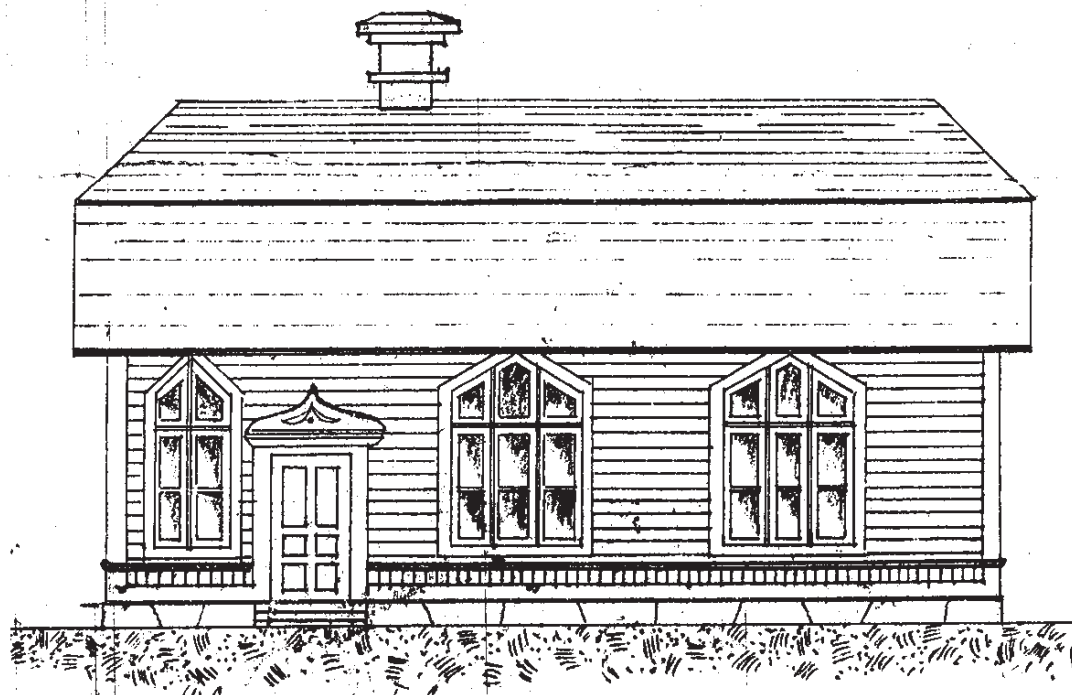

Grillplatsen

Matsalen

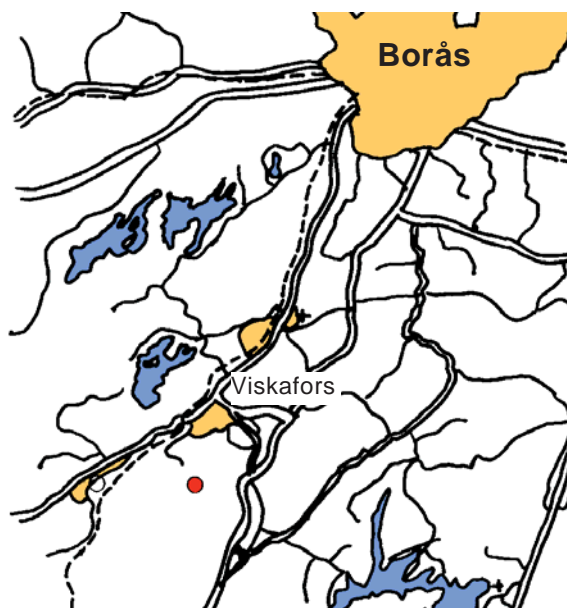
MISSIONSHUSET BETANIA, ROGSHOLM

Missionshusets fasad

Läge:

Borås kommun, Seglora socken, Rogsholm, c:a 1,5 km söder om Viskafors. Exakta placeringen av missionshuset är ej bekant.

Karta över Viskafors. Betania markerat med rött.

Besök:

2002 09 26, intervju

Uppgiftslämnare:

Nils Björk, Svaneholm.

Byggnadens historia:

Byggnadsföreningen Betania uppförde ett missionshus på Mossen, numera Rogsholm. Huset stod klart 1912. Missionsvänner från Borås, Jönköping och Fritsla bidrog med medel. Tomten kostade 100 kronor, och kostnaden för missionshuset uppgick till 2542:50. Byggnadsföreningen stod till att börja med som ägare till byggnaden. 1918 bildades Viskafors Missionsförsamling, som köpte missionshuset av Byggnadsföreningen för 3880 kronor.

1942 flyttades verksamheten till den nybyggda missionskyrkan i Svaneholm. Missionshuset Betania är numera rivet.

Byggnadsmaterial:

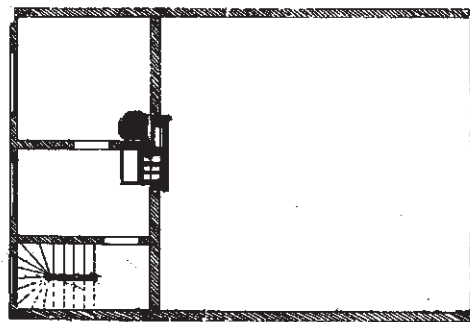
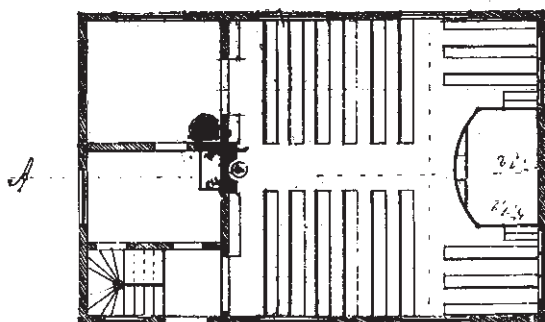
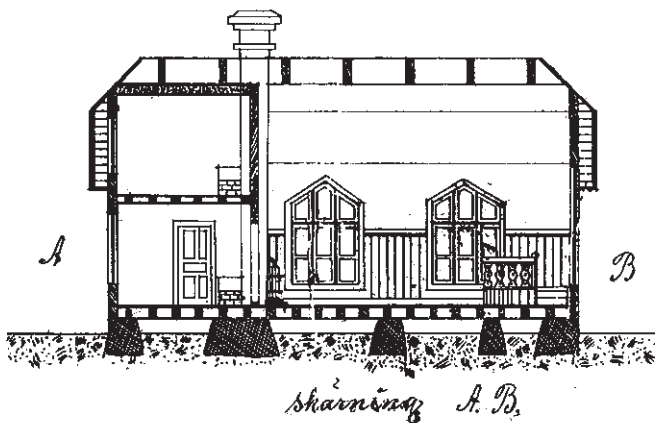
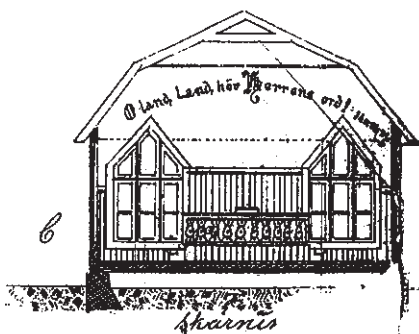
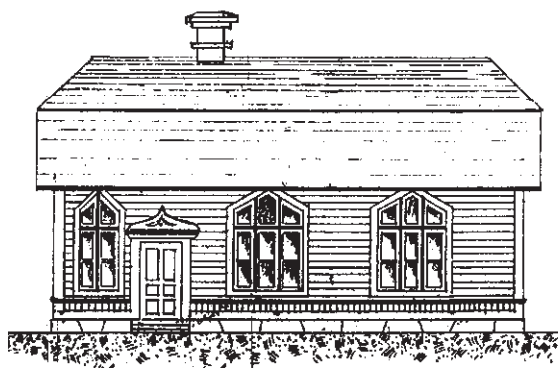
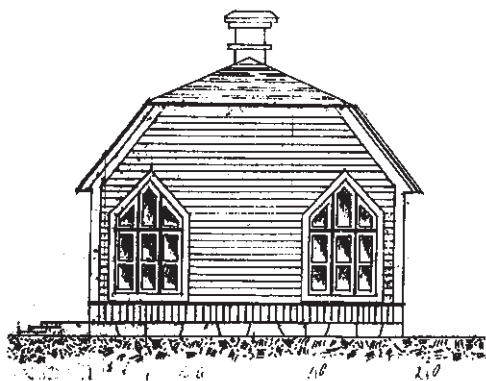
Träbyggnad uppförd på en grund av natursten.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola.

Källor:

Mark - en jubileumbok utgiven på 1980-talet ?

0 10 m

MISSIONSHUSET BETANIA, ROGSHOLM
från gamla ritningar skala 1:200

SVANEHOLMS MISSIONSKYRKA

Svaneholms Missionskyrka

Läge:

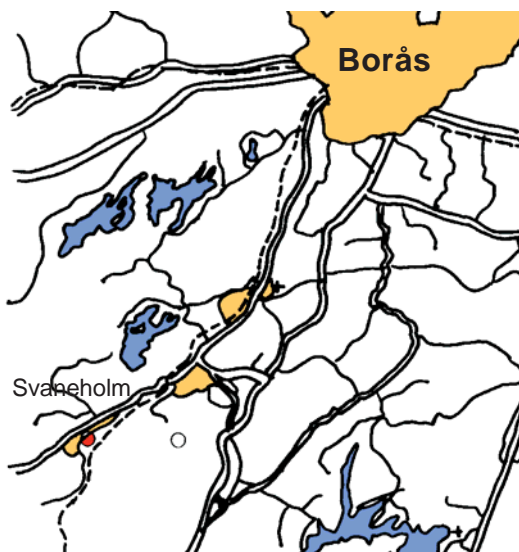
Borås Kommun, Seglora socken,
Fredsgatan 4, Svaneholm.
Fastighetsbeteckning: Skrapered 1:56.

Besök:

2002 09 26, foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Nils Björk, Svaneholm

Missionskyrkan markerad med rött

*Gammal teckning av missionskyrkan före 1973
års utbyggnad*

Kyrkingången

Byggnadens historia:

Viskafors Missionsförsamling bildades 1918 och bedrev till att börja med sin verksamhet i Missionshuset Betania i Rogsholm. 1929 började man överväga att flytta missionshuset till samhället Svaneholm, eftersom läget i Rogsholm ansågs alltför avlägset och svårtillgängligt. 1934 - 42 användes Missionshuset Betania jäm-sides med en lokal i Svaneholms pensionat, som församlingen fick disponera utan kostnad. Lokalen tillhörde Viskafors Gummifabrik. Vid slutet av 30-talet avsatte församlingen medel till en ny missionskyrka i Svaneholm, och listor cirkulerade i bygden för insamling av medel till kyrkan. Ägaren till Viskafors Gummifabrik, Wilhelm Osterman, medverkade till att församlingen fick en tomt i närheten av skolan i Svaneholm. Arkitekt Per Mårtenson i Göteborg anlätades för att projektera kyrkan och byggmästare Sylvén (från Vårgårda?) för att uppföra den. 1942 kunde Svaneholms Missionskyrka invigas.

1973 byggdes kyrkan till med lokaler för ungdomsarbete och bostäder. Arkitekt

Träffpunkten, tillbyggnad med ungdomslokaler

Långsidan mot sydost

var Sture Billhed, Ulricehamn. 1988 utökades ungdomslokalerna med ett antal patrullrum. Församlingen bedrev då ett omfattande arbete bland barn och ungdom. Verksamhet är numera nedlagd.

Byggnadsmaterial:

Grund av stenmaterial, stomme av trä, som är utvändigt putsad, tak av tegel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, scouter, tonår, ungdomsförening, sångförening, ungdomskör, sportlovsaktiviteter, pensionärsverksamhet.

Källor:

Mark - en jubileumsbok utgiven på 1980-talet ?

Kyrksalen 2002

Estraden

Kring predikstolen

Missionsauktion 1955

Läktaren

Kyrksalen från estraden

Läktaren

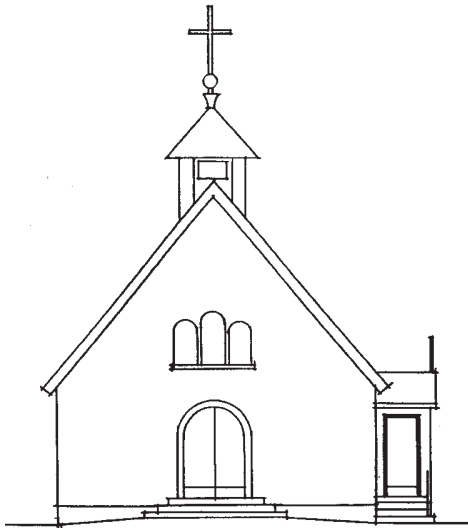

Köket

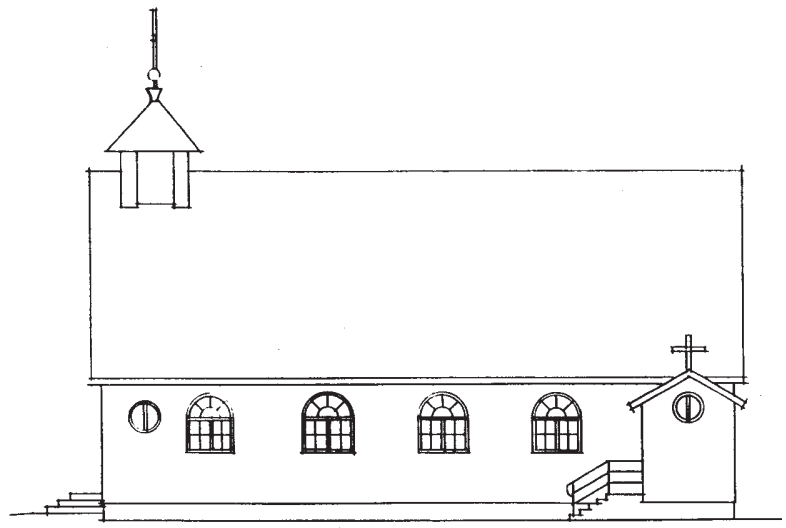

Församlings- och ungdomslokaler i källarplanet

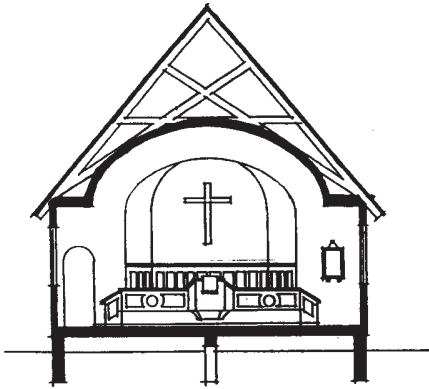

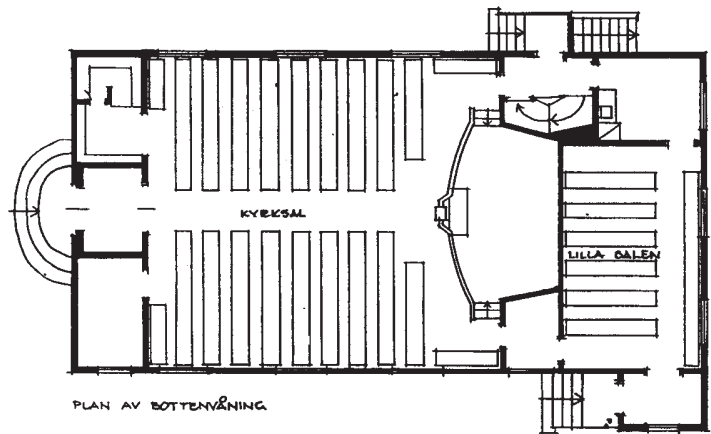
FASAD MOT ÖSTER

FASAD MOT NORR

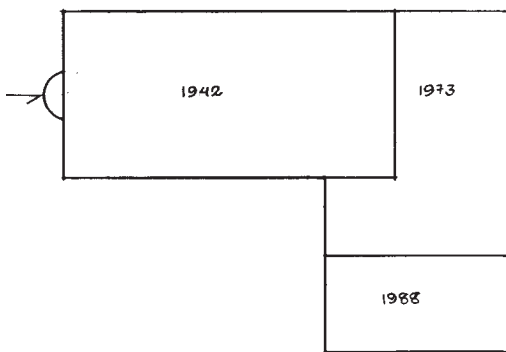

SECTION

PLAN AV BOTTENVÅNING

0 10 m

Situationsplan visande tillbyggnadsetapper.

SVANEHOLMS MISSIONSSKYRKA
 av arkitekt Per Mårtensson, Göteborg
 Skala 1:200

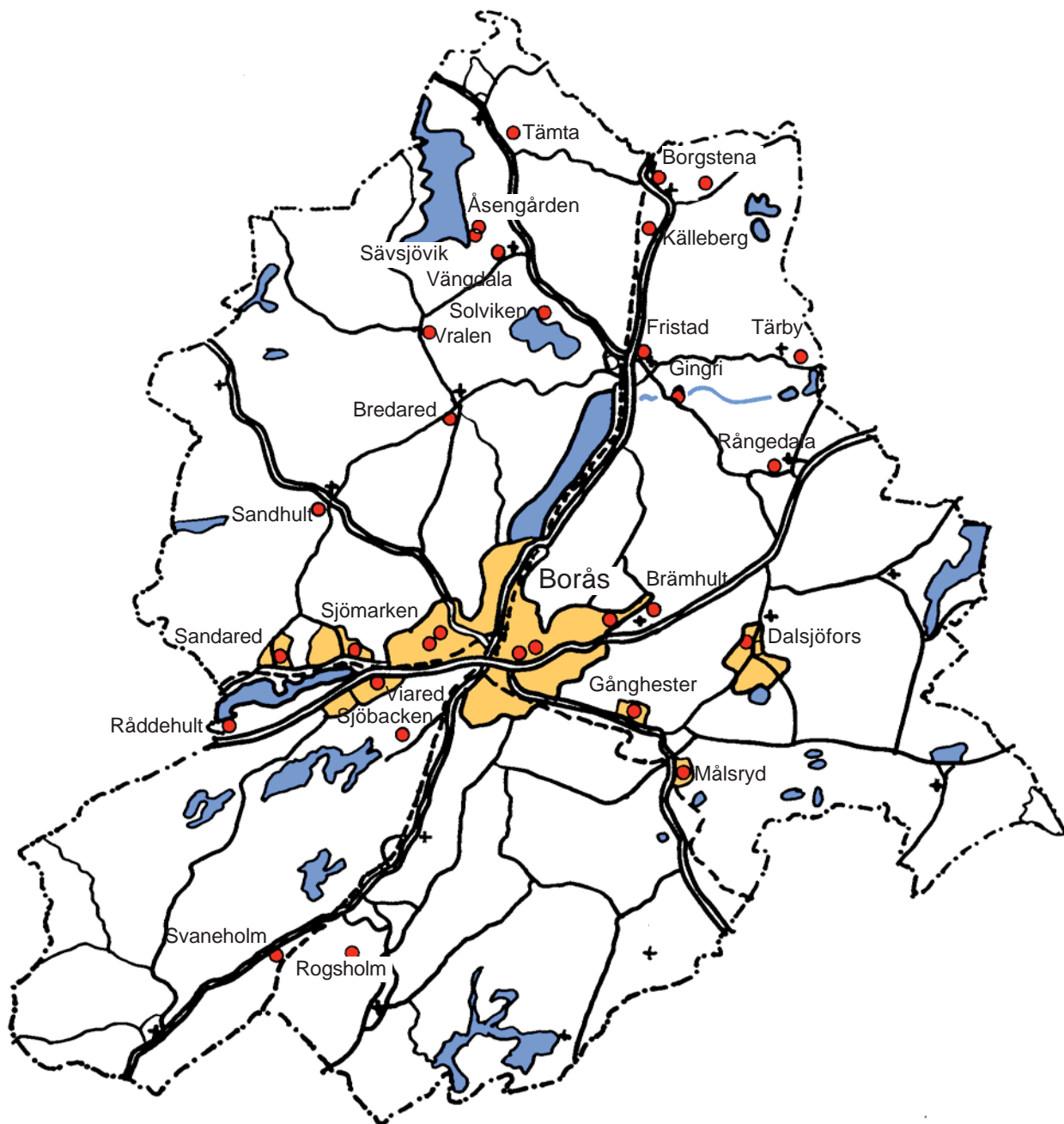

MISSIONSHUS I **BORÅS** KOMMUN DEL 3

Tämta Missionshus
Tämta Missionskyrka
Vängdala Missionshus
Vängdala Missionskyrka
Sävsjöviks Sommarhem
Skogshyddan Vralen
Åsengårdens Lägergård
Espekullens Missionshus
Borgstena Missionskyrka

Torpet Källeberg
Fristads Bönhus
Fristads Missionshus
Fristads Missionskyrka
Gingri Missionshus
Solvikens Sommarhem
Tärby Missionshus
Rångedala Missionshus

*Missionshusinventering i Västra Götalands distrikt av SMK
Stig Florén 2005*

Borås kommun
missionshus
missionskyrkor
sommarhem

Missionshus och missionskyrkor i Borås kommun

Nr	Missionshus och -kyrkor	Byggt år	Nedlagd år	Ursprungligt antal platser	Nuvarande status
1	Södra Missionshuset	1878	1899		Rivet
2	G Immanuelskyrkan	1899	1971	5-600	Riven
3	N Immanuelskyrkan	1971	-	350+150	I funktion
4	Hasselbackens sh	1914	1973		Rivet
5	Betaniakapellet, Tullen	1918	1961		Flyttat
6	Tullenkyrkan	1961	1971	132	Katolsk kyrka
7	Bredareds mk	1952	-	90	I funktion
8	Brämhults mh	1918	1940-t		Bostad
9	Myrås mh	1930-t	1955		Rivet
10	Myråskyrkan	1955	-	150	I fuktion
11	Viareds mh	1877	1935	70	Rivet
12	Viareds mk	1935	1978		Riven
13	Sjömarkens mk	1978	-	125	I funktion
14	Sandareds mh	1938	-		I funktion
15	Sjöbackens mh	1932	1968		Rivet
16	Råddehults lägergård	1939	-		I funktion
17	Betania Rogsholm	1912	1942	100	Rivet
18	Svaneholms mk	1942	2002	130	Bostad ?
19	Tämta mh	1875	1916		Rivet
20	Tämta mk	1916	-	70	I funktion
21	Vängdala mh	1874	1939		Nedbrunnet
22	Vängdala mk	1941	-	70	I fuktion
23	Sävsjöviks sh	1963	-		I funktion
24	Skogshyddan, Vralen	1920	1940?		Rivet ?
25	Åsengården, lägergård	1962	-		I funktion
26	Espekullens mh	1880	1908		Rivet
27	Borgstena mk	1908	-	100	I funktion
28	Torpet Källeberg sh	1942	-		I funktion
29	Fristads Bönhus	1860-t	1889		Rivet
30	Fristads mh	1895	1975	160	Rivet
31	Fristads mk	1975	-	160 +100	I funktion
32	Gingri mh	1931	1970-t		Rivet
33	Solvikens sh	1944	-		I funktion
34	Tärby mh	1901	1980-t	70	Museum
35	Rångedala 1:a mh	1910-t	1926		Rivet?
36	Rångedala 2:a mh	1926	1980-t		Förråd
37	Målsryds mh	1909	1976		Rivet
38	Målsryds mk	1976	-	130	I funktion
39	Dalsjöfors mh	1926	1965		Butik
40	Dalsjöfors ungdomsgård	1965	-		I funktion
41	Gånghesters mh	1942	1982		Rivet
42	Gånghesters SMU-gård	1982	-		I funktion

Nr 1 - 10 redovisas i del 1

Nr 11 - 18 redovisas i del 2

Nr 19 - 36 redovisas i del 3

Nr 37 - 42 redovisas i del 4

TÄMTA MISSIONSHUS

Gammal bild på Tämta Missionshus

Läge:

Borås kommun, Tämta socken, 1,3 km sydost om Tämta kyrka norr om vägen mot Farstorp.

Ägare: Tämta Missionsförening

Tämta-trakten, missionshuset markerat med rött

Besök:

2005 03 29, foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Christer Benjaminsson, Tämta

Byggnadens historia:

1864 nådde väckelsen tämtabygden, och Gustav Andersson i Tämta tog initiativet till

samlingar i hemmen. Första missionshuset byggdes omkring 1875 på en tomt på andra sidan vägen i förhållande till den nuvarande missionskyrkan. I ett kontrakt från år 1875 avtalas om ett årligt arrende på 1:50 för tomten.

1913 köpte församlingen den tomt där missionskyrkan nu ligger, och 1916 uppfördes där ett nytt missionshus. Det gamla missionshuset revs därefter.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola

På gräsmattan framför huset låg det första missionshuset i Tämta.

TÄMTA MISSIONKYRKA

Tämta Missionskyrka från söder

Läge:

Borås kommun, Tämta socken, 1,3 km sydost om Tämta kyrka, norr om vägen mot Farstorp

Fastighetsbeteckning: Backgården 7:12

Ägare: Tämta Missionsförsamling

Tämtatrakten, missionskyrkan markerad med rött

Missionskyrkan från öster

Från norr

Besök:

2005 03 29, foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Christer Benjaminsson, Tämta

Kyrksalen

Predikstol och nattvardsbord

Byggnadens historia:

Byggnaden uppfördes 1916 som en ersättning för det gamla missionshuset. Till en början kallades den missionshus, men senare byttes namnet till missionskyrka. 1933 gjordes en utbyggnad för estrad på den västra långsidan. Bänkarna var då uppställda i salens längdriktning. 1938 gjordes en tillbyggnad innehållande kök och vaktmästarbostad.

1962-65 gjordes en ombyggnad som innebar att utbyggnaden på västfasaden revs, och en ny estrad anordnades vid kyrksalens norra kortvägg.

1976-77 grävdes en källarvåning ut under huset, och där inreddes ungdomskaler.

1995 gjordes en tillbyggnad mot norr med lokaler för ungdomsverksamheten.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av trä, utvändigt klädd med stående träpanel, tak av tegel

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, scouter, juniorer, tonårsarbete, musikförening, missionsauktioner

Källor:

Arealbevis från 1914

Samtalsgrupp

Köket

Ungdomarnas mysörå

Ungdomsvåningen

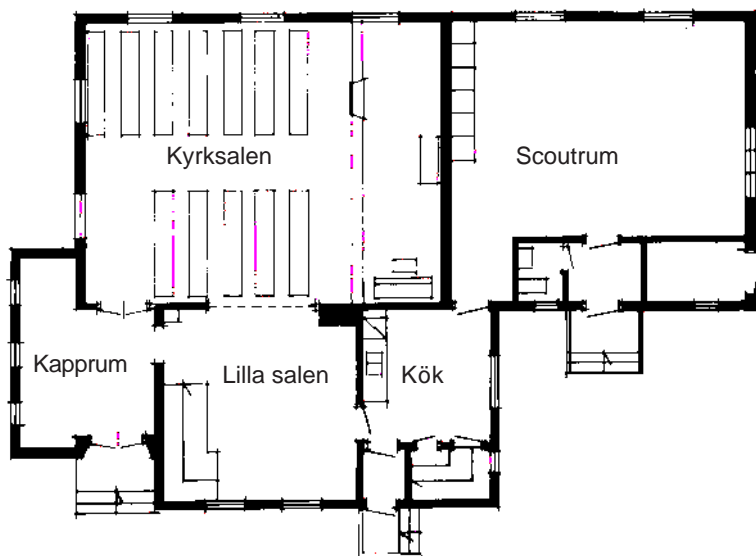

Bordtennisrum

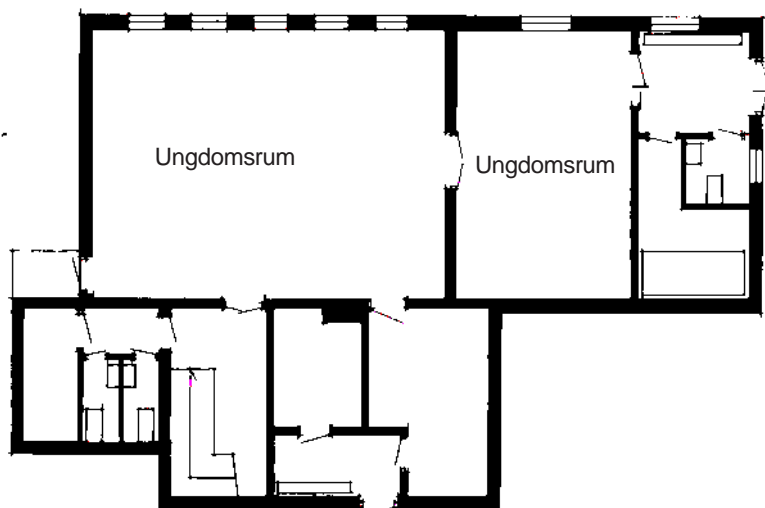

Tavla av Holger Persson i ungdomsvåningen visar missionskyrkan i bakgrunden

Plan av övervåning

Plan av undervåning

TÄMTA MISSIONSKYRKA
Enligt bygglovritning
Skala 1:200

VÄNGDALA MISSIONSHUS OCH MISSIONSKYRKA

Missionskyrkans utseende före 1972 års om- och tillbyggnad

Läge:

Borås kommun, Vänga socken, c:a 300 m sydväst om Vänga kyrka, omedelbart väster om vägskälet.

Ägare: Vängdala Missionsförsamling.

Trakten kring Vänga kyrka, missionshuset Fridenshöjd markerad med grönt, missionskyrkan markerad med rött

Besök:

2003 03 14, foto, kompletterande uppmätning, intervju.

Uppgiftslämnare:

Arthur Svensson, Vänga.

Missionskyrkan från söder 2003

Från nordost

Kyrksalen

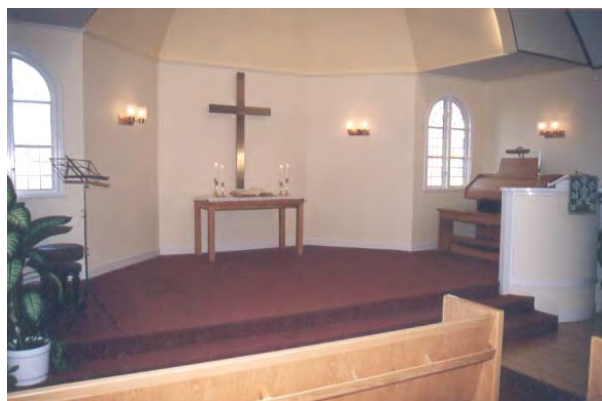

Missionskyrkan från nordväst

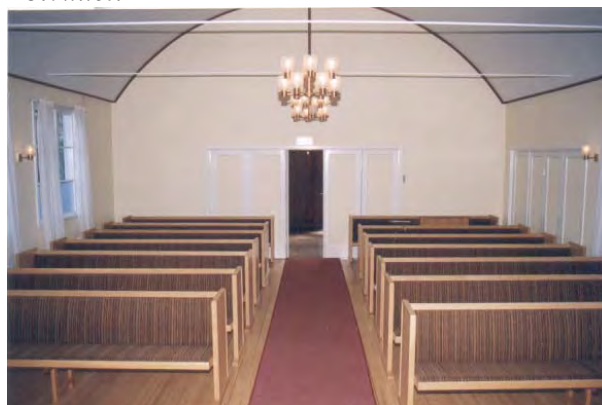
Byggnadens historia:

Folkskolläraren Johan Anders Svensson kom till Vänga 1859. Han undervisade barnen i skolan på vardagarna, och på söndagarna höll han söndagsskola i skolhuset, dit inte bara barnen utan även många vuxna sökte sig. På så vis kom han att lägga grunden till en väckelse bland Vängaborna.

En församling bildades 1874. Det första missionshuset uppfördes 1874-75 på ofri grund på gården Långgärdet. När marken bytte ägare fick inte missionshuset ligga kvar utan flyttades till Bergsgården, cirka 300 m nordväst om nuvarande missionskyrkan. Här avstyckades en tomt för missionshuset. Tomten fick namnet Fri-

Estraden

Kyrksalen från estraden

denshöjd. Nyårsaftonen 1939 brann missionshuset ner. I avvaktan på nya lokaler iordningställdes brygghuset på

Vänga Västergården 5:2, som tillfällig lokal för församlingen.

1941 uppfördes den nuvarande missionskyrkan på en tomt, som skänkts av en församlingsmedlem. Kyrkan rymde en kyrksal och en lilla sal med kök i bottenvåningen samt bostad för vaktmästaren i övervåningen.

Lilla salen

Köket

Verksamheten krävde efter hand ökade lokaler, och 1972 byggdes kyrkan till genom att hela trädelen av byggnaden lyftes upp, och de befintliga grundmurarna murades på med två varv av betonghålstén, så att en källarvåning kunde iordningställas med lokaler för försam-

lingens verksamhet. Vidare gjordes en tillbyggnad mot väster, och en ny entré anordnades.

Under 1980-talet installerades jordvärme i kyrkan.

Byggnadsmaterial:

Grund av betonghålstén, stomme av trä, utvändigt klädd med stående locklistpanel.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, scouter och juniorer, ungdomsförening, sångförening, dagträffar för äldre. Sommartid förläggs arbetet till församlingens sommarhem Sävsjövik. Sedan 1958 ingår församlingen i Fristadskretsen och samarbetar med missionsförsamlingarna i Fristad och Tämta.

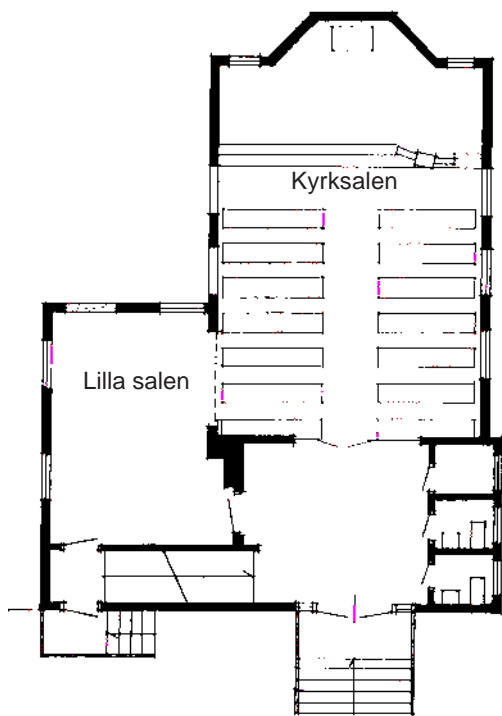
Öppna spisen i storstugan

Källor:

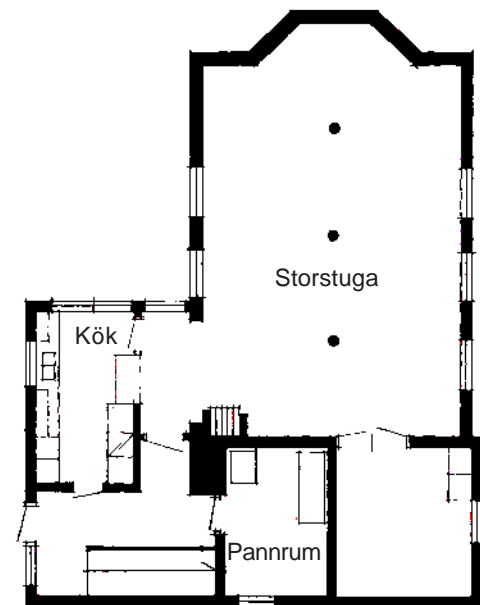
- Några minnen från Vänga åren 1859-1862 samlade af Folkskolläraren J.A. Svensson. J. E. Göranssons Förlag, Vängdala. Tryckt på Fristads tryckeri.

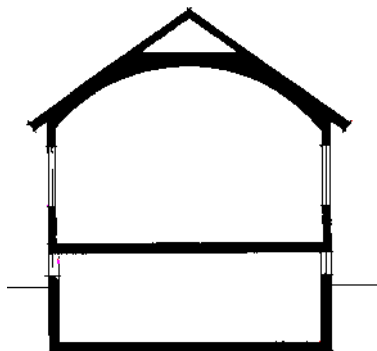
Storstugan

Bottenvåning

Källarvåning

Sektion

VÄNGDALA MISSIONSKYRKA
Efter befintlig ritning
Skala 1: 200 2003/ SF

SÄVSJÖVIKS SOMMARHEM

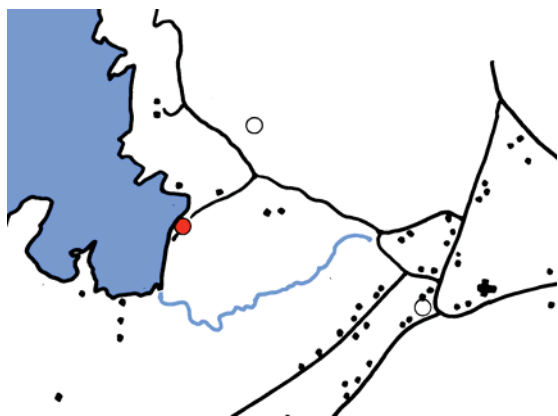
Sommarhemmet ligger vid sjön Säven

Läge:

Borås kommun, Vänga socken, c:a 1,5 km väster om Vänga kyrka, vid stranden av sjön Säven

Fastighetsbeteckning: Vängtorp 1:13

Ägare: Vängdala Missionsförsamling

Trakten kring Vänga kyrka, sommarhemmet markerat med rött

Besök:

2003 03 14, foto, intervju

2005 04 17 foto

Uppgiftslämnare:

Arthur Svensson, Vänga

Byggnadens historia:

Vid mitten av 1950-talet inköptes en tomt

vid sjön Säven, nedanför Säveholm. Sommarhemmet uppfördes 1963 och renoverades 1973.

Byggnadsmaterial:

Grund av betonghålsten, stomme av trä, utvändigt klädd med stående locklistpanel.

Verksamhet i byggnaden:

Församlingens verksamhet förlägges sommartid till Sävsjövik

Källor:

Arkivförteckning för Vängdala missionsförsamling, Folkrörelsearkivet i Borås

Utsikten mot sjön

Fasaden mot sjön

Samlingsrum med öppen spis

Från söder

SKOGSHYDDAN, VRALEN

Läge:

Borås Kommun, Bredareds socken, Vralen ligger cirka 3 km nordväst om Bredareds kyrka

Byggnadens historia:

1920 inköpte Vängdala Missionsförsamling ett boningshus i Vralen, Bredared. Det fick namnet Skogshyddan och tjänade i ett par årtionden som möteslokal för församlingens ytterområden.

Källa:

Arkioförteckning för Vängdala Missionsförsamling, Folkrörelsearkivet Borås

ÅSENGÅRDEN

Entrén till Åsengården

Läge:

Borås kommun, Vänga socken, c:a 1,5 km nordväst om Vänga kyrka

Ägare: Vängdala Missionsförsamling och Svenska Missionskyrkan /SMU i Västra Götaland

Trakten kring Vänga kyrka, Åsengården markerad med rött

Besök:

2005 03 14, foto, intervju

Huvudbyggnaden

Uppgiftslämnare:

Bertil Carmesund, Vänga
Bertil Källsmyr, Bredared

Byggnadens historia:

Natanael Göransson testamenterade vid sin död 1962 sin gård Åsen med en tredjedel var till Vängdala Missionsförsamling, Svenska Missionsförbundet (SMF) och Västkustens distrikt av SMF. SMF löstes ut

ur testamentet på ett tidigt stadium. Missionsförsamlingen och distriktet har sedan ägt och nyttjat gården gemensamt.

Ägarna har tillsatt Åsengårdsutskottet, som svarat för drift och underhåll av gården. 1975 påbörjades en renovering och ombyggnad, då gården anpassades till sin nya uppgift som ungdoms- och lägergård. Huvudbyggnaden försågs med sovrum, och en toalettrumsbyggnad uppfördes. Ett annex utrustades för att kunna användas för övernattningar och för grupparbeten. Till gården hör också en skog på 12 ha. Där har ett tjugotal vindskydd uppförts, som utnyttjas vid övernattningar framför allt för scout.

1996 donerade Sandhults pastorat en stor gammal loge till Åsengården. En penningdonation från Astrid Nicklasson gjorde det möjligt att montera ner logen, frakta den till Åsengården och bygga upp den på nytt. Frivillig arbetskraft och ALU-arbetslag samverkade i arbetet, som var klart 1999. Logen användes nu för samlingar av olika slag.

2001 renoverades köket och 2005 målades byggnaderna utvändigt.

Astrids loge användes för samlingar och övernattningar

Byggnad med toaletter och tvättrum

Intill huvudbyggnaden står ett klätterträd

Ett av de tjugo vindskydden i skogen kring gården

Mat- och samlingsrummet i huvudbyggnaden

Verksamhet i byggnaden:

Gården användes dels av Vängdala Missionsförsamling i dess barn- och ungdomsarbete, dels av distriktet för läger, kurser och samlingar. Gården hyrs också ut till skolor och föreningar.

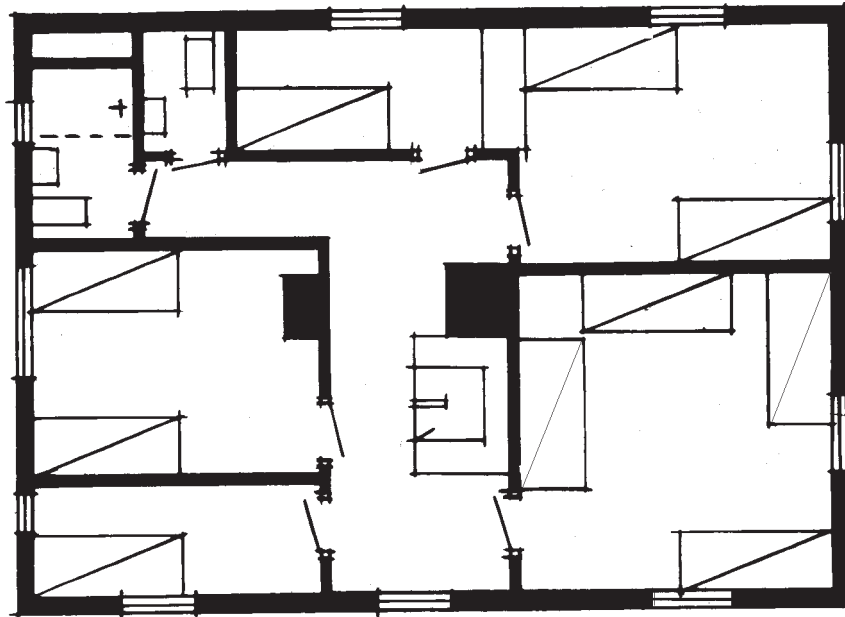
Köket

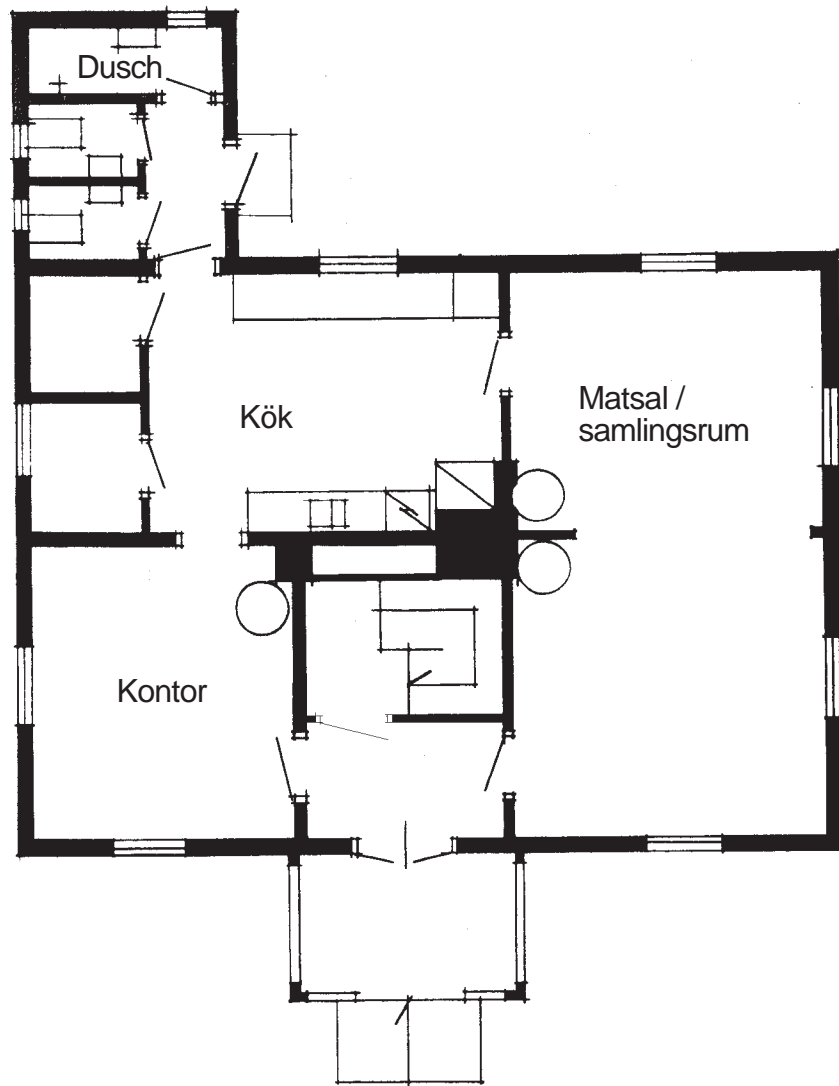
Flera gamla kakelugnar finns kvar

Ett av sovrummen

Plan av övertvåning, sovrums

Plan av bottenvåning

ÅSENGÅRDEN
Skala 1:100 050607/ SF

ESPEKULLENS MISSIONSHUS, BORGSTENA

Missionshuset på Espekullen byggdes 1880

Läge:

Borås kommun, Borgstena socken, Espekullen, 1,5 km öster om Borgstena kyrka

Borgstena, missionshuset markerat med rött

Besök:

2005 03 29 foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Herbert Eriksson, Borgstena

Byggnadens historia:

Redan på 1850-talet besöktes Borgstena-trakten av resande predikanter och kolpor-

törer. Möten hölls i hemmen och 1880 byggdes ett missionshus på Espekullen. Först omkring 1884 bildades en församling.

1894 beslöt församlingen att reparera och bygga om missionshuset. Man uttalade ett önskemål att varje församlingsmedlem skulle bidra med 50 öre eller därutöver efter råd och lägenhet.

1908 byggde församlingen ett nytt missionshus i Borgstena, och det gamla på Espekullen togs ur bruk.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av timmer, utvändigt klädd med stående träpanel

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola

Källor:

-*Genom Guds nåd*, minnesskrift vid 100-årsjubileet 1984 av Lars-Olof Gunnardo

-*Bildgalleri ur SMF* av A Ohldén 1906

BORGSTENA MISSIONSKYRKA

Tidig bild av missionshuset som senare kallades missionskyrkan

Läge:

Borås kommun, Borgstena socken, Missionsvägen 1, Borgstena

Ägare: Borgstena Missionsförsamling

Borgstena, missionskyrkan markerad med rött

Besök:

2005 03 29 foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Herbert Eriksson, Borgstena

Byggnadens historia:

Byggnaden uppfördes 1908 som en ersättning för det gamla missionshuset på Espekullen. Johan Eriksson i Gärdstorp var den

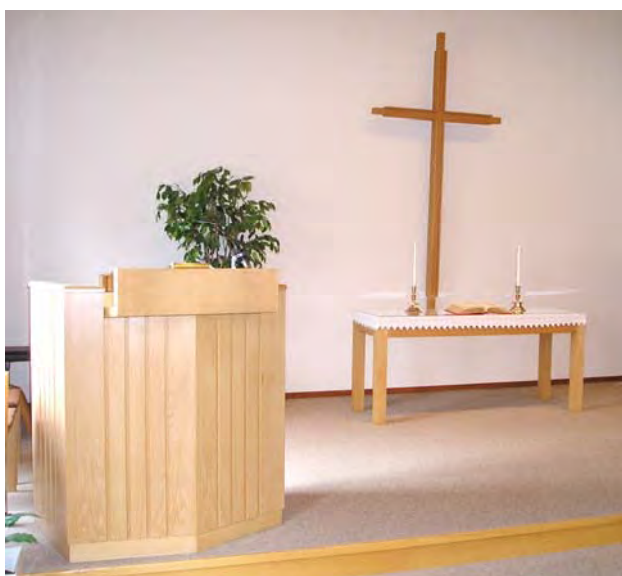
Missionskyrkan före 1965 års om- och tillbyggnad.

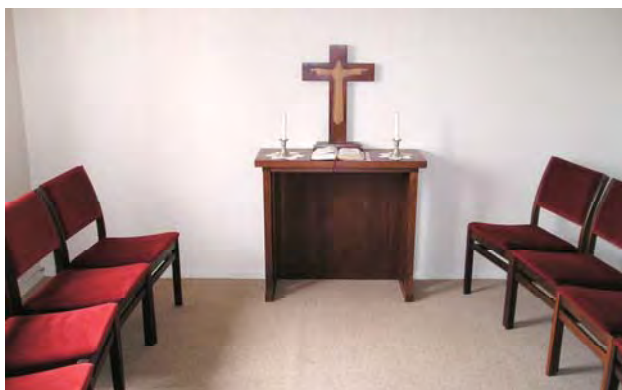
Missionskyrkan 2005

Kyrksal

Predikstol och nattvardsbord

Andaktsrum

drivande kraften när det gällde att skaffa en välbelägen tomt och att ordna en insamling till byggkostnaderna. Församlingsmedlemmarna gjorde en stor arbetsinsats vid byggandet av kyrkan.

1965 gjordes en omfattande om- och tillbyggnad av kyrkan. Byggnadskostnaden uppgick till 270.000 kronor, varav 130.000 hade insamlats i form av löftesoffer. Församlingsmedlemmarna bidrog även med mer än 3.500 timmar i frivilliga arbetsinsatser. Sven Wallqvist i Göteborg svarade för projekteringen.

Byggnadsmaterial:

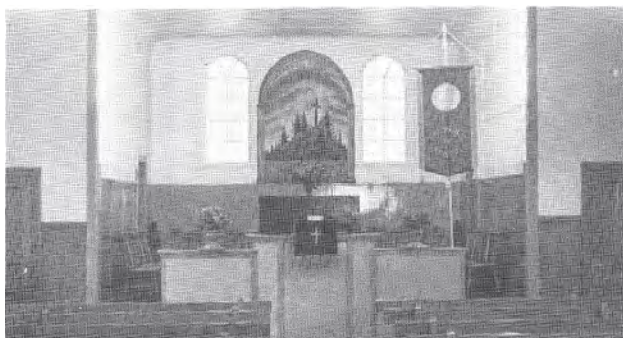
Grund av natursten, stomme av trä, utvändigt var byggnaden ursprungligen klädd med stående träpanel, som senare putsades (reveterades). I samband med om- och tillbyggnaden 1965 kläddes fasaden med kalksandsten, medan tillbyggnadsdelen fick en tegelfasad.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, scouter, juniorer, tonårsarbete, konfirmationsundervisning, musikförening, sångkör, barnkör, ungdomskör, pensionärs-samlingar, kvinnogrupp för hjälpverksamhet

Källor:

Genom Guds nåd, minnesskrift vid 100-årsjubileet 1984 av Lars-Olof Gunnardo

Kyrksalen före år 1965

Kyrksalen mellan 1965 och 1984

Den gamla altartaölan finns nu i kyrkans undervåning

Samlingsrummet

Köket

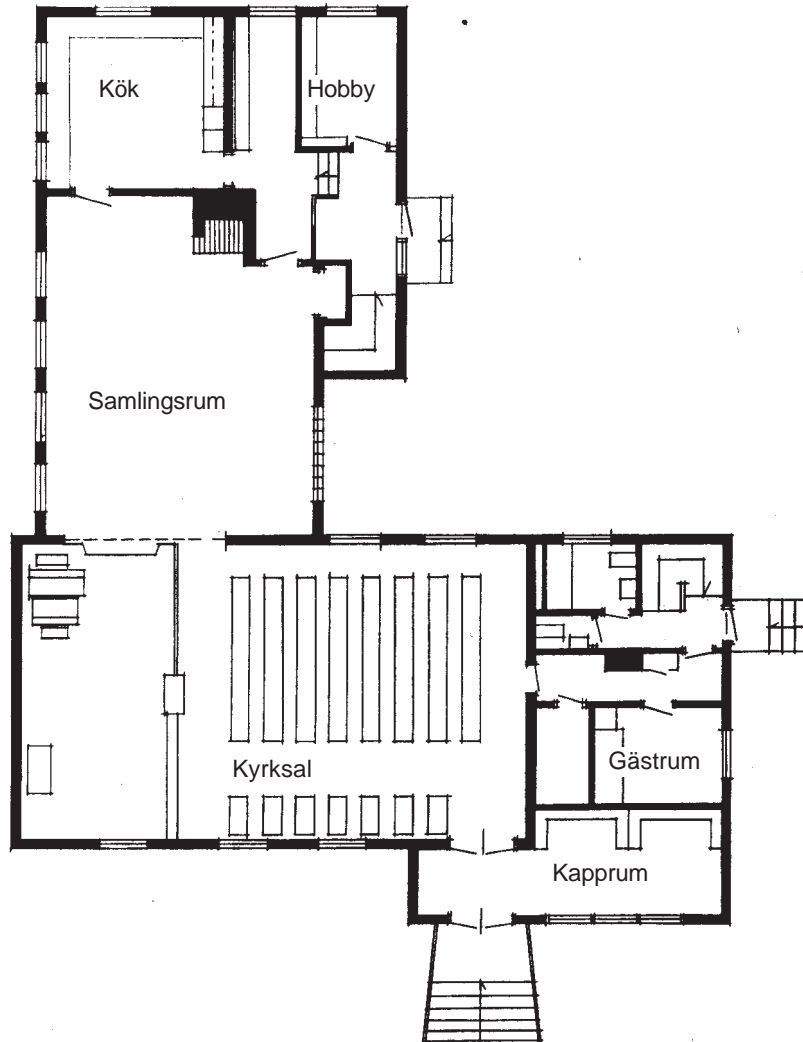

Ungdomsrum

Mysvrå

Plan av bottenvåning

BORGSTENA MISSIONSKYRKA
Efter bygglovritning
Skala 1:200

TORPET KÄLLEBERG

Torpet Källeberg, Borgstena Missionsförsamlings sommarhem

Läge:

Borås kommun, Borgstena socken, Källeberg, 1,2 km söder om Borgstena kyrka
Ägare: SMU i Borgstena

Borgstenatrakten, Källeberg markerat med rött

Besök:

2005 03 29 foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Herbert Eriksson, Borgstena

Byggnadens historia:

Det gamla torpstället Källeberg, som låg på ofri grund, inköptes 1942 på offentlig auktion av kretsens ungdomsförening för

Torpet sett från öster

175 kronor. 1963 fick SMU hela den inhägnade tomten på 3500 m² i gåva av makarna Astrid och Lennart Svensson. 1992 köpte SMU till den mark 1,75 hektar som ursprungligen tillhört torpet. På senare år har byggnaden renoverats invändigt.

Byggnadsmaterial:

Grund av natursten, stomme av timmer, utvändigt klädd med stående träpanel

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, ungdomssamlingar

Källor:

Genom Guds nåd, minnesskrift vid 100-årsjubileet 1984 av Lars-Olof Gunnardo

Nedanför torpet finns en plats lämpad för friluftsgudstjänster

Torpet är en ryggåstuga

Den gamla järnspisen finns kvar

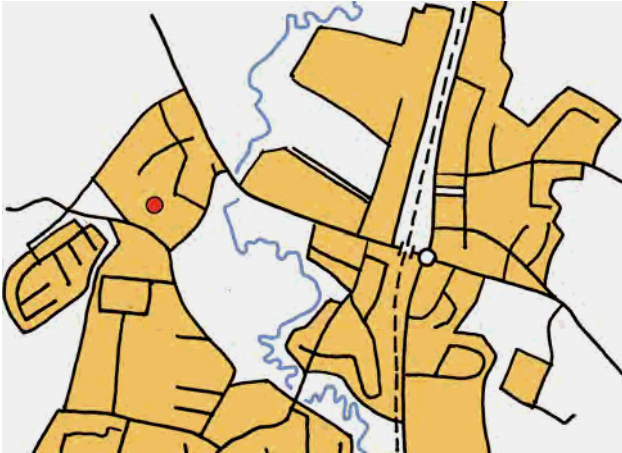

Brunnen

FRISTADS BÖNHUS

Läge:

Borås kommun, Borgstena Fristad-Gingri socken, vid Vängavägen inte långt från Hedås skola.

Fristad, bönhuset markerat med rött

Besök:

2005 03 29 intervju

Uppgiftslämnare:

Pastor Mikael Savhammar, Fristad

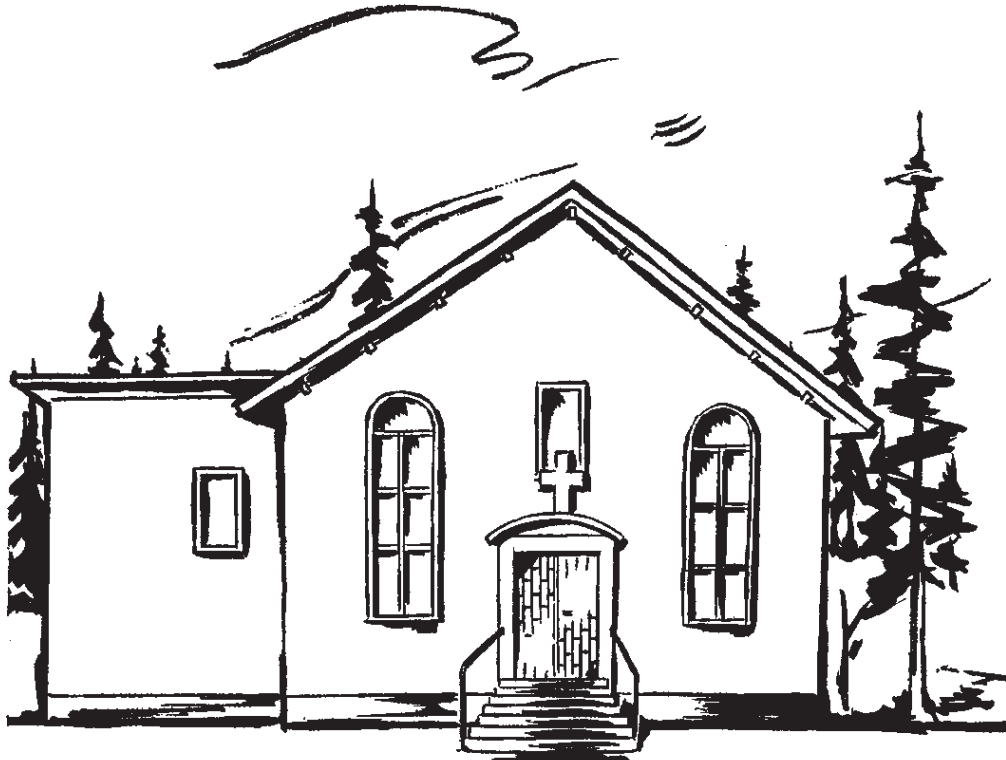
Byggnadens historia:

Den evangeliska väckelsen nådde fristads-trakten vid mitten av 1800-talet. På initiativ av majoren och kammarherren Claes Stjernefeldt bildades 1866 Fristads, Gingrids, Borgstena och Vänga Missionssällskap. Möten hölls i hemmen, men redan 1867 beslöt sällskapet att uppföra ett bönhus. Tomten där huset uppfördes arrenderades för en riksdaler riksmünt om året. 1889 försåldes huset till Borås Baptistförsamling, som flyttade det till Borås.

Källor:

-*Fristads Missionsförsamling 1866-1966 minnesskrift* vid 100-årsjubileet utgiven av missionsförsamlingen

FRISTADS MISSIONSHUS

Entréfasaden

Läge:

Borås kommun, Fristad-Gingri socken,
Nordöstra hörnet av Fristadshed.
Ägare: Fristads Missionsförsamling

Fristads samhälle, missionshuset markerat med rött

Besök:

2005 03 29 intervju

Uppgiftslämnare:

Pastor Mikael Savhammar, Fristad

Det gamla missionshuset

Byggnadens historia:

Församlingens första bönhus uppfört på 1860-talet såldes 1889 och flyttades till Borås. Församlingen var därefter utan egen lokal fram till 1895-96 då ett nytt missionshus uppfördes på Fristadshed norr om Fristads samhälle. Huset uppfördes och ägdes gemensamt av församlingen och föreningen Soldaternas Vänner fram till 1915, då äganderätten övergick helt till missionsförsamlingen.

1953-55 flyttades missionshuset längre in på tomten och försågs med en källarvåning innehållande ungdomslokaler. Samtidigt skedde en grundlig renovering av byggnaden. 1966 förbättrades ungdomslokalerna ytterligare.

Under 1960- och 70-talet utvecklades industri på markområdena kring missionshuset, eller missionskyrkan som den nu kallades, och 1975 flyttades verksamheten till den nybyggda missionskyrkan vid torget i Fristad. Den gamla missionskyrkan försåldes och revs för att ge utrymme för utbyggnad av industrin.

Byggnadsmaterial:

Grund av sten, stomme av trä

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, ungdomsförening, scouter, juniorer, seniorer, konfirmationsundervisning, strängmusik, blandad kör, manskör, barnkör, ungdomskör

Källor:

- *Fristads Missionsförsamling 1866 - 1966* minnesskrift vid 100-årsjubileet utgiven av missionsförsamlingen 1966

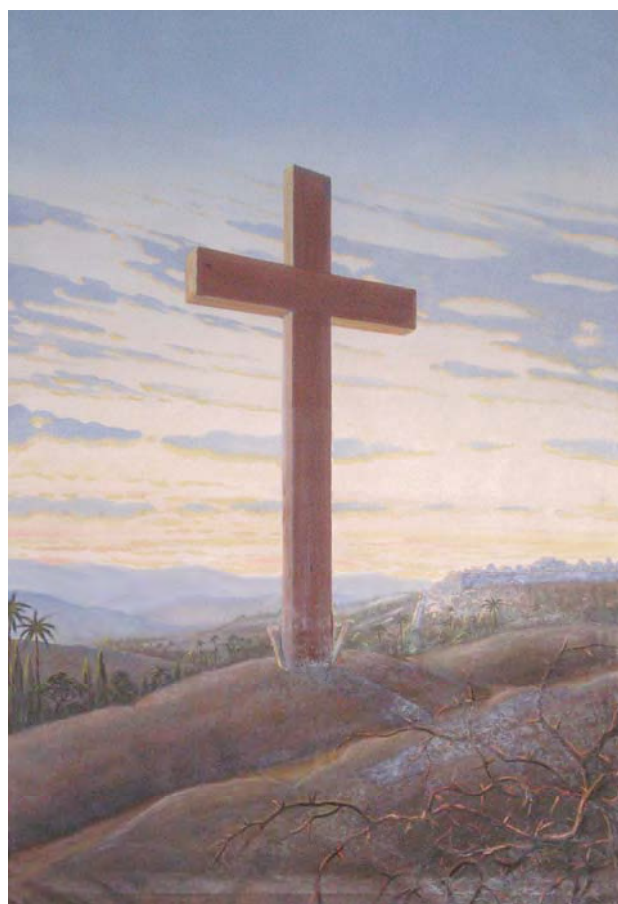
- *Missionskyrkan i Fristad*, en presentation av kyrkans tillblivelse utgiven av missionsförsamlingen 1975

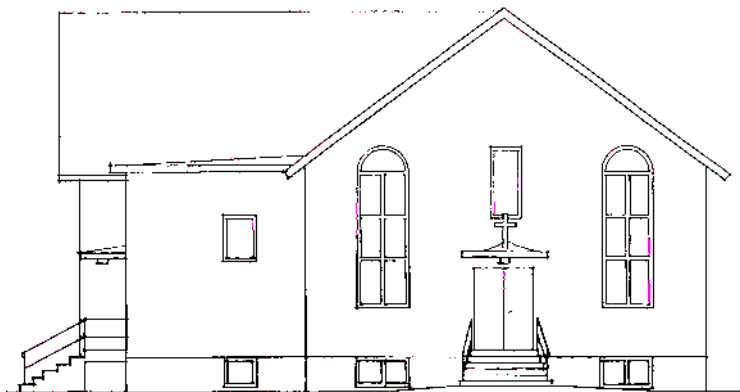
Söndagsskolans julfest

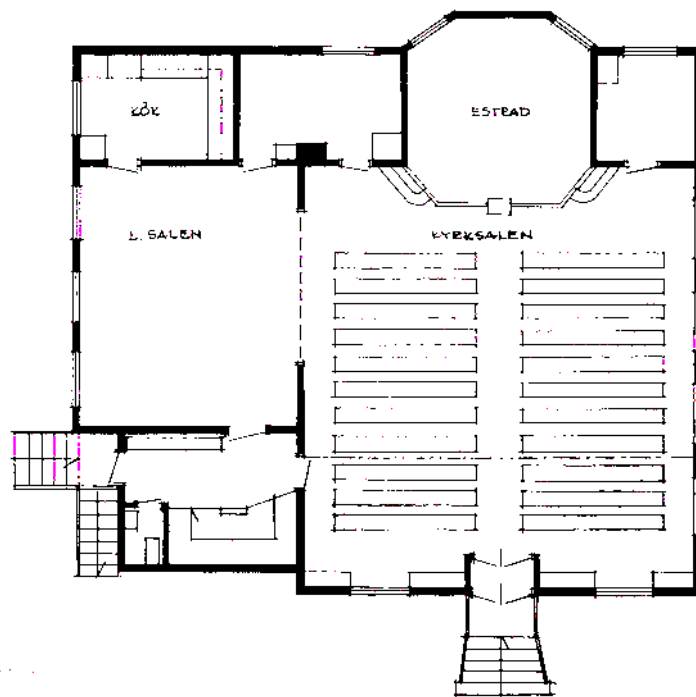
Kyrksalen

Målningen i kyrksalens fond

Fasad mot öster

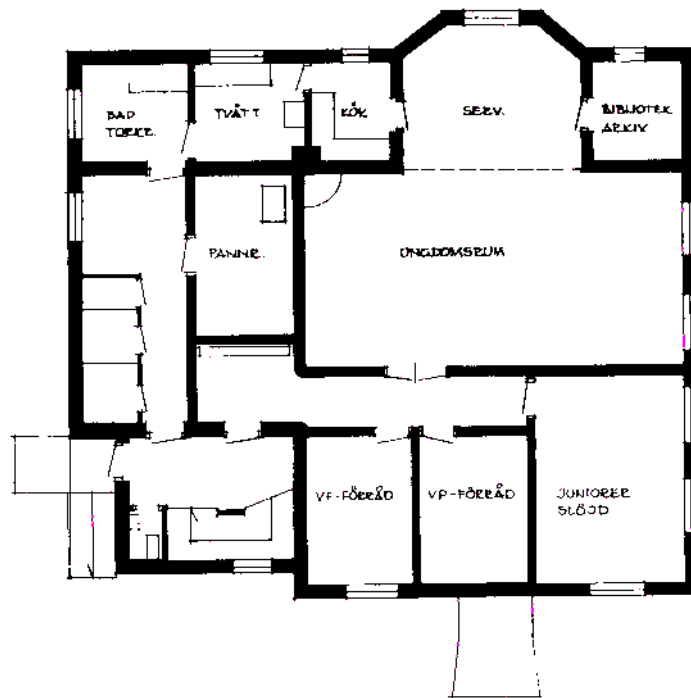

Plan av bottenvåningen

FRISTADS MISSIONSHUS
Efter ritning av Artur Andersson 1953
skala 1:200 2005 03 28 / SF

Fasad mot norr

Plan av källarvåningen

FRISTADS MISSIONSHUS
 Efter ritning av Artur Andersson 1953
 skala 1:200 2005 03 28 / SF

FRISTADS MISSIONSKYRKA

Missionskyrkan från sydväst

Läge:

Borås kommun, Fristad-Gingri socken,
Stora vägen 44, Fristads samhälle.
Ägare: Fristads Missionskyrka

Fristads samhälle, missionskyrkan markerad med rött

Besök:

2005 03 29 foto, intervju

Från sydost

Från nordväst

Kyrksalen

Uppgiftslämnare:

Pastor Mikael Savhammar, Fristad

Byggnadens historia:

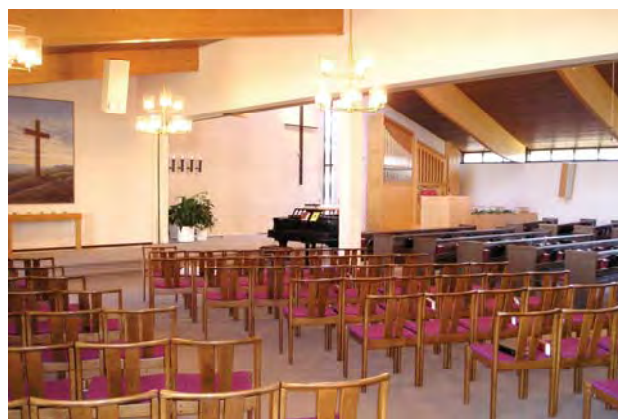
Byggnaden uppfördes 1974-1975 som en ersättning för den äldre missionskyrkan på Fristadshed, som församlingen måste lämna på grund av den intilliggande industrins utbyggnadsbehov.

Församlingens byggnadskommitté utarbetade ett lokalprogram, och fem arkitekter inbjöds att komma med förslag till utformning av byggnaden. Tre förslag kom in och församlingen valde det förslag som inlämnats av K-konsult genom arkitekt Erik Larsson Jönköping. Byggnaden uppfördes på totalentreprenad av AB Fristads Byggnadsarbete, Fristad. Kostnaden uppgick till 1.940.000 kronor. Församlingens medlemmar kunde genom eget arbete medverka till att hålla nere kostnaderna.

Mindre ombyggnader har gjorts, bland annat har den ursprungliga squashhallen, som tog dubbel våningshöjd i anspråk, försetts med mellanbjälklag och blivit musikrum i övre planet och motionsrum i nedre planet.

Estraden

Lilla salen med utblick mot kyrksalen

Byggnadsmaterial:

Fasad av tegel, bärande takbalkar i kyrksalen av limträ

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, ungdomsförening, scouter, juniorer, seniorer, konfirmationsundervisning, strängmusik, blandad kör, manskör, barnkör, ungdomskör, rockband, pensionärssamlingar

Källor:

- *Fristads Missionsförsamling 1866 - 1966* minnesskrift vid 100-årsjubileet utgiven av missionsförsamlingen 1966
- *Missionskyrkan i Fristad*, en presentation av kyrkans tillblivelse utgiven av missionsförsamlingen 1975

Mysvrån

Rockmusikanternas rum

Ljusbäraren i lilla salen

Sammanträdesrum

Serveringen

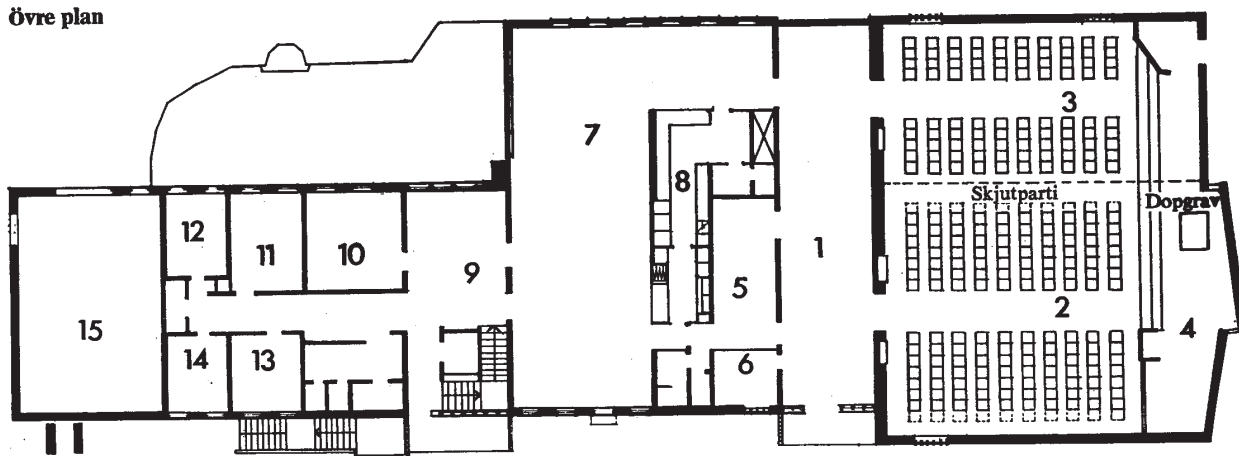

Scoutrum

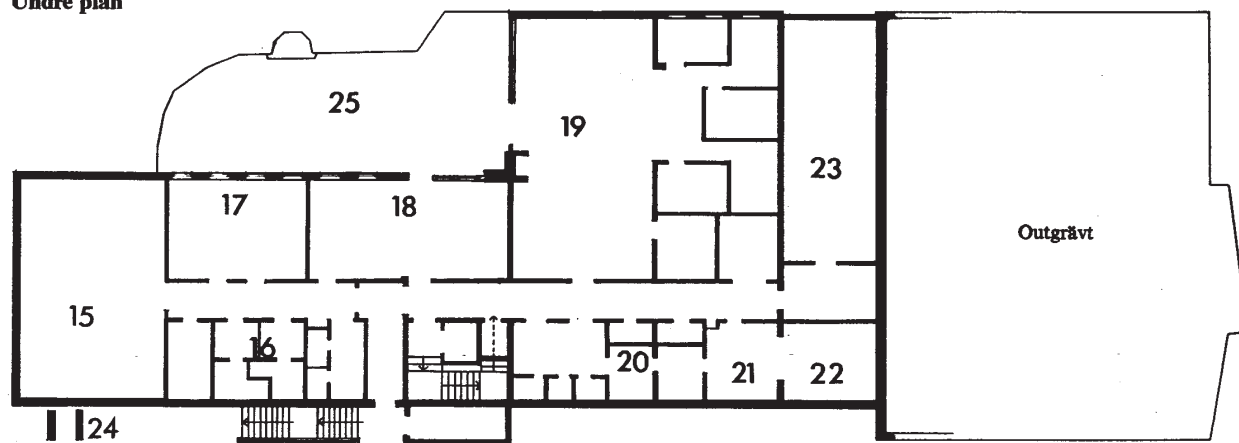
Planritning över Fristads Missionskyrka

1 Entréhall	10 Mysrum	17 Motion
2 Kyrksal	11 Sammanträdesrum	18 Hobby m m
3 Församlingssal	12 Arbetsrum	19 Scoutstuga
4 Estrad	13 Pastorsexpedition	20 Foto
5 Kapprum	14 Ungdomssekreterare	21 Hobby
6 Kapprum	15 Övre plan: musikrum	22 Förråd
7 Kök	15 Undre plan: motion	23 Fläktrum
9 Foajé	16 Omklädnings, dusch	24 Klockstapel
		25 Uteplats

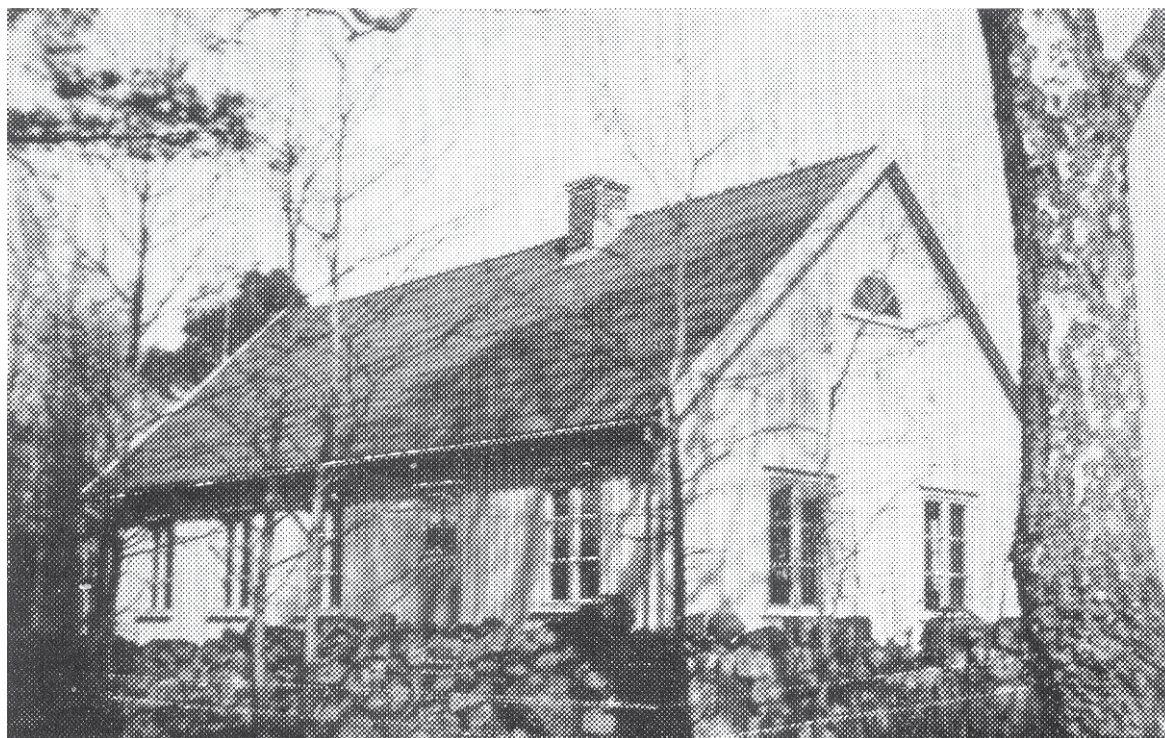
Övre plan

Undre plan

GINGRI MISSIONSHUS

Gingri Missionshus uppfört 1931

Läge:

Borås kommun, Fristad-Gingri socken,
Gingri, Nygård
Ägare: Fristads Missionsförsamling

Trakten kring Fristads kyrka, Gingri Missionshus markerat med rött

Besök:

2005 03 29 intervju

Uppgiftslämnare:

Pastor Mikael Savhammar, Fristad

Byggnadens historia:

Missionsförsamlingen i Fristad har ända sedan sin tillkomst på 1800-talet haft en stor del av Gingri socken inom sitt verksamhetsområde. 1931 byggde församlingen ett missionshus i Gingri på en tomt som hade skänkts vid Nygården. Missionshuset restaurerades 1955. Verksamheten är numera nedlagd, och missionshuset rivet.

Källor:

- *Fristads Missionsförsamling 1866 - 1966* minnesskrift vid 100-årsjubileet utgiven av missionsförsamlingen 1966

Söndagsskolan på missionshusets estrad

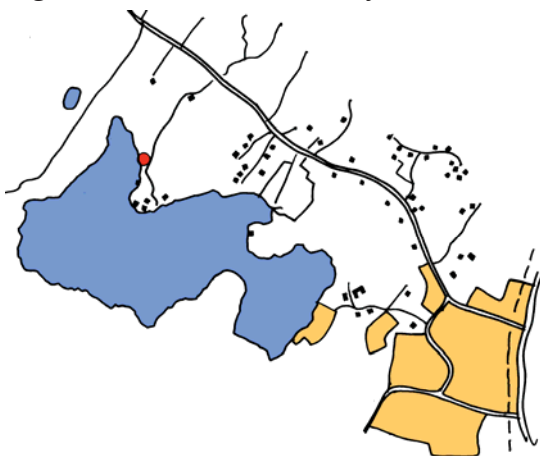
SOLVIKENS SOMMARHEM

Solvikens sommarhem uppfördes 1944

Läge:

Borås kommun, Fristad-Gingri socken, vid Äspenäs intill sjön Ärtingen
Fastighetsbeteckning: Äspenäs 1:9
Ägare:Fristads Missionskyrka

Trakten kring sjön Ärtingen, Solvikens sommarhem markerat med rött

Besök:

2005 04 17 foto

Uppgiftslämnare:

Pastor Mikael Savhammar, Fristad

Byggnadens historia:

Missionsförsamlingen i Fristad köpte 1943 en tomt invid sjön Ärtingen och uppförde där 1944 ett sommarhem för i första hand ungdomsverksamheten.

Källor:

- *Fristads Missionsförsamling 1866 - 1966 minnesskrift* vid 100-årsjubileet utgiven av missionsförsamlingen 1966

Gammal bild av sommarhemmet

Sommarhemmet ligger vackert vid sjön Ärtingen

Logementsbyggnad

Samlingsrummet

Grillplatsen

Bad och båtar

TÄRBY MISSIONSHUS

Tärby Missionshus uppfört 1901

Läge:

Borås kommun, Tärby socken, cirka 1 km väster om Tärby kyrka, norr om vägen mot Fränneslunda

Fastighetsbeteckning: Byggnaden ligger på ofri grund på fastigheten Tärby 23:1

Ägare: ursprungligen Tärby Missionsförening. 1994 donerades huset till De Sju Häradernas Kulturhistoriska Förening

Besök:

2005 03 29, foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Borås museum, Älvsborgs länsmuseum

Byggnadens historia:

Varnums och Tärby Missionsförening bildades 1894. Till att börja med hölls sammankomsterna i hemmen. 1897 hyrdes en lokal i Segertorp för sammankoster och söndagsskola. 1900 beslöt man att uppföra ett eget missionshus och köpte in manbyggnaden och ladugården vid Gärde soldattorp. Det är oklart om soldattorpet byggdes till för att tjäna som missionshus eller om ett helt nytt hus uppfördes. 1901 invigdes missionshuset. Tomten arrenderades på 49 år för en årlig avgift av en krona.

1909 -10 byggdes huset till med ett rum och kök. Tanken var att få en hyresgäst som kunde svara för uppvärmning och städning av huset.

Trakten kring Tärby kyrka, missionshuset markerat med rött

Missionshuset från väster

1936 beslutade församlingen om reparation och ombyggnad av huset. Möjligen flyttades entrén då. Troligen fick estraden sin nuvarande utformning vid detta tillfälle. 1945 brädfördrades tillbyggnaden, och entrén försågs med ett skärmtak. 1948 målades byggnaden invändigt, och genom en donation från Borås missionsförsamling fick man överta bänkarna från den gamla Immanuelskyrkan i Borås. 1981 fick byggnaden ett nytt yttertak av plåt.

Verksamheten i byggnaden lades ner på 1980-talet och byggnaden förföll. I bör-

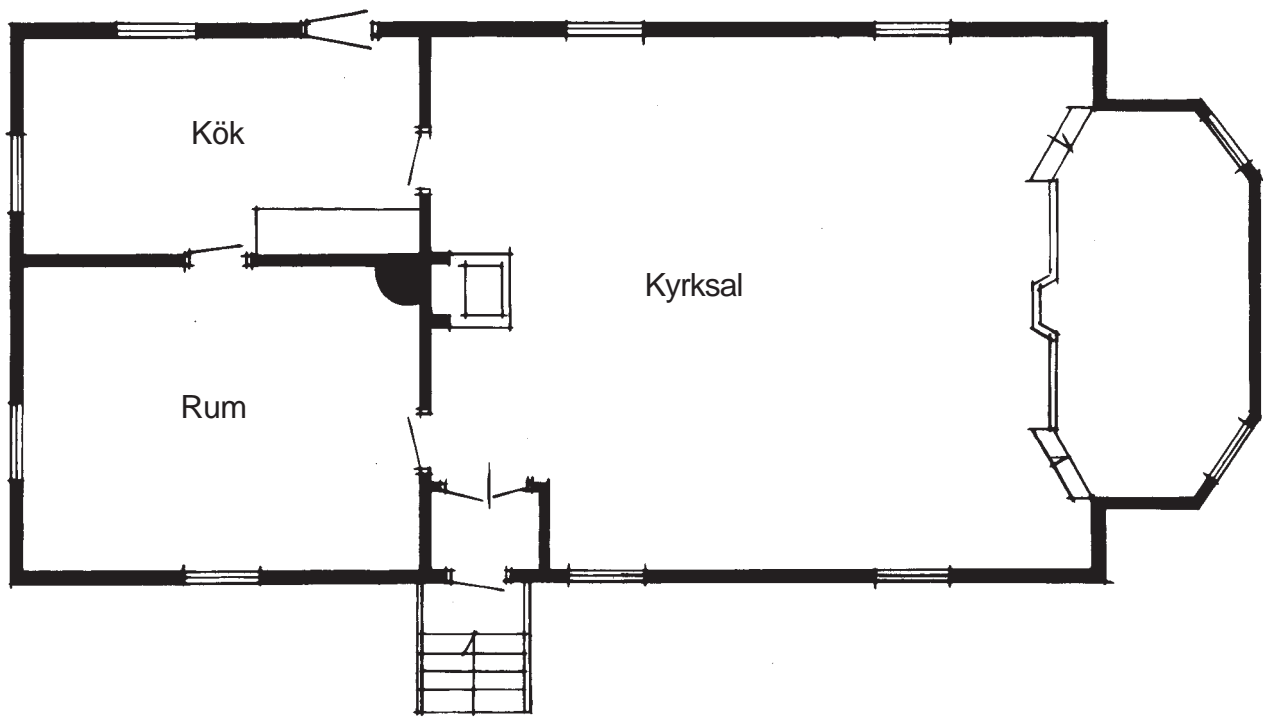
jan av 1990-talet återbildades Tärby Missionsförening, som beslutade att donera byggnaden till De Sju Häradernas Kulturhistoriska Förening. Denna planerar nu att flytta huset till Borås Museum, Ramnarparken i Borås.

Verksamhet i byggnaden:

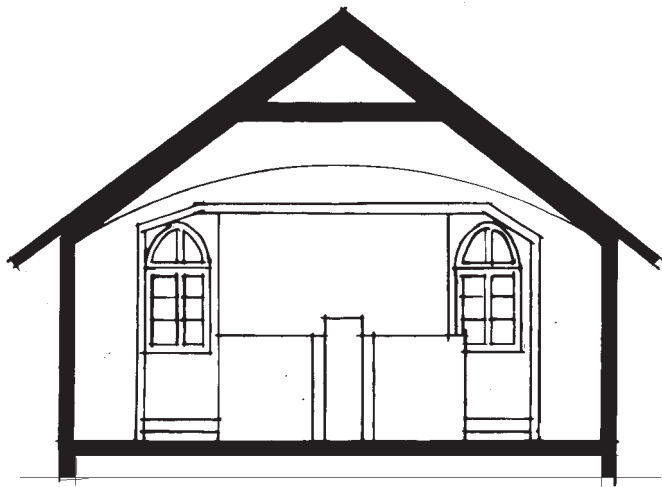
Gudstjänster, söndagsskola, syförening

Källa:

Borås museum och Älsborgs länsmuseum utredning om Tärby Missionshus

Plan av bottenvåning

Sektion

TÄRBY MISSIONSHUS
Efter uppmätning och ritning
av Heidi Vassi och Ruth Ejeskär
Skala 1.100 2005/ SF

RÅNGEDALA 1:A OCH 2:A MISSIONSHUS

Missionshuset från sydost

Läge:

Borås kommun, Rångedala socken, Orm-åsa, 0,6 km sydväst om Rångedala kyrka
Ägare: tidigare Rångedala Missionsförsamling därefter Hökerums Missionsförsamling och numera ett privatföretag

Trakten kring Rångedala kyrka, missionshuset markerat med rött.

Besök:

2005 03 29, foto, uppmätning

Uppgiftslämnare:

Roland Jageklint, Hökerum

Byggnadens historia:

Missionsförsamlingen bildades 1915. Ett första missionshus omnämnes i ett protokoll från 1917. Det framgår ej var detta missionshus låg. I ett protokoll från 1925

refereras hur församlingen diskuterar byggande av ett nytt missionshus och olika förslag till placering. Av detta kan vi dra slutsatsen att det ursprungliga missionshuset ej låg på samma plats som det missionshus som sedan uppfördes 1926.

På 1980-talet gick församlingen samman med Hökerums Missionsförsamling, och senare lades verksamheten ner i missionshuset, och det såldes till en möbelfirma som använder det som förråd.

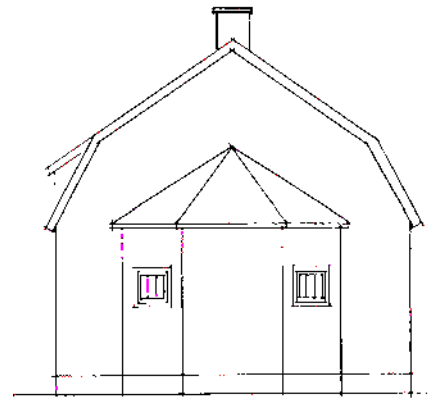
Från öster

Verksamhet i byggnaden:

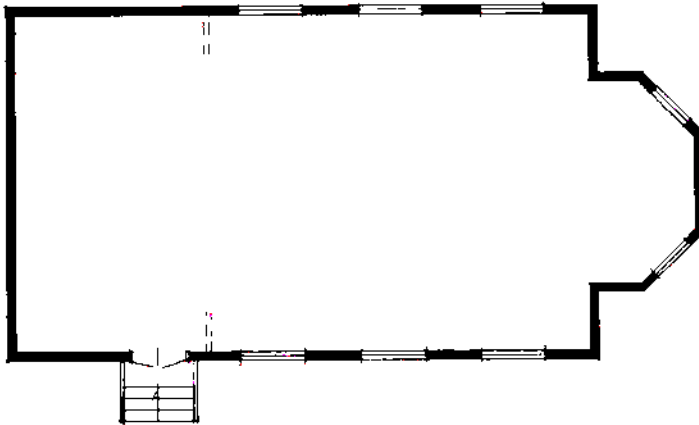
Gudstjänster, söndagsskola, juniorer, syförening

Fasad mot sydost

Gavel mot nordost

Plan

RÅNGEDALA MISSIONSHUS
utvändig uppmätning skala 1: 200
2005 09 22 / Stig Florén

MISSIONSHUS I **BORÅS** KOMMUN DEL 4

Målsryds Missionshus
Målsryds Missionskyrka
Dalsjöfors Missionshus
Dalsjöfors Ungdomsgård
Gånghesters Missionshus
Gånghesters SMU-gård

*Missionshusinventering i Västra Götalands distrikt av SMK
Stig Florén 2005*

Missionshus och missionskyrkor i Borås kommun

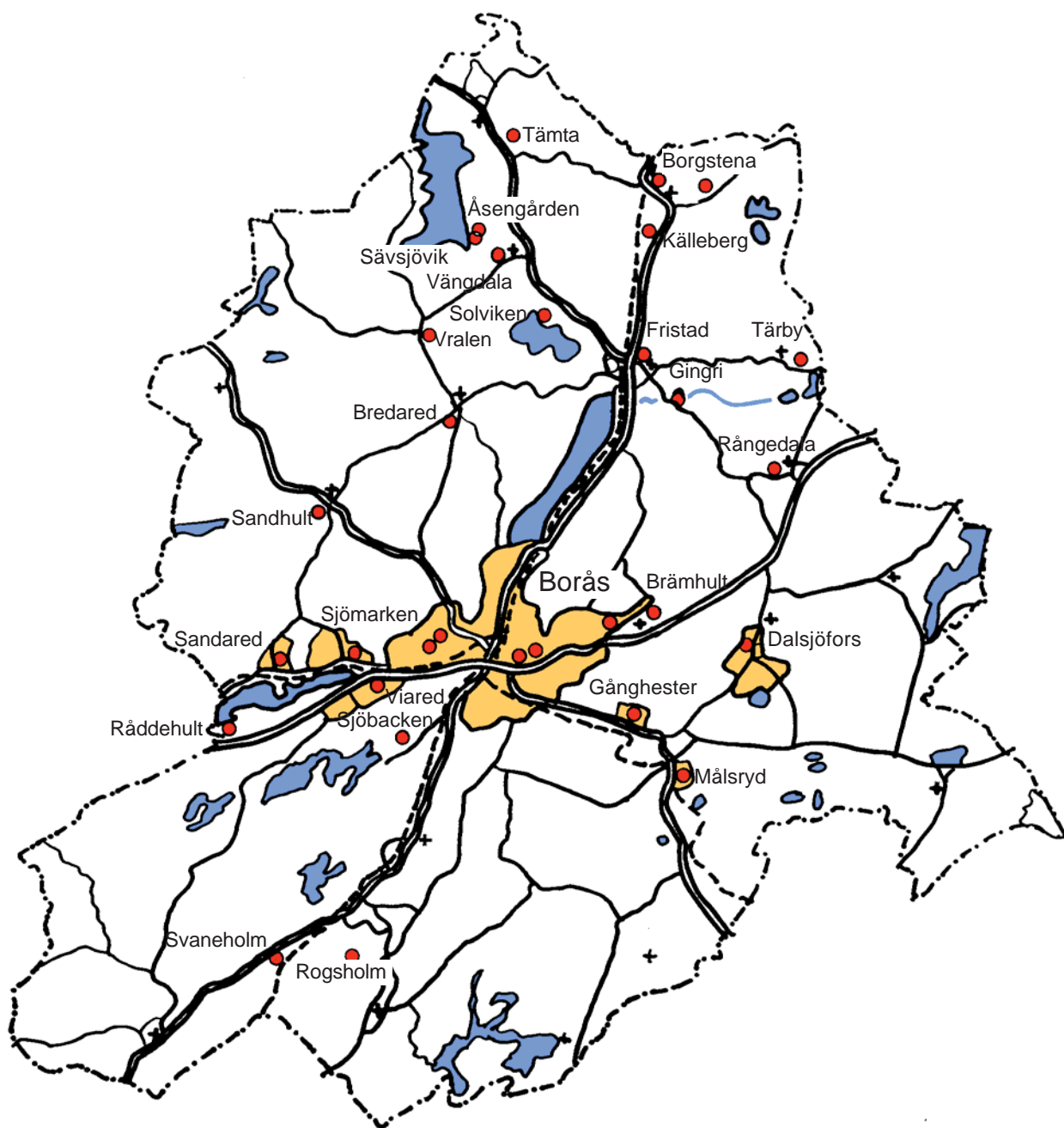
Nr	Missionshus och -kyrkor	Byggd år	Nedlagd år	Ursprungligt antal platser	Nuvarande status
1	Södra Missionshuset	1878	1899		Rivet
2	G Immanuelskyrkan	1899	1971	5-600	Riven
3	N Immanuelskyrkan	1971	-	350+150	I funktion
4	Hasselbackens sh	1914	1973		Rivet
5	Betaniakapellet, Tullen	1918	1961		Flyttat
6	Tullenkyrkan	1961	1971	132	Katolsk kyrka
7	Bredareds mk	1952	-	90	I funktion
8	Brämhults mh	1918	1940-t		Bostad
9	Myrås mh	1930-t	1955		Rivet
10	Myråskyrkan	1955	-	150	I fuktion
11	Viareds mh	1877	1935	70	Rivet
12	Viareds mk	1935	1978		Riven
13	Sjömarkens mk	1978	-	125	I funktion
14	Sandareds mh	1938	-		I funktion
15	Sjöbackens mh	1932	1968		Rivet
16	Råddehults lägergård	1939	-		I funktion
17	Betania Rogsholm	1912	1942	100	Rivet
18	Svaneholms mk	1942	2002	130	Bostad ?
19	Tämta mh	1875	1916		Rivet
20	Tämta mk	1916	-	70	I funktion
21	Vängdala mh	1874	1939		Nedbrunnet
22	Vängdala mk	1941	-	70	I fuktion
23	Sävsjöviks sh	1963	-		I funktion
24	Skogshyddan, Vralen	1920	1940?		Rivet ?
25	Åsengården, lägergård	1962	-		I funktion
26	Espekullens mh	1880	1908		Rivet
27	Borgstena mk	1908	-	100	I funktion
28	Torpet Källeberg sh	1942	-		I funktion
29	Fristads Bönhus	1860-t	1889		Rivet
30	Fristads mh	1895	1975	160	Rivet
31	Fristads mk	1975	-	160 +100	I funktion
32	Gingri mh	1931	1970-t		Rivet
33	Solvikens sh	1944	-		I funktion
34	Tärby mh	1901	1980-t	70	Museum
35	Rångedala 1:a mh	1910-t	1926		Rivet?
36	Rångedala 2:a mh	1926	1980-t		Förråd
37	Målsryds mh	1909	1976		Rivet
38	Målsryds mk	1976	-	130	I funktion
39	Dalsjöfors mh	1926	1965		Butik
40	Dalsjöfors ungdomsgård	1965	-		I funktion
41	Gånghesters mh	1942	1982		Rivet
42	Gånghesters SMU-gård	1982	-		I funktion

Nr 1 - 10 redovisas i del 1

Nr 11 - 18 redovisas i del 2

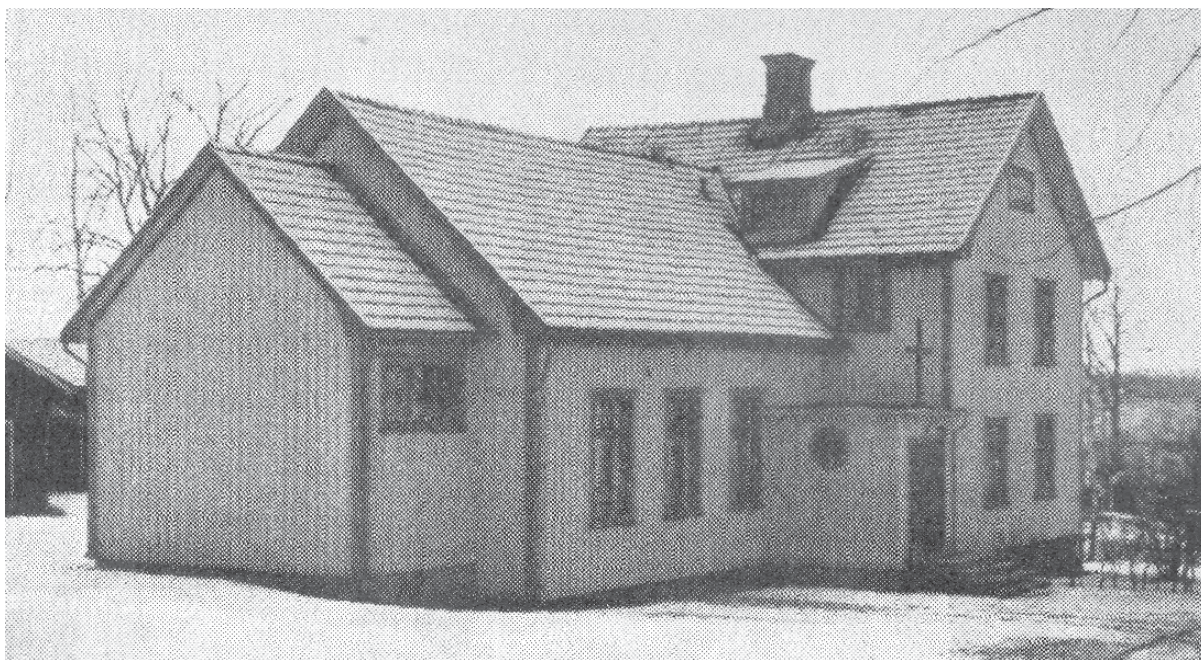
Nr 19 - 36 redovisas i del 3

Nr 37 - 42 redovisas i del 4

Borås kommun
missionshus
missionskyrkor
sommarhem

MÅLSRYDS MISSIONSHUS

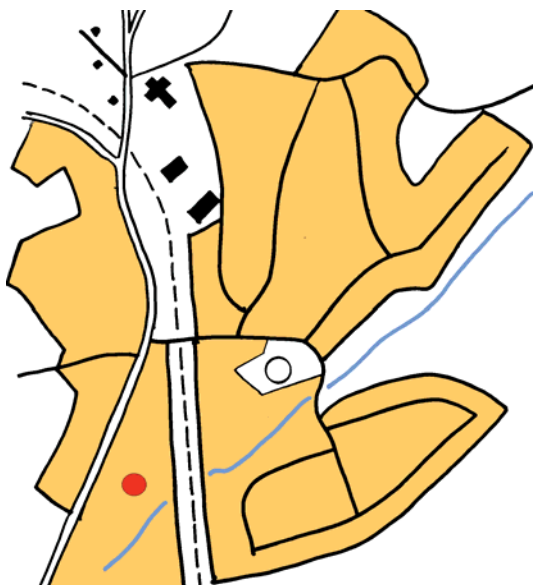
Missionshuset byggt 1909

Läge:

Borås kommun, Toarps socken, nära järnvägsstationen i Målsryd

Fastighetsbeteckning: Bråthult 1:3

Ägare: Målsryds Missionsförsamling

Målsryd, Missionshuset markerat med rött

Besök:

2005 04 21 intervju

Uppgiftslämnare:

Lars-Ola Rydberg, Gånghester

Byggnadens historia:

Den evangeliska väckelsen nådde toarps-trakten redan på 1850-talet. 1885 flyttade Andreas Pettersson till gården Lindås i Målsryd och öppnade sitt hem för andliga sammankomster. Salen i andra våningen i hans hus kom att bli den fasta punkten för verksamheten. 1907 bildades Målsryds Missionsförsamling. 1908 inköptes en tomt nära järnvägsstationen i Målsryd, och året därpå uppförde församlingen ett missionshus på tomten. Kostnaden för tomten och huset uppgick till 9000 kronor.

Missionshuset inrymde en stor och en liten sal, vaktmästarbostad och en bostadslägenhet på övervåningen för uthyrning. Bostäderna byggdes senare om till ungdomslokaler. 1930 -31 renoverades missionshuset och kunde därefter bereda plats för 140 personer i de båda salarna.

1975 - 76 uppförde församlingen en ny missionskyrka i Målsryd. Det gamla missionshuset såldes och är numera rivet.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, nyingar, scouter, tonår, ungdomskör

Källor:

-*Toarp, anteckningar till socknens historia* av Nils Bergqvist 1952

- *Målsryds Missionskyrka* en presentation vid invigningen 1976

MÅLSRYDS MISSIONSKYRKA

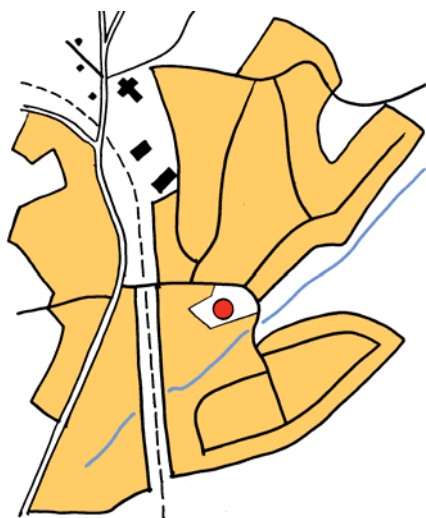
Målsryds Missionskyrka uppförd 1975-76

Läge:

Borås kommun, Toarps socken, Bråthultsvägen, Målsryd

Fastighetsbeteckning: Bråthult 1:53

Ägare: Målsryds Missionsförsamling

Målsryd, missionskyrkan markerad med rött

Besök:

2005 04 21 foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Lars-Ola Rydberg, Gånghester

Byggnadens historia:

Målsryds Missionsförsamling bildades 1907 och bedrev sin verksamhet i Målsryds Missionshus vid järnvägsstationen i Målsryd.

Barn- och ungdomsarbetet expanderade efter hand, och det gamla missionshuset motsvarade inte längre församlingens behov. Efter att olika förslag diskuterats under cirka 15 år, beslöt församlingen 1971 att förvärva en vacker och lämpligt belägen tomt i Målsryds centrum för en ny missionskyrka.

1975 - 76 uppfördes där en kyrka projekterad av arkitekt Sture Billhed, Ulricehamn. Byggnadskostnaden uppgick till 1.421.900 kronor.

Från väster

Kyrksalen, fondväggens broderi är utfört av textilkonstnär Anna-Lisa Odelqvist-Kruse, Stockholm

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, nyingar, scouter, tonår, ungdomskör

Källor:

- *Toarp, anteckningar till socknens historia* av Nils Bergqvist 1952.
- *Målsryds Missionskyrka en presentation* vid invigningen 1976

Kyrksalen från estraden

Predikstolen

Kyrktorg / Församlingsal

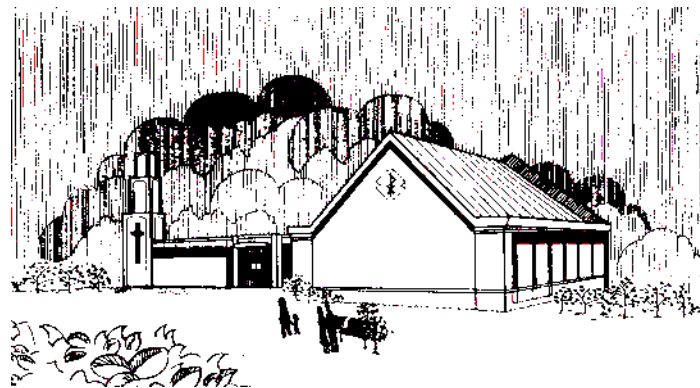
Samkvämsrummet

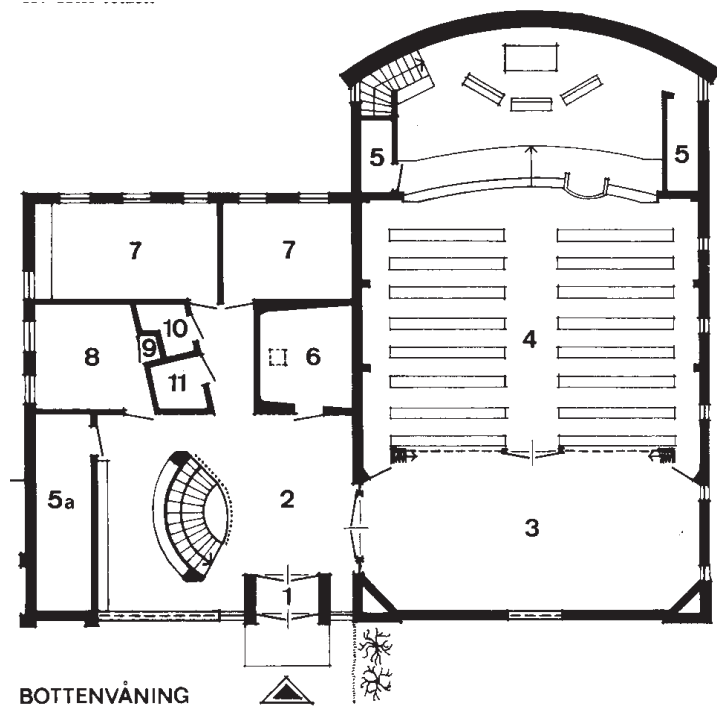
Andaktsrummet

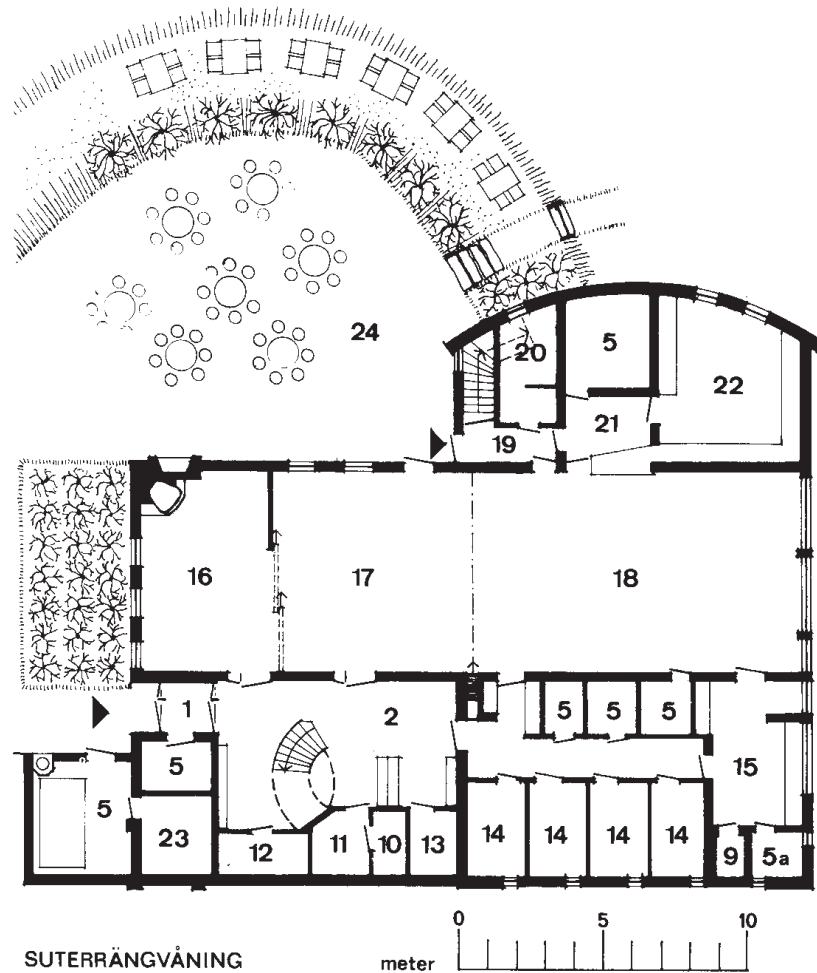
Tonårsrummet i undervåningen

Arkitektens perspektiv

BOTTENVÅNING

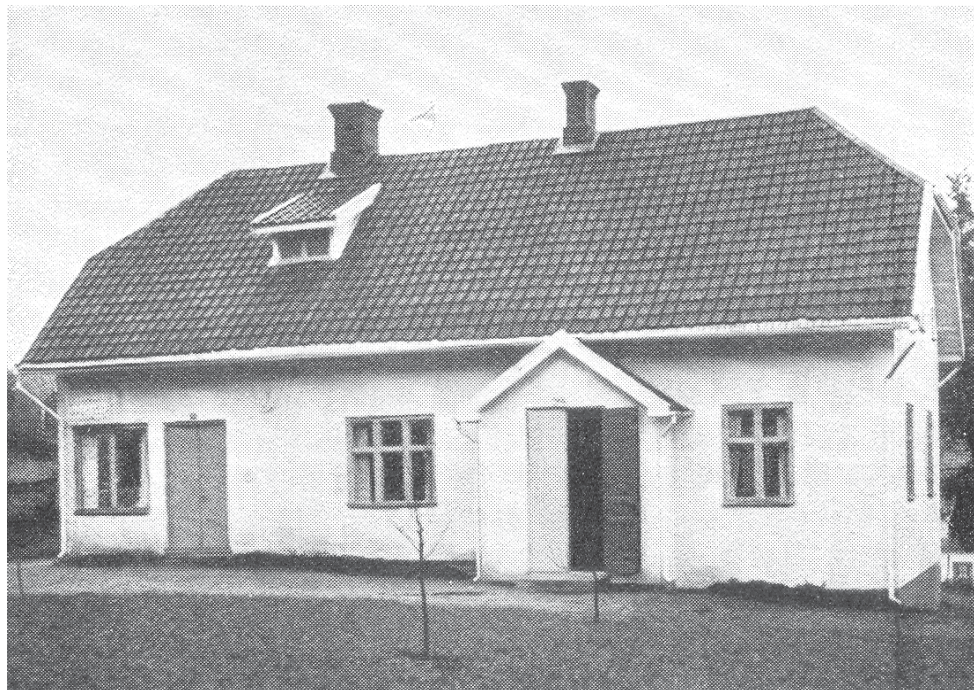
SUTERRÄNGVÅNING

0 5 10
meter

1. Vindfång 2. Entré / kapprum 3. Kyrktorg, församlingssal 4. Kyrksal 5. Förråd 6. Fläkt 7. Studierum
8. Pastorns exp 9. Arkiv 10. Städ 11. Hwc 12. Damtoalett 13. Herrtoalett 14. Scoutlya 15. Hobbyrum
16. Tonårsrum / samkväm 17. Syförening / samkväm 18. Scoutstuga / bordtennis / samkväm 19. Entré
20. Wc / dusch 21. Servering 22. Kök 23. Pannrum 24. Uteplats

MÅLSRYDS MISSIONSKYRKA
arkitekt: Sture Billhed

DALSJÖFORS MISSIONSHUS

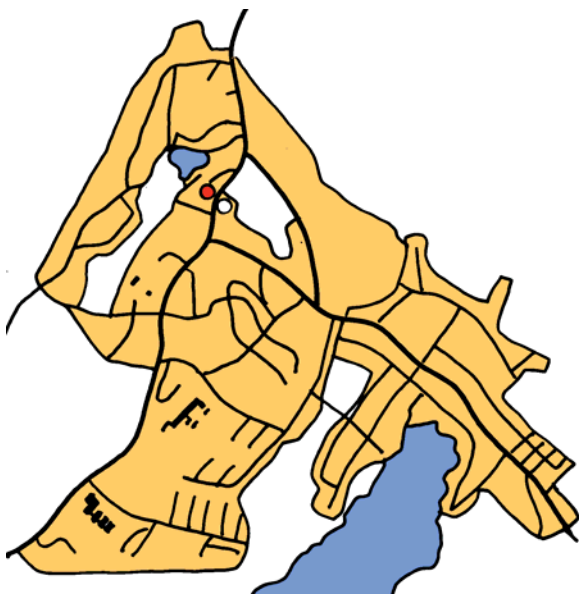
Dalsjöfors Missionshus

Läge:

Borås kommun, Toarps socken, Boråsvägen, Dalsjöfors

Fastighetsbeteckning: Gårda 5

Ägare: Dalsjöfors Missionsförsamling

Dalsjöfors, missionshuset markerat med rött

Besök:

2005 04 21 foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Arne Bengtsson, Dalsjöfors

Missionshuset 2005 ombyggt till butik

Byggnadens historia:

1921 startades söndagsskola i Dalsjöfors av två unga män från Borås. Till att börja med höll man till i det så kallade godtemplarhuset. Efter hand fann man det lämpligare att skaffa en egen lokal, och 1926 inköptes bostadsfastigheten Gårda 5, och söndagsskolan kunde flytta in under eget tak. Senare byggdes huset till med en samlingslokal och fick namnet Dalsjöfors Missionshus.

De nya lokalerna gav möjlighet till utökad verksamhet, och 1929 startades en juniorförening. Man började även hålla offentliga möten, och 1931 bildades Dalsjöfors Missionsförsamling. Söndagsskolan och juniorerna leddes dock tills vidare av

lärare och ledare från Immanuelskyrkan i Borås, men 1936 kunde Missionsförsamlingen i Dalsjöfors själv överta dessa verksamhetsgrenar.

1965 uppförde församlingen en ny ungdomsgård på andra sidan Boråsvägen, och missionshuset såldes. Det användes nu som bostad och butik.

Byggnadsmaterial:

Grund av stenmaterial, stomme an trä och tak av tegel

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, juniorer, ungdomsförening, blåsorkester

Källor:

Toarp, anteckningar till socknens historia av Nils Bergqvist 1952

Dalsjöfors hornmusikkår, verksam under 1960- 80-talet, ses här på missionshusets estrad

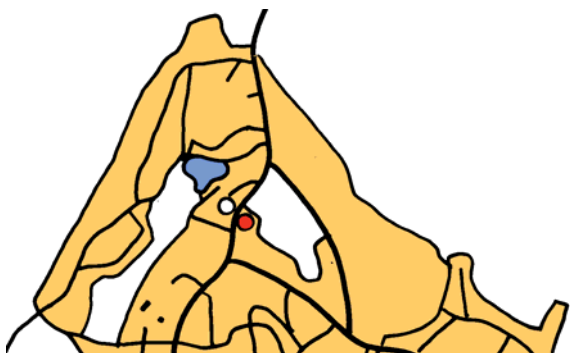
DALSJÖFORS UNGDOMSGÅRD

Gården från sydväst

Läge:

Borås kommun, Toarps socken, Boråsvägen 9, Dalsjöfors
Fastighetsbeteckning: Gårda 6:1
Ägare: Toarps Missionsförsamling

Dalsjöfors, ungdomsgården markerad med rött

Besök:

2005 04 21 foto, intervju

Uppgiftslämnare:

Arne Bengtsson, Dalsjöfors

Byggnadens historia:

Ungdomsgården uppfördes 1964-65 som en ersättning för Dalsjöfors Missionshus, som efter 40 år inte längre motsvarade församlingens behov.

Tomten skänktes av Almedahlsfabriken. Arkitekt Janne Feldt, Karlstad gjorde ritningarna. Planer fanns att senare upp-

Gården från norr

Ursprungligen planerades en utbyggnad av gården med både kyrka och bostad

föra både en kyrka och en vaktmästarbostad på tomten. Detta är dock inte aktuellt längre. Kostnaden uppgick till 235.000 kronor inklusive inredning. Bidrag erhöles från allmänna arvsfonden på 35.000 kronor.

Samlingssalen, fondväggen pryds av en relief av Olof Andersson

Genom samgående 1978 mellan Dalsjöfors, Målsryds och Gånghesters missionsförsamlingar bildades Toarps Missionsförsamling, som nu är ägare till ungdomsgården.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, syförening, söndagsskola, barntimmar, nyingar, scouter, tonår, blåsorkester. I samarbete med Svenska kyrkan bedrivs ungdomsarbete, pensionärsverksamhet, invandrarkafé och sopplunch för daglediga. Vidare användes ungdomsgården av Dalsjöfors Finska Pingstvännen för gudstjänsverksamhet.

Källor:

Frikyrklig verksamhet i Dalsjöfors 1921-1999

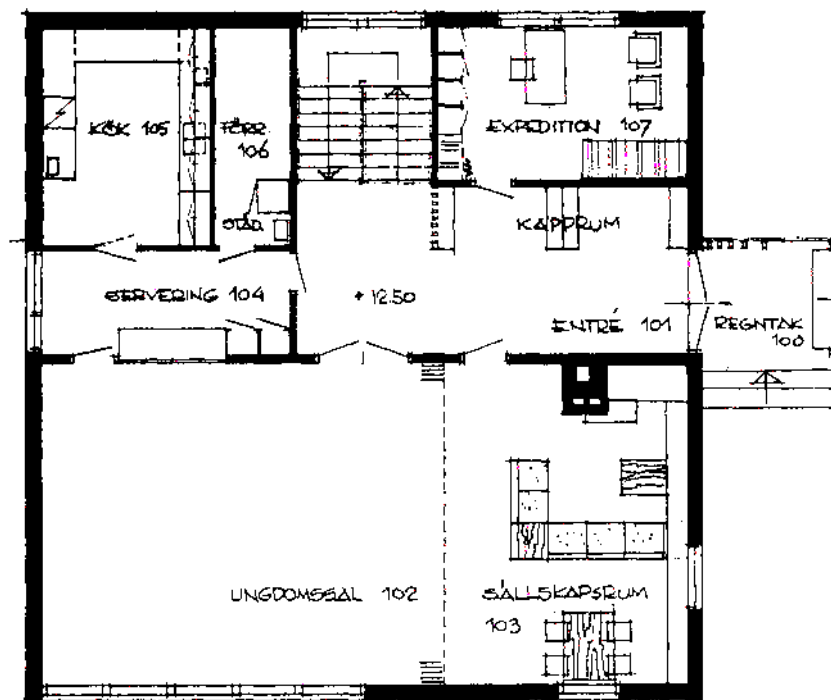

Mysvrå

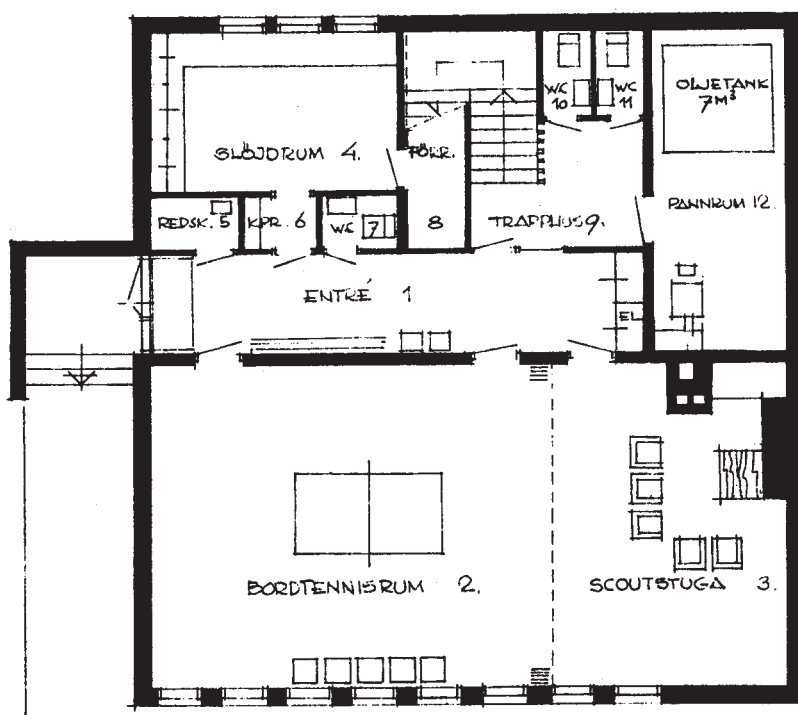

I undervåningen finns en spännande modelljärnvägsanläggning

Plan av övervåning

Plan av undervåning

**DALSJÖFORS
UNGDOMSGÅRD**
ritad av Janne Feldt 1964
skala 1:100

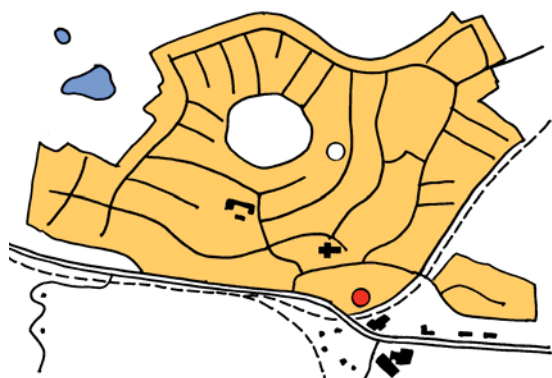
GÅNGHESTERS MISSIONSHUS

Gånghesters Missionshus byggt 1942

Läge:

Borås kommun, Toarps socken, i södra delen av samhället Gånghester
Fastighetsbeteckning: Gånghester 23:8-9
Ägare: Målsryds Missionsförsamling

Gånghester, missionshuset markerat med rött

Besök:

2005 04 21 intervju

Uppgiftslämnare:

Lars-Ola Rydberg, Gånghester

Byggnadens historia:

Målsryds Missionsförsamling startade en söndagsskola i Gånghester 1918. Undervisningen skedde i hemmen, och snart hölls även gudstjänster. Besökarantalet ökade och därmed behovet av en lokal för verksamheten. 1941 inköptes en tomt, och året därpå kunde ett missionshus invigas. Kost-

naden för hus, inventarier och tomt uppgick till 17.730 kronor. Verksamheten som fortfarande bedrevs av Målsryds Missionsförsamling kunde nu väsentligt utvidgas. 1982 uppförde församlingen en ny ungdomsgård i samhället, och verksamheten flyttades dit. Det gamla missionshuset såldes samma år och revs.

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, söndagsskola, nyingar, scouter, tonår, ungdomskör

Källor:

- *Toarp, anteckningar till socknens historia* av Nils Bergqvist 1952.
- *Målsryds Missionskyrka* en presentation vid invigningen 1976

Söndagsskolan samlad utanför missionshuset i slutet av 1940-talet.

GÅNGHESTERS SMU-GÅRD

SMU-gården uppfördes 1982

Läge:

Borås kommun, Toarps socken, Fageråsvägen 16 Gånghester
Fastighetsbeteckning: Slätthult 10:11
Ägare: Toarps Missionsförsamling

Gånghester, SMU-gården markerad med rött

Besök:

2005 04 21 intervju

Uppgiftslämnare:

Lars-Ola Rydberg, Gånghester

Byggnadens historia:

Toarps Missionsförsamling byggde 1982 ungdomsgården som ersättning för Gånghesters missionshus uppfört 1941. Ung-

domsgården projekterades av arkitekt Sture Billhed, Borås och innehåller förutom samlingslokaler även en sporthall med måtten 25 x 16 meter, som också kan användas som samlingslokal för 400 personer.

Entrégården

Verksamhet i byggnaden:

Gudstjänster, nyingar, scouter, tonår, tonårscafé, sånggrupp, förskola, uthyrning till motions- och idrottsverksamhet. Gården fungerar också som en samlingslokal för hela samhället.

Källor: Toarps Missionsförsamlings församlingsblad mars-maj 2005

Storstugan

Storstugans serveringsdisk

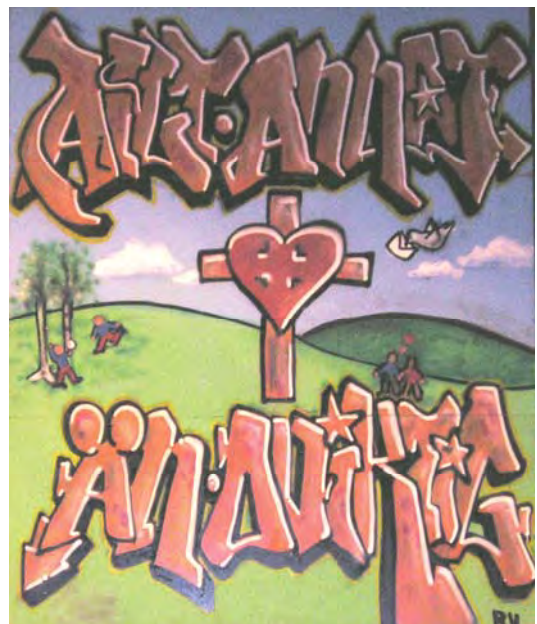

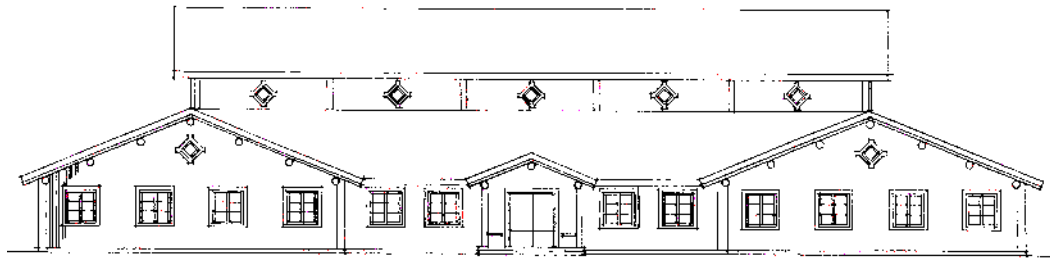
Aktivitetsrum med förskola

I sporthallen finns en grafittimålning med texten: ALLT ANNAT ÄR OVIKTIGT

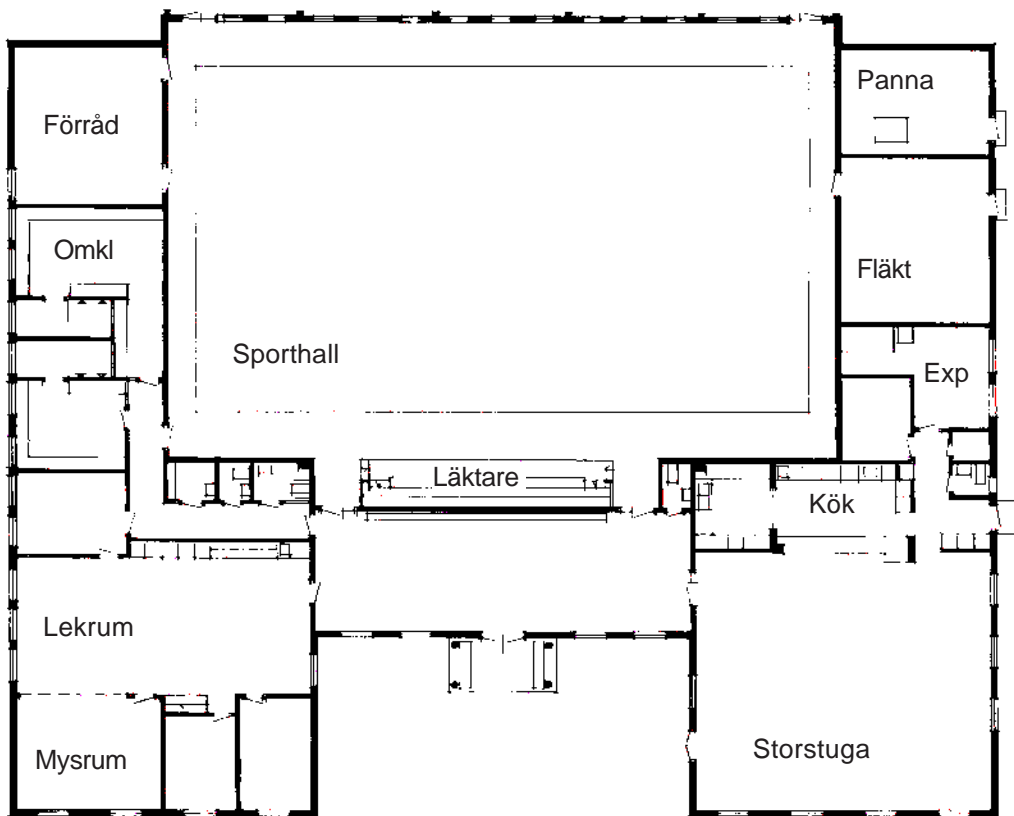

Sporthallen med klättervägg

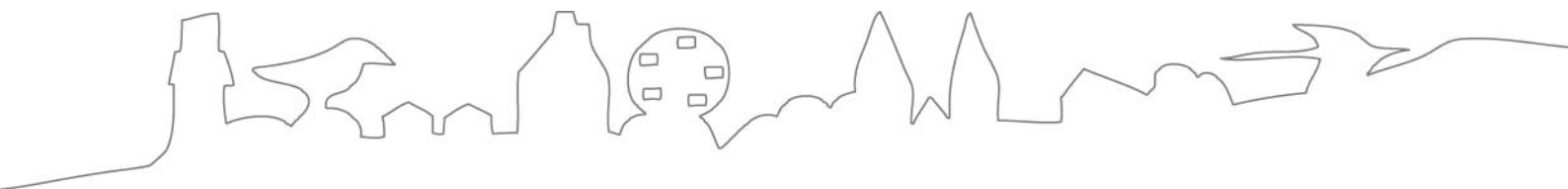

Fasad mot öster

Plan

SMU-GÅRDEN I GÅNGHESTER
Projekterad av Sture Billhed

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN